

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk

.....

II Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk

Kommissionen

2003/225/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 19 juni 2002 om delstaten Thüringens program för främjande av investeringar i små och medelstora företag och om tillämpningen av detta i enskilda fall** [delgivet med nr K(2002) 2143] ⁽¹⁾ 1

2003/226/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 24 september 2002 om ett planerat stödprogram i Tyskland, "Riktlinjer för stöd till små och medelstora företag – Förbättring av företagens resultat i Sachsen" – Delprogram 1 (Rådgivning till företag), 4 (Deltagande i mässor), 5 (Samarbete) och 7 (Stöd till formgivning)** [delgivet med nr K(2002) 2606] ⁽¹⁾ 13

2003/227/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 2 augusti 2002 om olika åtgärder och statligt stöd som Spanien har genomfört till förmån för nöjesparken Terra Mítica SA, Benidorm (Alicante)** [delgivet med nr K(2002) 2980] ⁽¹⁾ 23

2003/228/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 16 oktober 2002 om den stödordning som Italien planerar att genomföra för att minska energikostnaderna för små och medelstora företag på Sardinien** [delgivet med nr K(2002) 3715] ⁽¹⁾ 38

2

⁽¹⁾ Text av betydelse för EES

(Fortsättning på nästa sida)

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

Innehållsförteckning (forts.)

2003/229/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 30 oktober 2002 om den av Tyskland beviljade förlängningen av investeringspremien på 8% för investeringar i de nya tyska delstaterna med stöd av 1996 års skattelag (Jahressteuergesetz 1996) till förmån för Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH [delgivet med nr K(2002) 4037] ⁽¹⁾ 42**

2003/230/EG:

- ★ **Kommissionens beslut av den 11 december 2002 om den befintliga stödordning som Italien fått godkännande att genomföra till förmån för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste [delgivet med nr K(2002) 4829] ⁽¹⁾ 47**

(1) Text av betydelse för EES

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 19 juni 2002

om delstaten Thüringens program för främjande av investeringar i små och medelstora företag och om tillämpningen av detta i enskilda fall*[delgivet med nr K(2002) 2143]***(Endast den tyska texten är giltig)****(Text av betydelse för EES)**

(2003/225/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION
HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter,

och av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Genom ett beslut av den 27 oktober 1993 godkände kommissionen delstaten Thüringens program för främjande av investeringar i små och medelstora företag (KMU-Investitionsprogramm des Landes Thüringen, nedan kallat "programmet") ⁽²⁾. En ändrad lydelse anmälades 1994 och antogs av kommissionen den 7 oktober 1994 ⁽³⁾.
- (2) Det anmälda programmet för perioden 1994–1996 avsåg stöd till produktiva investeringar. I sitt medde-

lande av den 26 augusti 1993, registrerat den 30 augusti 1993, uteslöt Tyskland uttryckligen stöd till företag i svårigheter. Uteslutandet nämns särskilt i kommissionens beslut, och kommissionens godkännande av programmet avsåg endast sådana företag som inte befann sig i svårigheter.

- (3) Genom beslut av den 8 april 1998 godkände kommissionen en förlängning av stödprogrammet för perioden 1997–2001 på ändrade villkor ⁽⁴⁾. Samtidigt uttalade kommissionen dock tvivel på att tillämpningen var förenlig med den version som anmälts och som kommissionen godkänt. Tvivlen grundade sig på Tysklands uppgifter i årsberättelserna för 1994 och 1995 och på uppgifterna för åren 1995 och 1996. Utifrån dessa uppgifter kunde kommissionen inte utesluta att stöd beviljats för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.
- (4) Därför anmodade kommissionen (föreläggande att lämna upplysningar i linje med domstolens dom i Italgrani-målet ⁽⁵⁾) Tyskland att lämna alla de upplysningar kommissionen behövde för att fastställa om stödet beviljats i överensstämmelse med det godkända stödprogrammet,

⁽¹⁾ EGT C 73, 17.3.1999, s. 10.⁽²⁾ EGT C 335, 10.12.1993, s. 7 – stöd N 408/93 – SG(93) D/19245, 26.11.1993.⁽³⁾ EGT C 364, 20.12.1994, s. 7 – stöd N 480/94 – SG(94) D/14255, 10.10.1994.⁽⁴⁾ Stöd NN 142/97 – SG(98) D/04313, 2.6.1998.⁽⁵⁾ Domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-47/91, Italien mot kommissionen, Rec. 1994, s. I-4635.

- även i fall där stöd hade beviljats till företag som skulle ha kunnat betraktas som företag i svårigheter när stödet beviljades, samt på vilka villkor detta stöd beviljats.
- (5) I sina synpunkter av den 7 augusti 1998 bekräftade Tyskland att undsättnings- och omstrukturingsstöd inte kunde ges enligt det godkända stödprogrammet. Tyskland uppgav emellertid också att man inte hade gjort någon kontroll av det mottagande företagets livskraft enligt gällande bestämmelser när stödet beviljades. I övrigt hänvisas till att inga uppgifter lämnades i denna skrivelse vare sig om de berörda enskilda fallen eller om formerna för beviljandet, vilket krävdes i föreläggandet att lämna upplysningar.
- (6) Därför kunde kommissionen inte fastställa om stödprogrammet tillämpats i överensstämmelse med den anmälda och godkända versionen.
- (7) Genom en skrivelse av den 4 december 1998 ⁽⁶⁾ under rättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget för att granska den tidigare tillämpningen av stödprogrammet och alla fall då det tillämpats. I beslutet att inleda förfarandet konstaterar kommissionen att Tyskland inte har lämnat de upplysningar som begärs i uppmaningen att avge yttrande om de berörda enskilda fallen, och att stödprogrammet tillämpats på ett oriktigt sätt. Med stöd av domstolens ovannämnda dom beslutade kommissionen därför att omedelbart utvärdera huruvida den praxis som tillämpats är förenlig med EG-fördraget som om det vore fråga om nytt stöd. I detta sammanhang uppmanade kommissionen Tyskland att inom ramen för det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget lämna synpunkter och alla upplysningar som behövs för att bedöma stödet och dess tillämpning i enskilda fall.
- (8) Genom samma skrivelse anmodade kommissionen Tyskland att inom en månad till kommissionen lämna allt underlag och alla uppgifter och data som behövdes för att bedöma stödprogrammets förenlighet och tillämpning i enskilda fall. Den specificerade de uppgifter som var särskilt viktiga. Samtidigt framhöll den att den kommer att fatta beslut på grundval av tillgängliga uppgifter om de begärda upplysningarna inte kommer in, och att den i brist på uppgifter som behövs för att bedöma stödets förenlighet kommer att betrakta varje enskilt stöd som getts inom stödprogrammet som oförenligt med den gemensamma marknaden.
- (9) Genom samma skrivelse uppmanade kommissionen Tyskland att omedelbart lämna över en kopia av denna skrivelse till stödmottagarna.
- (10) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽⁷⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga. Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda parter.
- (11) Genom skrivelser av den 5 mars 1999, registrerad den 8 mars 1999, och den 6 maj 1999, registrerad den 10 maj 1999, har Tyskland yttrat sig över nämnda förfarande. Genom en skrivelse av den 26 september 2001, registrerad den 29 september 2001, har Tyskland på uppmaning av kommissionen lämnat vissa kompletterande upplysningar om det antal företag som fått stöd från programmet och som fortfarande existerade år 2001.

2. BESKRIVNING AV STÖDET

- (12) Stödprogrammet syftar till att främja modernisering och utveckling av bestående små och medelstora företag som genom omställningen till marknadsekonomi råkar i ekonomiska svårigheter, och att främja nya små och medelstora företag i bearbetningsindustrin. Stödberättigade i denna mening (punkt 11 i den ursprungliga anmälan av den 1 juli 1993) är produktiva investeringar (utom förvärv av fast egendom) och investeringar inom ett omstrukturingsprogram. I sitt meddelande av den 26 augusti 1993 förklarar Tyskland att begreppet omstrukturering som nämns ovan inte skall uppfattas som en åtgärd för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter, utan syftar på investeringar i sunda företag för att grunda en ny anläggning, utvidga eller modernisera en befintlig anläggning eller införa nya produktionsmetoder.
- (13) Anslaget till detta stödprogram var ursprungligen 24 miljoner euro och höjdes senare till 42 miljoner euro. Stöd till nyinvesteringar ges i form av bidrag och är begränsat till 2,5 miljoner euro per projekt, med beaktande av den regionala övre gräns som gäller för delstaten Thüringen. Den övre gränsen för stora företag är 35 % plus en bonus på 15 % i regioner som är berättigade till stöd enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget för små och medelstora företag enligt definitionen i den gemen-

⁽⁶⁾ SG(98) D/11285.

⁽⁷⁾ Se fotnot 1.

skapsram för statligt stöd till små och medelstora företag som gällde vid den tidpunkt då kommissionen godkände stödprogrammet (1992) ⁽⁸⁾.

- (14) Inom ramen för stödprogrammet har sammanlagt 62 stöd beviljats till 61 företag ⁽⁹⁾.
- (15) Programmet förutsätter att det finns en långsiktig företagsplan för att stöd skall kunna beviljas.

3. SKÅL FÖR ATT INLEDA DET FORMELLA GRANSKNINGSFÖRFARANDET

- (16) Kommissionens beslut att formellt granska den tidigare tillämpningen av stödprogrammet ⁽¹⁰⁾ och alla enskilda fall av tillämpning av artikel 88.2 i EG-fördraget bygger särskilt på konstaterandet att Tyskland, trots uppgifterna från dess myndigheter, har beviljat stöd till företag i svårigheter. I den mån stödprogrammet oriktigt har tillämpats på företag i svårigheter är dess former inte förenliga med kommissionens politik för stöd till företag i svårigheter av följande skål:

- Det aktuella stödprogrammet föreskriver ingen skyldighet att enskilt anmäla stöd till företag i svårigheter eller företag som är verksamma i s.k. känsliga sektorer,
- det innehåller inget krav på att företaget måste lägga fram och genomföra en omstruktureringsplan som garanterar att företagets ekonomiska livskraft återställs under rimlig tid, och
- det begränsar inte det beviljade stödet till det belopp som krävs för att nå detta mål.

I den skrivelse där kommissionen underrättade Tyskland om inledandet av det förfarande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget, begärde den också att förbundsrepubliken skulle meddela i vilka fall stöd inom ramen för programmet beviljats till företag som kunde betraktas som sunda när stödet beviljades, eller till företag som måste anses ha befunnit sig i svårigheter när stödet beviljades. De önskade upplysningarna avsåg särskilt uppgifter över företagens storlek, stödets omfattning (stödet storlek

och andel av de planerade investeringarna), summan av det offentliga stöd som hade beviljats till företaget under de senaste tre åren före beviljandet av det stöd som skulle granskas, och företagets finansiella läge när stödet beviljades. I ovannämnda skrivelse påpekade kommissionen också för Tyskland att den skulle fatta beslut om hela stödprogrammet och alla enskilda fall då den tillämpats, oberoende av om stödet beviljats till ett företag i svårigheter eller ej.

4. KOMMENTARER FRÅN TYSKLAND

- (17) Genom en skrivelse av den 5 mars 1999 har Tyskland överlämnat två tabeller enligt vilka 30 företag kunde betraktas som företag i svårigheter och 31 företag som sunda företag när stödet beviljades ⁽¹¹⁾. Då ett av de sunda företagen fick stöd två gånger, beviljades stöd till 32 sunda företag. Denna bedömning bygger på en granskning av företagens läge vid den tidpunkt då de tyska myndigheterna godkände stödet. Genom en skrivelse av den 26 september 2001 har Tyskland korrigerat nämnda tabeller och förklarat att ett av de företag som tidigare betraktats som företag i svårigheter måste anses vara ett sunt företag. Stöd har alltså beviljats till företag i svårigheter i sammanlagt 29 fall, mot 33 fall där stöd beviljats till 32 sunda företag.
- (18) Tysklands tillämpning har granskats i enskilda fall där de stödmottagande företagen ännu är aktiva, på grundval av ett frågeformulär om antalet anställda, balansräkningen, avkastningen på eget kapital, årets förlust, omsättningen, andelen externt kapital, kassaflödet och kapacitetsutnyttjandet. De uppgifter Tyskland lämnade i skrivelsen av den 6 maj 1999 omfattar varken de senaste tre åren före stödets beviljande eller, när det gäller företagsetablering, året efter stödets beviljande.
- (19) Enligt skrivelsen av den 5 mars 1999 kunde Tyskland dock i vissa fall varken redovisa stödandelen, antalet anställda, balansräkningen eller omsättningen, eller lämna uppgift om möjligt offentligt stöd av andra offentliga medel. Dessa uppgifter saknas såväl när det gäller de företag som betraktas som sunda (lista II) som

⁽⁸⁾ EGT C 213, 19.8.1992, s. 8.

⁽⁹⁾ Enligt upplysning av den 5 mars 1999, där Tyskland korrigerar det antal stödärenden som anges i årsberättelserna för 1994 och 1996.

⁽¹⁰⁾ Dvs. före den 8.4.1998, då den ändrade versionen av stödprogrammet godkändes.

⁽¹¹⁾ Kommissionen granskar nu separat flera av de företag som fått stöd enligt stödprogrammet.

de företag som anses befinna sig i svårigheter (lista I). För vissa företag på listan saknas dessa uppgifter med motiveringen att det rörde sig om företag som då var nya. Dessutom har Tyskland inte förklarat varför man inte kunde lämna de upplysningar kommissionen begärde.

- (20) Tyskland har inte lagt fram något ytterligare argument rörande tillämpningen av stödprogrammet.
- (21) I sin skrivelse av den 26 september 2001 underrättade Tyskland kommissionen om att av de 32 företag som ansågs sunda var 23 fortfarande aktiva på marknaden. Upplysningarna om de företag som befann sig i svårigheter visar att endast 4 av de 29 företag som fått stöd fortfarande var aktiva på marknaden.

5. BEDÖMNING AV STÖDET

A. Stödets berättigande

- (22) I sina beslut av den 27 oktober 1993 och 7 oktober 1994 har kommissionen betraktat stödprogrammet enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget som förenligt med den gemensamma marknaden av följande skäl: delstaten Thüringen erkänns som stödregion enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget ⁽¹²⁾, den stödnivå programmet anger kan godtas med hänsyn till de ekonomiska svårigheterna i regionen och nödvändigheten av att främja utvecklingen och skapa arbetstillfällen särskilt i små och medelstora företag, och endast företag i bearbetningsindustrin med goda utsikter till fortbestånd är stödberättigade.
- (23) Kommissionen förvissade sig dessutom uttryckligt om att stödprogrammet inte tillämpas på företag i svårigheter.
- (24) Trots Tysklands försäkran i skrivelsen av den 26 augusti 1993 beviljades under perioden 1994–1996 ändå stöd till dessa företag i svårigheter, av vilka 86 % senare hade ingett konkursansökan, vilket Tyskland för övrigt intygade i sina synpunkter av den 5 mars 1999, 8 maj 1999 och 26 september 2001 ⁽¹³⁾ inom ramen för förfarandet. Tyskland har dessutom medgett att man efter en retroaktiv kontroll av företagens ekonomiska läge och framtidsutsikter när stödet beviljades hade måst betrakta

dem som företag i svårigheter. Kommissionen konstaterar att denna kontroll innebar en bedömning av lönsamhet, omsättning, överkapacitet, kassaflöde, skuldsättning och nettoförmögenhet. Den konstaterar alltså att Tyskland byggde sin kontroll på de kriterier som fastställs i riktlinjerna för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (1994). Av uppgifterna framgår också att Tyskland givit stöd även till sådana företag i svårigheter som enligt kommissionens definition av år 1992 skall betraktas som stora företag.

- (25) I anmälan av stödprogrammet i den ursprungliga och den ändrade versionen från 1994 höll Tyskland till en början fast vid sina förpliktelser enligt artikel 88.3 i EG-fördraget. Genom sin oriktiga tillämpning av programmet, som inte grundades på godkännandena från 1993 och 1994, har Tyskland dock i praktiken skapat en rad icke anmälda och därmed rättsstridiga enskilda fall.

- (26) Kommissionen beklagar särskilt att Tyskland inte har lytt dess uttryckliga uppmaning att inte tillämpa stödprogrammet på företag i svårigheter. Kommissionen har inte godkänt dessa stöd, och de måste därför betraktas som rättsstridiga.

- (27) Tyskland säger sig i vissa fall inte ha haft tillgång till de uppgifter som krävdes för att iaktta regionala maximibelopp och kumuleringsregler eller för att på ett korrekt sätt tillämpa bonus till små och medelstora företag. Kommissionen konstaterar då att Tyskland inte kan bevisa att programmet tillämpats korrekt för stöd till sunda företag. Det är ändå medlemsstaternas skyldighet att se till att villkoren för godkännande av ett stödprogram uppfylls och att vid behov lägga fram bevis för detta. I brist på fullständiga upplysningar drar kommissionen slutsatsen att inte heller detta stöd omfattas av kommissionens godkännande och därför måste betraktas som rättsstridigt.

- (28) Den första uppgiften för kommissionen var att fastställa vilka stöd som har beviljats utanför ramen för programmet. I detta syfte har ett föreläggande i linje med domstolens dom i Italgrani-målet utfärdats. Med stöd av de uppgifter kommissionen har tillgång till har den sedan fastställt att ett ovisst antal enskilda stöd inte beviljats enligt bestämmelserna för programmet, varpå den inlett förfarandet med avseende på dessa enskilda fall. I avsaknad av en slutgiltig förteckning över de enskilda stöd som enligt uppgift beviljats i enlighet med programmet,

⁽¹²⁾ EGT C 373, 29.12.1994, s. 3 – stöd N 464/93 (för perioden 1994–1996).

⁽¹³⁾ Enligt uppgift från de tyska myndigheterna av den 26 september 2001 var år 2001 endast 27 företag aktiva, av vilka fyra betraktades som företag i svårigheter och 23 ansågs vara sunda.

har kommissionen samtidigt också inlett förfarandet mot den oriktiga tillämpningen av stödprogrammet i dess helhet, eftersom det med hänsyn till de uppgifter som finns om alla enskilda stödärenden i varje fall verkar vara möjligt att de inte har beviljats enligt bestämmelserna i programmet. Kommissionen hade för avsikt att genomföra en allmän och förutsättningslös granskning av den oriktiga tillämpningen av stödprogrammet i dess helhet och på denna grund omedelbart fastställa dess förenlighet med EG-fördraget.

(29) Under förfarandets gång har Tyskland till kommissionen överlämnat en förteckning över 62 stöd som enligt uppgift beviljats enligt programmet till 61 företag. Tyskland har angett de 29 fall där stödet enligt dess mening beviljats till företag i svårigheter, vilket innebär ett medgivande att de inte omfattades av stödprogrammet. Tyskland har dessutom angivit de fall där stödet enligt dess mening beviljats till sunda företag (33 stöd till 32 företag) och lagt fram vissa, om än ofullständiga, uppgifter om dessa 33 fall.

(30) Dessa upplysningar skulle ha lämnats i svaret på föreläggandet att lämna upplysningar. Att de lämnats sedan förfarandet inletts innebär därmed att de kommit för sent. Trots att kommissionen inlett förfarandet har den dock, med hänsyn till alla omständigheter i fallet, beslutat granska om vart och ett av de 33 ärenden Tyskland uppgett verkligen omfattades av stödprogrammet eller ej.

(31) Följande 32 mottagande företag, som enligt uppgift var sunda då stödet beviljades, berördes enligt Tysklands uppgifter i de 33 stödärendena:

1. FEFA Fenster & Fassaden Produktions GmbH, Zeulenroda
2. Thüringer Dämmstoffwerke GmbH, Bad Berka
3. Marit GmbH, Vertriebsgesellschaft für Gärtnerei- und Floristik- Artikel, Bad Salzungen
4. Schlacht- und Verarbeitungs GmbH, Jena
5. Topogramm Gesellschaft für Erderkundung und Rauminformation mbH, Altenburg
6. Konstruktion-Holz-Werk Saubert KHW GmbH & Co. KG, Serba-Trotz

7. WEMAG Werkzeuge Maschinen Kunststofftechnik GmbH, Nordhausen
8. Wilhelm Steinberg Pianofortefabrik GmbH, Eisenberg
9. Möbelwerkstätten R. Nützel, Zeulenroda
10. SAPA Leichtmetallguss Sömmerda GmbH, Sömmerda
11. WEGRA-Anlagenbau GmbH, Westenfeld
12. Metallwerk Langensalza GmbH, Bad Langensalza
13. York Travelware GmbH, Kindelbrück
14. Rhönmetall GmbH, Dermbach
15. NTI New Technology Instruments GmbH, Kahla
16. Stahl- und Anlagebau Grüssing GmbH, Kambachsmühle ⁽¹⁴⁾
17. Metallgestaltung Hans Reiche, Gotha
18. Schlossbrauerei Schwarzbach GmbH
19. GEFO Folienbetrieb GmbH, Gera
20. Bike Systems GmbH & Co Thüringer Radwerk KG, Nordhausen
21. Metzgerei Holger Bennewitz
22. Meder Reed GmbH, Fux, Hof, Werlich GbR, Großbreitenbach
23. Fein-Elast Umspinnwerk GmbH, Zeulenroda
24. Bäckerei und Konditorei Bretschneider
25. Sägewerk Crawinkel GmbH
26. Wiegand GbR
27. Hausgeräte Altenburg GmbH
28. Analytik Jena GmbH
29. Oplibell Produktions GmbH

⁽¹⁴⁾ Detta företag fick stöd enligt programmet två gånger.

30. Apparate- und Industrieranlagenbau Grüssing GmbH

31. Kunststoffverarbeitung Tiefenort GmbH

32. Kahla/Thüringen Porzellan GmbH, Kahla ⁽¹⁵⁾.

(32) I följande fall uppger Tyskland att det inte varit möjligt att kontrollera omständigheterna kring stödets beviljande, eftersom företaget antingen trätt i likvidation eller inte längre är aktivt, eller också finns det inga upplysningar om det. I dessa fall kan kommissionen på grundval av de uppgifter den har till sitt förfogande inte bedöma om stödet omfattas av programmet.

(33) Tyskland kan inte lämna någon uppgift om nivån på det stöd som beviljats till följande två sunda företag, då denna information inte finns i underlaget för stödets beviljande:

— Marit GmbH, Vertriebsgesellschaft für Gärtnerei- und Floristik-Artikel, Bad Salzungen

— Topogramm Gesellschaft für Erderkundung und Rauminformation mbH, Altenburg

Tyskland har alltså i dessa båda fall inte tillgång till de uppgifter som behövs för att kunna ange om den stödnivå som fastställdes i programmet beaktades. Därför kan kommissionen inte fastställa om stödet ifråga omfattas av programmet.

(34) Tyskland kan inte uppge om följande tre företag hör hemma i kategorin små och medelstora företag, då denna information inte finns i underlaget för stödets beviljande:

— Marit GmbH, Vertriebsgesellschaft für Gärtnerei- und Floristik-Artikel, Bad Salzungen

— Topogramm Gesellschaft für Erderkundung und Rauminformation mbH, Altenburg

— Kahla Porzellan GmbH, Kahla

(35) Tyskland har inte i något stödärende lämnat uppgift om de investeringar som främjats genom delstaten Thüringens stödprogram också fått stöd från någon annan inve-

steringsstöddordning, t.ex. för investeringspremier. Kommissionen begärde dock inte uttryckligen någon sådan uppgift när förfarandet inleddes.

(36) Sammanfattningsvis konstaterar kommissionen att tillämpningen av programmet för att främja företagen Marit, Topogramm och Kahla ⁽¹⁶⁾ var olaglig. Övriga fall av tillämpning på företag som var sunda när stödet beviljades omfattas enligt kommissionens mening av det godkända programmet, under förutsättning att summan av det offentliga stödet till främjande av investeringarna ifråga inte överstiger 35 % brutto för stora företag och företag med okänd status (jämför skäl 34) och 50 % brutto i alla andra fall. Stöd som inte uppfyller dessa villkor är olagligt. Stöd som uppfyller dessa villkor behöver däremot inte undersökas vidare med avseende på deras förenlighet med den gemensamma marknaden.

B. Förekomst av statligt stöd

(37) I frågan huruvida de 29 bidragen till företag som enligt Tyskland befann sig i svårigheter och till sunda företag utanför programmets tillämpningsområde utgör statligt stöd har kommissionen följande uppfattning:

(38) I föreliggande fall undersöker kommissionen det faktum att ett villkor i ett stödprogram inte uppfyllts. Analysen avser därför snarare frågan om förenligheten med den gemensamma marknaden än om statligt stöd föreligger eller ej.

(39) Stödprogrammet är ett instrument som medlemsstaten använder för att gynna företag som uppfyller de villkor som fastställs i programmet. Tyskland har inte beviljat några enskilda fördelar och har inte anmält varje ärende separat till kommissionen. Därför skall kommissionen på grund av arten av åtgärden i sig och på grund av sina befogenheter enligt EG-fördraget, rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽¹⁷⁾ och domstolens rättspraxis ⁽¹⁸⁾ göra en allmän och förutsätt-

⁽¹⁶⁾ Jämför fotnot 15.

⁽¹⁷⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽¹⁸⁾ Domstolens domar av den 14 oktober 1987 i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen (Rec. 1987, s. 4013, punkt 17 f), den 5 oktober 1994 i mål C-47/91, Italien mot kommissionen, (Rec. 1994, s. I-4635, punkt 20 f), den 17 juni 1999 i mål C-75/97, Belgien mot kommissionen REG 1999, s. I-3671, punkt 48), den 19 oktober 2000 i de förenade målen C-15/98 och C-105/99, Italien och Sardegnas Lines mot kommissionen REG 2000, s. I-8855, punkt 51).

⁽¹⁵⁾ Detta företag stod till att börja med på listan över företag i svårigheter. I sina upplysningar av den 26 september 2001 korrigerar Tyskland denna lista och förklarar att Kahla kunde betraktas som ett ekonomiskt sunt företag då stödet beviljades. Det ärendet är för närvarande föremål för ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget (C 62/2000), och det här beslutet skall gälla utan att påverkas av kommissionens beslut i det ärendet.

ningslös analys. Kommissionen granskar inte om statligt stöd föreligger i varje enskilt ärende som ligger utanför det befintliga programmets tillämpningsområde.

- (40) Tyskland har infört och tillämpat stödprogrammet för att uppnå en viss, klart definierad effekt. Alla uppgifter som behövs för att bedöma om ett stödprogram utgör statligt stöd finns i programmet. Därutöver skulle, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i fallet, en granskning av frågan huruvida bidrag som beviljats inom ramen för programmet utgör statligt stöd eller ej, sannolikt inte leda till något annat resultat i det enskilda fallet, särskilt inte när det gäller sunda företag eller företag i svårigheter. När det är fråga om företag i svårigheter skulle bidragen normalt betraktas som statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget. Medlemsstaten har anmält det ursprungliga programmet som statligt stöd, och kommissionen har godkänt det som sådant. Därefter har medlemsstaten gett stöd utanför det godkända programmets tillämpningsområde.
- (41) Kommissionen anser att den skulle ha varit tvungen att fastställa om statligt stöd förelåg i vart och ett av dessa olagliga fall endast om Tyskland hade bett om det. Med varje anhållan hade åtminstone alla upplysningar som behövdes måste lämnas för att kommissionen skulle kunna bedöma varje enskilt fall separat, dvs. upplysningarna skulle normalt ha lämnats till kommissionen i samband med den fullständiga anmälan av ett enskilt stöd enligt artikel 88.3 i EG-fördraget. Tyskland är medvetet om att kommissionen har anmält tvivel i dessa fall. Hade Tyskland ansett att vissa enskilda fall måste bedömas separat med hänsyn till deras egenskaper skulle landet ha varit förpliktat att upplysa kommissionen om alla detaljer och lämna alla upplysningar som krävs för en separat bedömning.
- (42) Enligt programmet skall stöd ges för att främja produktiva investeringar i företag som verkar i delstaten Thüringen. De beviljade stöden finansieras av delstatens medel. Då programmet skapar möjlighet att förbättra de mottagande företagens konkurrenskraft, vare sig de är sunda eller ej, och då vissa av dessa åtgärder kan påverka handeln mellan medlemsstaterna, innehåller programmet statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget och 61.1 i EES-avtalet.
- (43) Tyskland har varken efter föreläggandet att lämna upplysningar i linje med Italgrani-målet eller enligt det för-

farande som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget lämnat några upplysningar som gör det möjligt att bedöma om inte flera av de aktuella stöden faller inom tillämpningsområdet för artikel 87.1 i EG-fördraget.

C. Stödets förenlighet med den gemensamma marknaden

- (44) De undantag och medgivanden till åtgärder som anges i artikel 87.1 i EG-fördraget framgår av artikel 87.2 och 87.3 i EG-fördraget. Undantagsbestämmelserna i artikel 87.2 och särskilt artikel 87.2 b i EG-fördraget är dock inte tillämpliga, då programmet skall främja utvecklingen av små och medelstora företag i delstaten Thüringen och inte avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser eller uppväga de ekonomiska nackdelar som uppkommit genom Tysklands delning. Tyskland hävdar inte heller dessa undantagsbestämmelser. Inte heller anser kommissionen att möjligheten till medgivande i artikel 87.3 b i EG-fördraget kan tillämpas på det aktuella stödet, då det inte är avsett att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi. Slutligen kan programmet inte heller anses vara förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87.3 d i EG-fördraget, då det inte är avsett att främja kultur och bevara kulturarvet.
- (45) Programmet riktar sig till företag med säte i en stödregion enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget, med undantag av företag som tillhör s.k. känsliga näringsgrenar. För den aktuella stödregionen har kommissionen 1994 ⁽¹⁹⁾ fastställt maximinivån för investeringsstöd till 35 % brutto för stora företag och 50 % brutto för små och medelstora företag.
- (46) Har stödet getts till en nyinvestering, skall det bedömas enligt de kriterier som gäller för regionalstöd. Om ett stöd varit avsett för undsättning eller omstrukturering av ett företag i svårigheter, skall dess förenlighet med den gemensamma marknaden bedömas enligt de föreskrifter som gäller för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.
- (47) Det aktuella programmet tillämpades under perioden 1994–1996.

⁽¹⁹⁾ Stöd N 464/93 – SG(94)D/1551, 4.2.1994 (EGT C 373, 29.12.1994, s. 3).

a) Överensstämmelse med regionalstödsbestämmelserna

- (48) I fråga om företagen Marit och Topogramm, liksom i andra fall där stöd getts till företag som var sunda vid tidpunkten för beviljandet, och som inte omfattas av det godkända programmet därför att summan av det offentliga stödet till främjande av investeringarna i fråga översteg 35 % brutto för stora företag och företag med okänd status och 50 % i alla övriga fall, anges i kommissionens tillkännagivande om vilka regler som är tillämpliga för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt ⁽²⁰⁾, att stödets förenlighet med den gemensamma marknaden skall bedömas enligt de bestämmelser som gällde när det olagliga statliga stödet beviljades ⁽²¹⁾. Denna bedömning görs på grundval av de upplysningar kommissionen har tillgång till.
- (49) När det gäller stöd till nyinvesteringar skall kommissionens meddelande om metoden för tillämpning av artikel 92.3 a och 92.3 c på regionalstöd från 1988 ⁽²²⁾ tillsammans med punkt 18 i bilagan till kommissionens meddelande om regionalstödsordningar (1979) ⁽²³⁾ användas som bedömningsunderlag. I nämnda bilaga definieras en "nyinvestering" som en investering i anläggningar i samband med etablering av ett nytt företag, utvidgning av ett befintligt företag eller påbörjande av en verksamhet som medför en grundläggande ändring av produkten eller produktionsförfarandet (genom rationalisering, diversifiering eller modernisering). En investering i anläggningar i form av övertagande av ett företag som har avvecklat eller utan detta övertagande skulle ha avvecklat driften betraktat också som en nyinvestering.
- (50) Utan att det påverkar tillämpningen av de särskilda föreskrifterna om investeringsstöd till företag som är verk samma i känsliga sektorer anses för perioden i fråga ett stödprogram som främjar nyinvesteringar i en stödregion vara förenligt med den gemensamma marknaden om den högsta stödnivå för programmet som anges i punkt 45 (50 % för små och medelstora företag och 35 % för stora företag) inte överskrider ens vid kumulering med andra regionalstöd. I de fall av olagligt stöd som anges i punkt 48 uppfylls inte detta villkor för förenlighet med den gemensamma marknaden. I dessa fall kan kommissionen följaktligen inte på grundval av de upplysningar som står till dess förfogande fastställa om

de sammanlagda stöden är förenliga med den gemensamma marknaden som regionalstöd.

- (51) Om Tyskland emellertid har tillgång till alla nödvändiga upplysningar och maximigränsen respektive den övre kumuleringsgränsen ändå överskrider, är den överskjutande delen av stödet oförenlig med den gemensamma marknaden.

b) Överensstämmelse med bestämmelserna om omstruktureringsstöd

- (52) Vid bedömning av stödets förenlighet med den gemensamma marknaden i de 29 fall där Tyskland enligt egna uppgifter har stött företag i svårigheter, tar kommissionen hänsyn till den omständigheten att ingen omstruktureringsplan lagts fram i något enskilt fall, och att det inte framgår av de upplysningar kommissionen har tillgång till om någon sådan plan fanns då stödet beviljades.
- (53) Tyskland har i sina svar på föreläggandet att lämna upplysningar och på beslutet att inleda förfarandet bekräftat att stödprogrammet, trots dess tidigare bindande försäkran, tillämpats på företag i svårigheter, av vilka flera måste betraktas som stora företag. Av detta skäl måste kommissionen granska om de aktuella investeringsstöden till företag i svårigheter kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden.
- (54) Enligt den praxis kommissionen tillämpade fram till 1999 kunde regionalstöd utan föregående anmälan ges inom ramen för en regionalstödsordning för att främja nyinvesteringar i företag i svårigheter ⁽²⁴⁾. Ett villkor för detta var dock att stödet beaktas när man bedömer om ett stödprojekt för omstrukturering av företag i svårigheter enligt genomförandebestämmelserna för stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter ⁽²⁵⁾ är förenligt.

⁽²⁴⁾ Kommissionen ändrade denna praxis när den år 1999 antog riktlinjerna för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (EGT C 288, 9.10.1999, s. 2) och införde ändamålsenliga åtgärder enligt artikel 88.1 i EG-fördraget. Sedan dess skall varje investeringsstöd till stora företag i svårigheter anges särskilt.

⁽²⁵⁾ Jämför i detta avseende riktlinjerna för statligt stöd med regional målsättning, sidan 21 nedan. Granskningen syftar särskilt till att fastställa den lägsta stödnivå som krävs för att återställa företagets livskraft, varvid varje investeringsstöd som beviljas inom ramen för omstruktureringprojektet skall betraktas som en del av det totala stödet, som inte får överskrida det minimum som krävs för att återställa livskraften.

⁽²⁰⁾ EGT C 119, 22.5.2002, s. 22

⁽²¹⁾ I varje fall skulle inte heller en tillämpning av nu gällande bestämmelser för regionalstöd ha lett till en förmånligare bedömning av mottagaren än tillämpning av bestämmelserna i detta beslut.

⁽²²⁾ EGT C 212, 12.8.1988, s. 2.

⁽²³⁾ EGT C 31, 3.2.1979, s. 9.

- (55) I föreliggande fall gavs de aktuella stöden till företag i svårigheter inte inom ramen för en godkänd regionalstödsordning. De är tvärtom uttryckligen undantagna från det godkända programmets tillämpningsområde, varför kommissionen inte behöver kontrollera om de aktuella investeringsstöden kan betraktas som en del av det totala omstrukturingsstödet. Dessutom anser kommissionen, med hänsyn till det stora antalet fall där företag i svårigheter med olaglig tillämpning av programmet har fått stöd, att ingen regional målsättning kan fastställas för de aktuella stöden.
- (56) Enligt de upplysningar Tyskland lagt fram är följande stödmottagare företag som befann sig i svårigheter när stödet beviljades:
1. Graf von Henneberg Porzellan GmbH
 2. WEIDA Leder GmbH
 3. ALPA GmbH Textilwerk Triebes
 4. KMP Kunststoff und Metallproduktion GmbH, Hohleborn
 5. Porzellanambiente Reichenbach GmbH
 6. Thüringer Kleiderwerk Alfred Platz GmbH, Gotha
 7. Bergwerksmaschinen Diellas GmbH, Diellas
 8. Franz Götz KG, Gotha
 9. Modedruck Gera GmbH
 10. Spezialverpackungen Polymen GmbH, Gera
 11. Forstbetriebsgemeinschaft Katzhütte GmbH
 12. Barbarossa Brauerei GmbH, Artern
 13. Zeuro Möbelwerk GmbH, Zeulenroda
 14. LMG Leichtmetallgiesserei GmbH, Gera
 15. Artluminare Leuchten GmbH, Stadlilm
 16. Radisch Textilbetriebs-GmbH, Neustadt/orta
 17. Creaplat GmbH, Schlotheim
 18. Thüringer Motorenwerke und Getriebetechnik GmbH, Nordhausen
 19. Hewitt Industriekeramik, Triplis
 20. UNI PUSH Motoren und Getriebetechnik GmbH, Pössneck
 21. Feuerverzinkerei Heldrungen GmbH, Heldrungen
 22. AWA Antriebstechnik GmbH, Weimar
 23. Kyffhäuser Maschinenfabrik Artem GmbH, Artem
 24. ALZI Metallveredelung GmbH, Wünschendorf
 25. Göltzsch-Mühle Spezialpapierfabrik Greiz
 26. TPM Pralinenmanufaktur GmbH, Issaroda
 27. MAT Maschinen- und Automatisierungstechnik GmbH, Großruderstedt
 28. Stentex GmbH, Gera
 29. GD Gotha Druck und Verpackung GmbH & Co. KG.
- (57) Kommissionen anser att enskilda stöd till främjande av investeringar i företag i svårigheter kan betraktas som förenliga med den gemensamma marknaden endast om de uppfyller genomförandebestämmelserna för stöd till företag i svårigheter. Enligt punkt 101 b i gemenskapens riktlinjer för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (1999) granskar kommissionen förenligheten med den gemensamma marknaden av alla omstrukturingsstöd som beviljats utan dess godkännande och därmed i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget "på grundval av de riktlinjer som var i kraft när stödet beviljades".
- (58) De granskade stöden beviljades under perioden 1994–1996. Huruvida stöden beviljats i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget skall därför bedömas enligt gemenskapens riktlinjer för bedömning av statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter från år 1994 ⁽²⁶⁾ (nedan kallade "1994 års riktlinjer"). Kommissionen anser att nämnda riktlinjer i detta avseende klart återspeglar dess praxis för omstrukturingsstöd inom ramen för programmet när stödet beviljades.

⁽²⁶⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 2

- (59) För att skilja mellan företag i svårigheter och sunda företag har kommissionen i punkt 2.1 i 1994 års riktlinjer definierat begreppet "företag i svårigheter" på följande sätt: "ett företag som inte är i stånd att åter komma på fötter av egen kraft eller med sina aktieägares eller ford-ringsägares medel". Typiska symtom på ett företag i svårigheter är "sjunkande lönsamhet eller tilltagande förluster, sjunkande omsättning, ökande lager, överkapacitet, minskat kassaflöde, tilltagande skuldsättning och räntebelastning och ringa substansvärde". Denna definition utgör grund för detta kommissionsbeslut och bekräftar kommissionens betraktelsesätt hittills.
- (60) I detta avseende konstaterar kommissionen att Tyskland i huvudsak stödde sig på samma indikatorer i sin retroaktiva kontroll av de mottagande företagen, som visade att 29 företag ⁽²⁷⁾ befann sig i svårigheter när stödet beviljades. Kommissionen konstaterar dessutom att Tyskland, om stödprogrammet hade tillämpats i den form kommissionen godkänt det och granskningen därtill hade genomförts i rätt tid, hade måst anmäla varje enskilt fall till kommissionen.
- (61) Om stödprogrammet skulle användas för att undsätta och omstrukturera företag i svårigheter hade det måst innehålla villkor enligt ovannämnda riktlinjer för att vara förenligt med den gemensamma marknaden. När det gäller undsättningsstöd måste detta i föreliggande fall, för att anses vara förenligt, ha formen av ett lån på marknadsmässiga villkor eller en borgen, så att företaget kunde upprätthålla driften under den begränsade tid det tar att utarbeta en omstruktureringsplan. Man kan dock konstatera att detta villkor inte uppfyllts, då stödet gets i form av bidrag. När det gäller omstruktureringssöd skulle programmet ha innehållit en realistisk, enhetlig och omfattande omstruktureringsplan som syftade till att långsiktigt återställa företagets livskraft och beaktade de omständigheter som vållat företagets svårigheter samt marknadsläget och den förväntade utvecklingen i den berörda sektorn. Enligt 1994 års riktlinjer skulle programmet också ha innehållit åtgärder för att hindra otill-låten snedvridning av konkurrensen, och man skulle ha förvisat sig om att stödets storlek och nivå anpassades till omstruktureringens kostnader och nytta.
- (62) Kommissionen konstaterar att det inte finns någon sådan bestämmelse i stödprogrammet, och att Tyskland inte har lämnat sådana upplysningar om enskilda stöd att kommissionen kan fastställa om de olika villkoren uppfyllts.
- (63) Stödprogrammet fastställer visserligen att en enhetlig och långsiktig företagsplan skall läggas fram i förväg, dock utan att kräva någon analys av de omständigheter som lett till företagets nedgång eller realistiska antaganden som gör det möjligt att återställa företagets långsiktiga livskraft. Tyskland har faktiskt medgivit att man när stödet beviljades inte ens kontrollerade om de mottagande företagen verkligen kunde räkna med att deras livskraft skulle återställas inom rimlig tid.
- (64) I brist på bestämmelser om skyldighet att anmäla enskilda stöd till stora företag i svårigheter, särskilt om begränsning av det beviljade stödet till den nivå som krävs för att nå det åsyftade målet, och i brist på nödvändiga upplysningar om enskilda fall uppfylldes inte de föreskrifter som gällde då de stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter som granskas här beviljades. Då flertalet mottagande företag, som Tyskland retroaktivt har erkänt som företag i svårigheter, senare har ingett konkursansökan, kunde det "sammanshållna, långsiktiga företagskonceptet" inte omsättas helt enligt kraven i 1994 år riktlinjer.
- (65) Kommissionen erinrar om att den har anmodat Tyskland att lämna allt underlag och alla uppgifter och data som behövs för att bedöma stödets förenlighet med den gemensamma marknaden och alla enskilda stöd som beviljats enligt stödprogrammet. Dessutom har den påpekat att den i avsaknad av de upplysningar som krävs för att bedöma förenligheten kommer att betrakta stöden som oförenliga med den gemensamma marknaden. Därför anser kommissionen att dessa enskilda stöd är oförenliga med den gemensamma marknaden i de fall då stödprogrammet medgav att stöd beviljades till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

6. SLUTSATSER

- (62) Kommissionen konstaterar att det inte finns någon sådan bestämmelse i stödprogrammet, och att Tyskland
- (66) Med undantag av fallen Marit och Topogramm omfattas stöden till företag som var sunda vid den tidpunkt då de beviljades av det befintliga stödprogrammet, under förutsättning att summan av de offentliga stöd som beviljats för att främja de aktuella investeringarna inte över-

⁽²⁷⁾ De flesta av dessa har senare ingett konkursansökan.

stiger 35 % för stora företag och företag med okänd status (jämför skäl 34) och 50 % i alla övriga fall. Om detta krav är uppfyllt, behövs ingen vidare granskning av deras förenlighet med den gemensamma marknaden. Övriga enskilda fall där programmet tillämpats, inklusive de 29 stöden till företag som befann sig i svårigheter när stödet beviljades, omfattas inte av det godkända programmet.

(67) De stöd som beviljats med oriktig tillämpning av delstaten Thüringens program för främjande av investeringar i små och medelstora företag under perioden 1994–1996 utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget.

(68) Den oriktiga tillämpningen av stödprogrammet under perioden 1994–1996 är olaglig, liksom de enskilda stöd som beviljats med denna tillämpning.

(69) Fallen av olagligt stöd till sunda företag är oförenliga med den gemensamma marknaden, liksom den olagliga tillämpningen av programmet på sunda företag.

(70) Om den oriktiga tillämpningen av programmet har gjort att undsättningsstöd kunnat ges till företag i svårigheter, är alla motsvarande enskilda stöd oförenliga med den gemensamma marknaden.

(71) Om den oriktiga tillämpningen av programmet har gjort att omstruktureringsstöd kunnat beviljas för att stödja företag i svårigheter i strid med tillämpliga kriterier – dvs. skyldigheten att anmäla de enskilda fallen, undvikande av otillåten snedvridning av konkurrensen och begränsning till ett absolut minimum – är alla motsvarande enskilda stöd oförenliga med den gemensamma marknaden.

(72) Enligt kommissionens fasta praxis skall varje stöd som beviljats olagligt och som betraktas som oförenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 87 i EG-fördraget återkrävas från mottagaren. Denna praxis bekräftas genom artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999, enligt vilken den berörda medlemsstaten skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att återkräva stödet från mottagaren, och skall underrätta kommissionen om återkrävandet.

(73) Detta beslut rör den olagliga tillämpningen av stödprogrammet och alla ifrågakvarande enskilda stöd och skall genomföras utan dröjsmål, inklusive återkrav av varje

angivet enskilt stöd, oberoende av om det har beviljats inom ramen för programmet eller ej.

(74) Kommissionen påpekar också att detta beslut gäller oberoende av de beslut den har fattat eller kommer att fatta i de enskilda fall av tillämpning som är eller har varit föremål för ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Delstaten Thüringens program för främjande av investeringar i små och medelstora företag (nedan kallat "programmet") utgör sådant statligt stöd som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

Tillämpning av programmet i strid med bestämmelserna i detta är olaglig.

Artikel 2

Om stödprogrammet gynnar företag i svårigheter är programmet och alla motsvarande enskilda stöd oförenliga med den gemensamma marknaden.

Om stödprogrammet gynnar ekonomiskt sunda företag är programmet och alla motsvarande enskilda stöd förenliga med den gemensamma marknaden, om den i artikel 3 fastställda högsta nivån inte överskrids. Den del av stödet som överstiger den tillåtna högsta nivån är oförenlig med den gemensamma marknaden.

Artikel 3

Stöd till nyinvesteringar får inte heller vid kumulering med andra regionalstöd överstiga en högsta nivå på 35 % brutto för stora företag och 50 % brutto för små och medelstora företag.

Artikel 4

Tyskland skall vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att från stödmottagarna återkräva det stöd som avses i artikel 2.

Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. Det stöd som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper

från den dag stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats. Räntan skall beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidrags-ekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

Artikel 5

Tyskland skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 19 juni 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 24 september 2002

om ett planerat stödprogram i Tyskland, "Riktlinjer för stöd till små och medelstora företag – Förbättring av företagets resultat i Sachsen" – Delprogram 1 (Rådgivning till företag), 4 (Deltagande i mässor), 5 (Samarbete) och 7 (Stöd till formgivning)

[delgivet med nr K(2002) 2606]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/226/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med ovan nämnda bestämmelser ⁽¹⁾ ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDET

- (1) Genom skrivelse SG(98) D/9545 av den 12 november 1998 godkände kommissionen delstaten Sachsens riktlinjer för stöd till små och medelstora företag till och med den 31 december 2000 ⁽²⁾.
- (2) Genom en skrivelse av den 29 december 2000 (registrerad den 3 januari 2001 hos kommissionens generalsekretariat som nr A/47) anmälde Tyskland i enlighet med artikel 88.3 i EG-fördraget sex delprogram i samband med en ny version ⁽³⁾ av riktlinjerna för stöd till små och medelstora företag (nedan kallade "stödprogrammet") med en planerad varaktighet på fem år från och med dagen för kommissionens godkännande, genom skrivelser av den 5 februari 2001 (D/50478) och 5 september 2001 (D/53620) uppmanade kommissionen Tyskland att lämna kompletterande uppgifter.

- (3) Tyskland lämnade ytterligare uppgifter genom skrivelser av den 12 mars 2001 (registrerad den 12 mars 2001 som nr A/3069), 13 mars 2001 (registrerad den 20 mars 2001 som nr A/3361), 1 juni 2001 (registrerad den 11 juni 2001 som nr A/34569) och 9 oktober 2001 (registrerad den 10 oktober 2001 som nr A/37882).

- (4) Den 14 juni 2001 hölls en diskussion i Berlin mellan företrädare för Tyskland och kommissionen.

- (5) Genom en skrivelse av den 2 augusti 2001 lämnade Tyskland en sammanfattande beskrivning av de sex delprogrammen och föreslog att de skulle godkännas som förenliga med den gemensamma marknaden till dess att kommissionen fattat sitt slutgiltiga beslut om huruvida de överensstämmer med bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 70/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag ⁽⁴⁾.

- (6) Genom skrivelse nr SG(2001) D/292 745 av den 13 december 2001 underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget med avseende på detta stöd. Inledandet av det formella granskningsförfarandet gällde delprogrammen "Rådgivning till företag", "Deltagande i mässor", "Samarbete" och "Stöd till formgivning". i sitt beslut att inleda ett förfarande framförde kommissionen inga invändningar mot delprogrammen "Rådgivning om utrikeshandel" och "Miljöförvaltning".

- (7) Kommissionen påminde Tyskland om den uppskjutande verkan av artikel 88.3 i EG-fördraget och riktade dess uppmärksamhet på artikel 14 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽⁵⁾, i vilken det anges att allt stöd som beviljats olagligen kan komma att återkrävas från motta-

⁽¹⁾ EGT C 34, 7.2.2002, s. 2.⁽²⁾ Stödärende N 567/98 – Tyskland (Riktlinjer för stöd till små och medelstora företag – Förstärkning av företagets resultat).⁽³⁾ Den nya versionen av riktlinjerna omfattar sammanlagt elva delprogram. Anmälan gällde endast sex av dessa, eftersom Tyskland ansåg att de övriga delprogrammen inte omfattas av artikel 87.1 i EG-fördraget.⁽⁴⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 33.⁽⁵⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 3.

garen. Samtidigt bekräftade kommissionen att enskilda stöd, som uppfyller alla villkor enligt förordning (EG) nr 70/2001, enligt artikel 3.1 i denna förordning skall anses vara förenliga med den gemensamma marknaden.

- (8) Kommissionens beslut att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽⁶⁾. Kommissionen har uppmanat alla berörda parter att inkomma med synpunkter på åtgärden i fråga. Några synpunkter har dock inte inkommit.
- (9) Genom en skrivelse av den 21 januari 2002 (registreringsnummer A/30488) yttrade sig Tyskland om ärendet.
- (10) Efter det att det formella granskningsförfarandet inleddes har ytterligare två diskussioner mellan företrädare för Tyskland och kommissionen hållits den 19 februari 2002 i Bryssel respektive den 10 juni 2002 i Berlin.

2. BESKRIVNING AV ÅTGÄRDEN

2.1 Stödets form och rättsliga grund

- (11) Stödet beviljas i form av bidrag i enlighet med §§ 23 och 44 i delstaten Sachsens budgetförordning och i enlighet med det stödprogram, som granskas i det föreliggande förfarandet.

2.2 Budgetmedel och varaktighet

- (12) Stödprogrammet har en varaktighet på fem år, räknat från den dag då kommissionen godkänner de fyra ännu ifrågasatta delprogrammen. För denna tid och för hela stödprogrammet har budgetmedel anslagits till ett belopp av 89 miljoner euro.

2.3 Mottagare

- (13) Stödprogrammet skall främja ekonomiskt lönsamma små och medelstora företag, i den mening som avses i kommissionens rekommendation 96/280/EG av den 3 april 1996 om definitionen av små och medelstora företag ⁽⁷⁾, vilka har driftställen i delstaten Sachsen, som till och med den 31 december 2003 är ett stödområde i enlighet med artikel 87.3 a i EG-fördraget. Tyskland har gått med på att respektera de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om statligt stöd i s.k. känsliga branscher

(kol- och stålindustri, transporter, konstfiber och varvsindustri).

- (14) Stödprogrammet gäller inte verksamheter som omfattar tillverkning, bearbetning och marknadsföring av varor som förtecknas i bilaga I till fördraget.

2.4 Formell granskning av fyra delprogram

- (15) Följande fyra delprogram i stödprogrammet granskas i det formella granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget:

- Rådgivning till företag (del 1 av stödprogrammet).
- Deltagande i mässor (del 4 av stödprogrammet).
- Samarbete (del 5 av stödprogrammet).
- Stöd till formgivning (del 7 av stödprogrammet).

2.5 Villkor för de fyra delprogrammen

- (16) För att tillämpa stödprogrammet har delstaten Sachsen på grundval av vissa indikatorer som inkomst, köpkraft och arbetslöshetsgrad definierat specifika problemområden. Tyskland har till kommissionen lämnat en karta, där dessa områden återges mycket detaljerat. Två tredjedelar av områdena ligger vid gemenskapens yttre gräns.
- (17) Genom stöd från delprogrammet "Rådgivning till företag" skall små och medelstora företag lättare få tillgång till externa rådgivare. Åtgärden skall understödja företagsledningarna i finansiella, personella, tekniska och organisatoriska frågor.
- (18) I denna del av stödprogrammet föreslås en övre stödgräns på högst 65 % för små företag i specifika problemområden och på högst 50 % för små och medelstora företag i andra områden.
- (19) I detta delprogram är kostnaderna för extern rådgivning stödberättigande. Den ifrågasatta rådgivningen får omfatta högst 50 dagar per år och får inte vara någon fortlöpande eller regelbundet återkommande verksamhet. Tjänster i förbindelse med ett företags ordinarie driftsutgifter, exempelvis rutinmässig skattemässig eller juridisk rådgivning, eller annonsering, omfattas inte av stödet.
- (20) Stödet i delprogrammet "Deltagande i mässor" skall hjälpa små och medelstora företag att presentera sina företag vid mässor inom och utanför gemenskapen.

⁽⁶⁾ Se fotnot 1.

⁽⁷⁾ EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

- (21) I specifika problemområden föreslås en stödnivå på högst 60 % för små företags deltagande i mässor inom gemenskapen. För företag med säte i andra områden gäller i princip en högsta stödnivå på 50 %.
- (22) I detta delprogram kan kostnaderna för följande verksamheter få stöd:
- Hyra av utställningsstånd.
 - Tredje parts montering och demontering av utställningsstånd.
 - Transport av utställningsvaror.
 - Avgifter för deltagande i mässor, tolkarvoden och annonseringskostnader.
- (23) I denna del av stödprogrammet föreslås att ett företag kan få stöd högst fem gånger per år, inbegripet upprepat deltagande (högst tre gånger) vid en och samma mässa.
- (24) Målet för delprogrammet "Samarbete" är att främja samarbete mellan minst tre och fem små och medelstora företag inom en bestämd region eller bransch för att öka de deltagande företagens effektivitet och försäljningsmöjligheter. Följande verksamheter skall särskilt stödjas:
- Genomförbarhetsstudier för samarbetsprojekt för att exploatera regionala och branschspecifika marknader.
 - Tjänster från tredje man i samband med workshops och informationsmöten.
 - Inrättande av samarbetskontor i Tyskland.
 - Bildande av försäljningskooperativ för att gemensamt exploatera utländska marknader inom och utanför gemenskapen. I dessa fall rör det sig om ett samarbetskontor eller en kontaktperson som kan erbjuda de tjänster som behövs för att exploatera en utländsk marknad ⁽⁸⁾.
- (25) Stödtaket uppgår i allmänhet till 65 %. För små företag i specifika problemområden gäller ett stödtak på 80 %.
- (26) Vid inrättandet av samarbetskontor är följande kostnader stödberättigande:
- Externa rådgivares rådgivning och andra tjänster och verksamheter.
 - Hyra, materialkostnader och löner för anställda och kontorschefen.
- (27) Delprogrammet "Stöd till formgivning" har till syfte att underlätta för små och medelstora företag att få tillgång till professionella formgivares tjänster.
- (28) I princip gäller ett stödtak på 50 %. För små företag i specifika problemområden föreslås ett stödtak på 70 %.
- (29) Stöd kan ges till att täcka kostnader för externa formgivare på följande områden:
- Formgivning av konsumtionsvaror, investeringsvaror och tjänster.
 - Corporate Design och produktutformning.
- (30) Tyskland har åtagit sig att i samtliga delprogram anmäla varje stöd enskilt då ett av följande tröskelvärden överskrids:
- a) De totala stödberättigade kostnaderna för ett projekt uppgår till minst 25 miljoner euro och nettostödnivån uppgår till minst 50 % av det på stödområdeskartan utvisade nettostödtaket.
 - b) Det totala stödet uppgår till minst 15 miljoner euro brutto.
- (31) Tyskland har åtagit sig att endast bevilja stöd ur delprogrammen då det innan projektet startas föreligger en ansökan om detta från det ifrågavarande företaget.
- (32) Tyskland har åtagit sig att inte låta stöd från delprogrammen kumuleras med annat statligt stöd enligt artikel 87.1 i EG-fördraget eller med gemenskapsfinansiering med avseende på samma stödberättigade kostnader om de hithörande taken för stödnivåerna därigenom överskrids.
- (33) Tyskland har åtagit sig att årligen överlämna en rapport om tillämpningen av programmet.
- (34) Kommissionen har av de skäl som anges i det följande granskat de fyra delprogrammen enligt förordning (EG)

3. SKÄL TILL ATT INLEDA FÖRFARANDET

⁽⁸⁾ Åtgärden "Försäljningskooperativ" var ursprungligen föremål för förfarandet CP 92/01 – Tyskland, men kopplades senare till huvudförfarandet i stödärendet C 89/01 – Tyskland, som Tyskland underlättades om genom skrivelse D/54756 av den 16 november 2001.

nr 70/2001 och gemenskapens riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål från år 1998 ⁽⁹⁾ (nedan kallade "riktlinjer för regionalt stöd").

- (35) Stöd ur delprogrammet "Rådgivning till företag" för rådgivningstjänster som inte hänför sig till företagets ordinarie driftskostnader uppfyller kriterierna i förordning (EG) nr 70/2001 om stödet enligt artikel 5 a i denna förordning inte överskrider 50 % av (brutto-)kostnaderna. Detta villkor är inte uppfyllt då delprogrammet föreslår stödnivåer på upp till 65 % för små företag i specifika problemområden. Därför hyste kommissionen allvarliga tvivel om att delprogrammet är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (36) Enligt delprogrammet "Deltagande i mässor" kan det gynnade företaget få stöd upp till fem gånger per år och delta upp till tre gånger i en och samma mässa. Detta strider mot bestämmelsen i artikel 5 b i förordning (EG) nr 70/2001, enligt vilken undantaget endast gäller det första deltagandet vid en bestämd mässa eller utställning. Dessutom föreslås i delprogrammet stödnivåer som kan överskrida taket på 50 % brutto enligt artikel 5 b i den nämnda förordningen. Därför hyste kommissionen allvarliga tvivel om att detta delprogram är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (37) Om delprogrammet "Samarbete" gäller rådgivningstjänster och andra tjänster av tredje man i samband med samarbetet, som inte hänger samman med företagets ordinarie driftsutgifter, antog kommissionen att stödet uppfyller kriterierna i förordning (EG) nr 70/2001, förutsatt att bruttostödnivån inte överskrider 50 % av kostnaderna i enlighet med artikel 5 a i denna förordning. Med stödnivåer på 80 % för små företag i specifika problemområden och på 65 % för små och medelstora företag i andra områden strider delprogrammet otvetydigt mot den nämnda förordningen.
- (38) Vidare föreslås i delprogrammet "Samarbete" stöd till inrättande av nationella samarbetskontor och till avlöning av kontorsanställda. Utgående från de uppgifter Tyskland lämnat hyste kommissionen allvarliga tvivel om att dessa åtgärder omfattas av bestämmelserna i artikel 4 (investeringsstöd) i förordning (EG) nr 70/2001. Enligt artikel 4.3 får ju stödnivåerna inte överskrida det enligt den av kommissionen godkända stödområdeskartan tillåtna taket för regionalt investeringsstöd plus ett påslag på 15 % brutto i stödområden som avses i artikel 87.3 a i EG-fördraget. I stödområdeskartan anges för

delstaten Sachsen stödnivåer på 35 % netto plus ett påslag på 15 % brutto för små och medelstora företag. Stödnivåer på 80 % för små företag i specifika problemområden och på 65 % för medelstora och små och medelstora företag i andra områden strider således mot förordning (EG) nr 70/2001, vilket fick kommissionen att hysa allvarliga tvivel om deras förenlighet med den gemensamma marknaden.

- (39) Vidare omfattar delprogrammet "Samarbete" uppenbarligen åtgärder i samband med uppbyggnad och drift av ett distributionsnät i utlandet samt övriga löpande kostnader i samband med export. Detta strider mot artikel 1 i förordning (EG) nr 70/2001, enligt vilken sådana åtgärder uttryckligen undantas från förordningens tillämpningsområde. Därför hyste kommissionen allvarliga tvivel om att detta delprogram är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (40) Det stöd för vissa typer av kostnader (löner till samarbetskontorets anställda och chef) som skall beviljas på grundval av delprogrammet "Samarbete" innehåller desutom eventuellt driftsstöd, som omfattas av riktlinjerna för regionalt stöd. Driftsstöd kan dock endast godkännas om de uppfyller en rad villkor: De skall exempelvis vara begränsade i tiden och avtagande och får inte syfta till främjande av export till andra medlemsstater (punkt 4.17 i riktlinjerna för regionalt stöd). Dessa villkor uppfylls inte av det ifrågasatta delprogrammet. Därför hyste kommissionen allvarliga tvivel om att detta delprogram är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (41) Stöden i delprogrammet "Stöd till formgivning" omfattas enligt kommissionens uppfattning visserligen i princip av artikel 5 (rådgivningsverksamhet och andra tjänster och verksamheter) i förordning (EG) nr 70/2001, men då stödnivåerna även här överskrider taket på 50 % enligt artikel 5 b i denna förordning, hyste kommissionen allvarliga tvivel om att de är förenliga med den gemensamma marknaden.

4. TYSKLANDS SYNTPUNKTER

- (42) Tyskland anser att stödprogrammet skall bedömas i enlighet med gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag ⁽¹⁰⁾, eftersom det anmälades till kommissionen enligt påskyndat förfarande den 3

⁽⁹⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽¹⁰⁾ EGT C 213, 23.7.1996, s. 4.

- januari 2001 – alltså innan förordning (EG) nr 70/2001 trädde i kraft ⁽¹⁾. Eftersom de frågor som kommissionen ställde i en skrivelse av den 5 februari var av enbart formell art borde anmälan från början ha betraktats som fullständig.
- (43) Med hänvisning till skälen 11 ⁽¹²⁾ och 14 ⁽¹³⁾ i förordning (EG) nr 70/2001 anser Tyskland att högre stödnivåer än som gäller för medelstora företag i icke-stödområden bör godtas för små företag i områden som är stödberättigade enligt artikel 87.3 a eller 87.3 c i EG-fördraget. Eftersom enligt förordning (EG) nr 70/2001 ett stödtag på 50 % för konsulttjänster och andra företags-tjänster och företagsverksamheter till förmån för medelstora företag utanför stödområden är förenligt med den gemensamma marknaden, bör högre stödnivåer godkännas på grundval av en anmälan enligt artikel 88.3 i EG-fördraget för små företag i områden som avses i artikel 87.3 a) i EG-fördraget.
- (44) Med hänvisning till skäl 4 ⁽¹⁴⁾ i förordning (EG) nr 70/2001 anser Tyskland att man från det faktum att några högre stödtag för små företag inte anges i artikel 5 i den nämnda förordningen inte kan dra slutsatsen att en mer välvillig behandling från kommissionens sida av små företag eller av stödområden enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget skulle vara utesluten. Högre stödnivåer måste enbart anmälas på förhand, förutsatt att de motsvarande högre stödnivåerna anmälts på förhand.
- (45) Kommissionen har ett stort bedömningsutrymme och kan även godkänna stödprogram direkt på grundval av bestämmelserna om undantag i artikel 87 i EG-fördraget, också i det fall att den anmälda åtgärden eventuellt inte till punkt och pricka uppfyller villkoren i förordning (EG) nr 70/2001. Därför borde kommissionen kunna
- tillåta anmälda stöd som går utöver bestämmelserna i förordningen.
- (46) Med utfärdandet av förordning (EG) nr 70/2001 eftersträvade kommissionen inte att införa strängare krav på stödnivåerna, utan att förenkla de stödrättsliga förfarandena och undvika arbete med rutinmässiga ärenden. En strängare stödpolitik gentemot små företag strider mot slutsatserna från Europeiska rådet i Lissabon den 23–24 mars 2000 och i Stockholm den 23–24 mars 2001, där man tillkännagav en utvidgning av de övergripande målen.
- (47) Syftet med förordning (EG) nr 70/2001, som skulle befria kommissionen från rutinfall, skulle inte ifrågasättas genom att högre stödnivåer tilläts för små företag i stödområden, då antalet anmälningar av detta slag är begränsat och utgör undantag. Dessutom hade inga relevanta åtgärder införts med förordningen, vilket innebär att kommissionen inte kunde ha haft för avsikt att införa en strängare stödpolitik. I annat fall skulle en ojämlig behandling ha tillämpats på redan godkända stödärenden.
- (48) Beträffande delprogrammet "Deltagande i mässor" hävdar Tyskland att det inte är tillräckligt för ett företag att delta en enda gång i en mässa för att komma in på en marknad. Endast en upprepad närvaro vid en och samma mässa leder till att företaget blir tillräckligt känt. Också på denna punkt har kommissionen ett stort bedömningsutrymme och kan godkänna anmälda stöd direkt enligt artikel 87 i EG-fördraget och därigenom tillåta anmälda stöd som går utöver bestämmelserna i förordning (EG) nr 70/2001.
- (49) Delprogrammet "Samarbete" går visserligen utöver tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 70/2001, eftersom det innehåller mycket komplicerade åtgärder till förmån för grupper av små och medelstora företag, inte för enskilda företag. Men inrättandet av kontor och avlöning av anställda får inte uppfattas som investeringsstöd i den mening som avses i artikel 4 i förordning (EG) nr 70/2001, utan är "stöd för andra ändamål" i den mening som avses i punkt 4.2.8 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag. Även om bestämmelserna i punkt 4.2.8 inte tagits med i den nya förordningen (EG) nr 70/2001, borde kommissionen godkänna detta slag av stöd direkt på grundval av artikel 87.3 i EG-fördraget.
- (50) Beträffande kommissionens invändning att vissa åtgärder i delprogrammet "Samarbete" kan utgöra driftstöd hävdar Tyskland att kriteriet om avtagande stöd enligt punkt 4.17 i riktlinjerna för regionalt stöd på grund av de låga stödnivåerna inte behöver vara uppfyllt.

⁽¹⁾ Förordningen trädde i kraft den 2 februari 2001.

⁽²⁾ "Med hänsyn till skillnaderna mellan små företag och medelstora företag bör olika stödtag fastställas för små företag respektive medelstora företag."

⁽³⁾ "Genom denna förordning bör stöd till små och medelstora företag undantas från anmälningsskyldigheten oberoende av var företagen är belägna. Investeringar och skapande av arbetstillfällen kan bidra till den ekonomiska utvecklingen i gemenskapens mindre gynnade regioner. Små och medelstora företag i dessa regioner har strukturella nackdelar på grund av sin lokalisering och svårigheter på grund av sin begränsade storlek. De bör därför beviljas högre stödtag."

⁽⁴⁾ "Denna förordning påverkar inte medlemsstaternas möjligheter att anmäla stöd till små och medelstora företag. Sådana anmälningar kommer att bedömas av kommissionen särskilt utifrån kriterierna i denna förordning."

- (51) Beträffande stödet till bildande av försäljningskooperativ inom och utanför gemenskapen framhåller Tyskland att inrättandet av ett kontor i utlandet inte kan anses vara "uppbyggnad och drift av ett distributionsnät i utlandet", eftersom kostnaderna inte skulle hänga direkt samman med export av varor, utan egentligen vara ett incitament för små och medelstora företag att ta sig in på en utländsk marknad – för det mesta utanför den gemensamma marknaden. Därför borde kommissionen godkänna personal- och driftskostnadsstödet direkt på grundval av artikel 87.3 i EG-fördraget.

5. RÄTTSLIG BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN

5.1 Förekomst av statligt stöd

- (52) De fyra delprogram som bedöms i det stödrättsliga granskningsförfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget omfattas av följande skäl av bestämmelserna i artikel 87.1 i EG-fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet: De föreslår beviljande av bidrag av statliga medel till företag, som producerar varor eller tjänster, vilka handlas mellan medlemsstater inom gemenskapen. Dessa bidrag gör det möjligt för mottagarna att förbättra sitt allmänna ekonomiska läge och bygga ut sina marknadspositioner. Därför måste man anta att de undersökta åtgärderna är ägnade att snedvrیدا konkurrensen och därigenom negativt påverka handeln mellan medlemsstaterna. Tyskland har inte bestridit denna slutsats.

5.2 Stödets laglighet

- (53) Kommissionen konstaterar att Tyskland uppfyllt sin skyldighet till anmälan enligt artikel 88.3 i EG-fördraget.

5.3 Förfaranderättsliga rättsliga grunder

- (54) Tyskland anser att det anmälda stödprogrammet bör bedömas i ett påskyndat godkännandeförfarande (se skäl 42). Kommissionen har en annan uppfattning. De förfaranderättsliga bestämmelserna i förordning (EG) nr 659/1999 skall tillämpas. Tjugodagarsregeln för det påskyndade förfarandet kan inte tillämpas i det föreliggande fallet. För övrigt skulle tillämpningen av denna regel inte ändra resultatet av bedömningen, och skälen till detta är följande:

- 1) Det enligt det påskyndade förfarandet anmälda och den 3 januari 2001 hos kommissionen registrerade

stödprogrammet uppfyllde inte villkoren i kommissionens meddelande om det påskyndade godkännandeförfarandet för små och medelstora företag och om ändringar av befintliga stödprogram⁽¹⁵⁾. Såsom "nytt program" i den mening som avses i detta meddelande uppfyllde åtgärden inte förutsättningarna i meddelandet av just de skäl, som föranledde kommissionen att inleda ett granskningsförfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget (allt stöd till export i handeln inom gemenskapen är uteslutet från förfarandet). Såsom "ändring av ett befintligt program" i den mening som avses i meddelandet omfattades åtgärden inte av någon av kategorierna i meddelandet, eftersom den innehöll mer än en ren förlängning med kumulering av budgetmedel och inte innehöll några strängare tillämpningskriterier.

- 2) Fristen löper i varje fall först från den tidpunkt då anmälan är fullständig, vilket den i det föreliggande fallet inte var så länge kommissionen bad Tyskland om kompletterande upplysningar.
- 3) Anmälan gjordes otvivelaktigt efter ikraftträdandet av förordning (EG) nr 659/1999, vars förfaranderättsliga bestämmelser omedelbart – och därmed även i det föreliggande fallet – började gälla. Tyskland har inte åberopat bestämmelserna i artikel 4.6 i förordning (EG) nr 659/1999.
- 4) Kommissionen inledde förfarandet enligt artikel 88.2 i EG-fördraget bland annat även därför att det rörde sig om en ny åtgärd. Tyskland har inte inom utsatt tid invänt mot detta.
- 5) Kommissionen underrättade genom en skrivelse av den 5 februari 2001 Tyskland om att kompletteringar, som anges i det anmälda stödprogrammet, inte kan godkännas i påskyndat förfarande. Inte heller mot detta har Tyskland haft något att invända.

- (55) Tyskland anser att det anmälda stödprogrammet bör bedömas enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag (se skäl 42). Kommissionen har en annan uppfattning. Förordning (EG) nr 70/2001 trädde i kraft den 2 februari 2001. Från denna dag måste kommissionen tillämpa förordningen, fastän granskningen av anmälan redan hade påbörjats. I skäl 4 i förordningen sägs vidare: "Riktlinjerna för statligt stöd till små och medelstora företag bör upphävas den dag då denna förordning träder i kraft." Några övergångsbestämmelser för stöd som anmälts innan förordningen trädde i kraft finns inte. Följaktligen var och är kommissionen skyldig att bedöma de anmälda delprogrammen

⁽¹⁵⁾ EGT C 213, 19.8.1992, s. 10.

på grundval av förordning (EG) nr 70/2001 – och inte enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag. För att bedöma driftsstöd till små och medelstora företag i stödområden har kommissionen även i nödvändig utsträckning tillämpat riktlinjerna för regionalt stöd, som varken fullständigt eller delvis upphävts genom utfärdandet av förordning (EG) nr 70/2001.

- (56) Tysklands argument att gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag och inte förordning (EG) nr 70/2001 borde ha legat till grund för granskningen om kommissionen skulle ha fattat ett beslut inom 20 arbetsdagar efter det ursprungliga anmälningsförsöket (se skäl 42), är av skäl som redan framlagts irrelevant för den föreliggande bedömningen, eftersom det inte skiljer mellan procedurfrågor och sakfrågor. Kommissionen var och är helt oberoende av vilket skäl den beslutade att inleda förfarandet, efter det att förordning (EG) nr 70/2001 trätt i kraft, skyldig att tillämpa denna förordning. Den ursprungliga anmälan uppfyllde i vilket fall som helst inte villkoren för det påskyndade förfarandet och var för övrigt ofullständig. Tyskland har inte vid något tillfälle åberopat bestämmelserna i artikel 4.6 i förordning (EG) nr 659/1999.

5.4 Stödets förenlighet med den gemensamma marknaden

5.4.1 Delprogrammet "Rådgivning till företag"

- (57) I delprogrammet "Rådgivning till företag" föreslås en typ av stöd som är reglerad i förordning (EG) nr 70/2001. Det står i överensstämmelse med förordningen och därigenom med artikel 87.3 c i EG-fördraget endast genom det sätt på vilket programmet föreslår stöd till rådgivningstjänster, som inte hänför sig till företagets ordinarie driftskostnader, och i den mån stödet enligt artikel 5 a i den nämnda förordningen inte överskrider 50 % av bruttokostnaderna.
- (58) Detta villkor är inte uppfyllt, då delprogrammet föreslår ett stödtag på upp till 65 % för små företag i specifika problemområden i stödområden enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget. Kommissionen konstaterar att denna del av åtgärden inte överensstämmer med förordning (EG) nr 70/2001.
- (59) Med beaktande av skäl 4 till förordning (EG) nr 70/2001, enligt vilket anmälda stödprogram "kommer att bedömas av kommissionen särskilt utifrån kriterierna i denna förordning", bedömer kommissionen vidare om de extra stödbeloppen kan godkännas. För denna

bedömning utnyttjar kommissionen återigen det stora utrymme för avvägningar som den har enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget. Sådana åtgärder skall bedömas med hänsyn till en enhetlig beslutspraxis och lika behandling⁽¹⁶⁾.

- (60) Enligt kommissionens erfarenhet skulle en stödnivå på mer än 50 % för en åtgärd som den här, överskrida det belopp som behövs för att ge ett företag incitament att ta på sig kostnader av detta slag. Detta gäller i lika hög grad för små företag som för små och medelstora företag i stödområden. Högre stödnivåer skulle leda till en orimlig snedvridning av konkurrensen. Kommissionen anser att särskilt skyldigheten för ett företag att självt bära åtminstone hälften av kostnaderna bidrar till åtgärdens effektivitet och ekonomiska lönsamhet. följaktligen skulle enligt kommissionens uppfattning en högre stödnivå inom ramen för detta delprogram påverka handelsvillkoren negativt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Denna del av åtgärden kan således enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget inte anses vara förenlig med den gemensamma marknaden.

- (61) Tyskland anser att en högre stödnivå bör vara möjlig för den stödtyp för små företag – i motsats till medelstora företag – som skall bedömas (se skäl 43). Tyskland hänvisar särskilt till skäl 11 i förordning (EG) nr 70/2001. Kommissionen har en annan uppfattning. I skäl 11 i förordning (EG) nr 70/2001 åsyftas den specifika situation då investeringsstöd beviljas utanför regionala stödområden. Skälet syftar inte på externt rådgivningsstöd. Kommissionen anser att en enhetlig nivå (på 50 %) är lämplig för externa rådgivningstjänster för alla små och medelstora företag, oberoende av om det gäller ett litet eller ett medelstort företag. Ett sådant stöd skulle i princip motsvara ett relativt anspråkslöst belopp i jämförelse med en ny investering, och skulle vara en engångskostnad (vanligt driftsstöd är uteslutet enligt artikel 5 i förordning (EG) nr 70/2001). Otvivelaktigt skulle man normalt inte förvänta sig att ett litet eller medelstort företag skulle finansiera sådana kostnader med medellånga lån. Små och medelstora företag dras emellertid, huvudsakligen på området för medellånga lån (för investeringsändamål), med en nackdel på grund av sina relativa storlekar. I detta avseende har små företag en större nackdel än medelstora. Av detta skäl anser kommissionen att då det gäller investeringsstöd kan en skillnad i fråga om stödnivå vara berättigad. För externt rådgivningsstöd,

⁽¹⁶⁾ Se till exempel EG-domstolens dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, Rec. 1993, s. I-1125, punkt 44, och rådets förordning (EG) nr 994/98, artikel 4.2 (EGT L 142, 14.5.1998, s. 1).

där denna relativa nackdel blir mindre akut, kan en sådan skillnad inte berättigas.

- (62) Tyskland hävdar vidare att en högre stödnivå för denna typ av stöd bör anses vara förenlig med den gemensamma marknaden i stödområden enligt artikel 87.3 a och c i EG-fördraget och till förmån för små företag (se skäl 43). I detta sammanhang hänvisar Tyskland särskilt till skäl 14 i förordning (EG) nr 70/2001. Kommissionen har en annan uppfattning. I skälet till förordningen åsyftas den specifika situationen för investeringsstöd, inte främjande av stöd till extern rådgivning. Kommissionen anser att en enda enhetlig nivå (på högst 50 %) för externt rådgivningsstöd är lämplig för alla små och medelstora företag oberoende av om de är belägna i stödområden eller inte. Sådant stöd har i allmänhet varken en direkt eller långvarig inverkan, varken på den regionala utvecklingen eller på skapandet av arbetsplatser – åtminstone inte på samma sätt som investeringsstöd. Det är därför inte nödvändigt att tillåta högre stödnivåer i stödområden.
- (63) Tyskland menar att frånvaron av en differentiering mellan små och medelstora företag vid utdelning av investeringsstöd i stödområden inte är logisk (se skäl 43). Kommissionen har en annan uppfattning. Detta konstaterande är irrelevant för det föreliggande fallet, eftersom det inte gäller investeringsstöd utan stöd till extern rådgivning. För investeringsstöd är den regionala utvecklingen en viktigare faktor än företagets relativa storlek. I vilket fall som helst överläts det till medlemsstaterna att fastställa lägre stödnivåer än vad som anges i gemenskapsrätten. De kan följaktligen fastställa sådana lägre stödnivåer för medelstora företag.
- (64) Tyskland har också argumenterat för ett positivt beslut med åberopande av vissa utsagor om omständigheterna kring tillkomsten av förordning (EG) nr 70/2001 (se skälen 46 och 47). Kommissionen konstaterar att målen för förordning (EG) nr 70/2001 anges i skälen till förordningen. Frånvaron av ändamålsenliga åtgärder betyder inte att ordalydelsen i förordningen skulle vara densamma som i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till små och medelstora företag (vilket inte är fallet), utan är uttryck för breda politiska och andra överväganden, som dock inte kan påverka den korrekta rättsliga tolkningen av de ifrågavarande texterna.
- (65) Vad gäller riktlinjerna för regionalt stöd så har Tyskland varken gjort gällande att åtgärderna utgör driftsstöd i ett stödområde enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget (artikel 5 i förordning (EG) nr 70/2001 kan i vilket fall som helst inte tillämpas på driftsstöd) eller visat att de ifrågavarande villkoren i de nämnda riktlinjerna (särskilt att

sådant stöd skall vara begränsat i tiden, avtagande och stå i proportion till de nackdelar som skall kompenseras) är uppfyllda. Kommissionen har därför inget skäl att anta att stödet skulle kunna vara förenligt med den gemensamma marknaden på denna grundval.

5.4.2 Delprogrammet "Deltagande i mässor"

- (66) I delprogrammet "Deltagande i mässor" föreslås en typ av stöd, som är reglerad i förordning (EG) nr 70/2001. Det föreslås att ett företag kan få stöd högst fem gånger per år, inbegripet upprepat deltagande (högst tre gånger) vid en och samma mässa. Enligt Tyskland kan ett företag inte bedöma nyttan av deltagande i en bestämd mässa efter ett enda deltagande. Därför måste kommissionen enligt skälen 11 och 14 i förordning (EG) nr 70/2001 ha möjlighet att tillåta generösare stödåtgärder och högre stödnivåer (se skäl 48). Kommissionen kan inte hålla med om detta. Kommissionens granskning har visat att delprogrammet inte överensstämmer med artikel 5 b i förordning (EG) nr 70/2001, enligt vilken undantag endast gäller ett företags första deltagande i en bestämd mässa eller utställning och bruttostödet inte får överstiga 50 % av merkostnaderna. Åtgärden är endast förenlig med den gemensamma marknaden till den del den gäller det första deltagandet. Stöd till ytterligare deltagandetilfällen är oförenligt med den gemensamma marknaden. Denna regel är nödvändig, eftersom det är enda sättet att säkerställa att åtgärden fungerar som ett incitament. Om ett litet eller medelstort företag en gång deltagit i en viss mässa, så kan med all rätt förväntas av detta företag, att det självt bekostar ett andra deltagande, då företaget övervägt nyttan av ett sådant.
- (67) Dessutom anser kommissionen att ett fullständigt nytt utövande av dess behörighet att göra avvägningar inte skulle ändra denna slutsats. Av de skäl som givits ovan anser kommissionen att de medel, med vilka man säkerställer målet att främja små och medelstora företag med samtidigt bevarande av incitamenteffekten sådana den kännetecknar kommissionens normala stödpolitik, är tillräckliga och lämpliga. En marknadsnära åtgärd såsom deltagande i en mässa, för vilken stödtaket på 50 % överskrids i det ifrågavarande delprogrammet, påverkar handelsvillkoren negativt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Kommissionen anser att skyldigheten för ett företag att självt bära åtminstone hälften av kostnaderna bidrar till att göra åtgärden effektiv och ekonomiskt lönsam. följaktligen anser kommis-

sionen att högre stödnivåer enligt artikel 87.3. c i EG-fördraget inte kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden.

- (68) Vad gäller riktlinjerna för regionalt stöd så har Tyskland varken gjort gällande att åtgärderna utgör driftsstöd i ett stödområde enligt artikel 87.3 a i EG-fördraget (artikel 5 i förordning (EG) nr 70/2001 kan i vilket fall som helst inte tillämpas på driftsstöd) eller visat att de ifrågavarande villkoren i de nämnda riktlinjerna (särskilt att sådant stöd skall vara begränsat i tiden, avtagande och stå i proportion till de nackdelar som skall kompenseras) är uppfyllda. Kommissionen har därför inget skäl att anta att stödet eventuellt på denna grundval skulle kunna vara förenligt med den gemensamma marknaden.

5.4.3 Delprogrammet "Samarbete"

- (69) Delprogrammet "Samarbete" omfattar olika stödåtgärder. I programmet föreslås bland annat stöd till "inrättande av samarbetskontor i Tyskland" – för att täcka kostnader för hyra, material och löner till anställda – varigenom samarbetskontoren och/eller deltagande företag skall få tillgång till ekonomiska medel i okänd omfattning. Enligt kommissionens uppfattning rör det sig om driftsstöd, som skall granskas enligt riktlinjerna om regionalt stöd. Kommissionen hävdar att delprogrammet undantagslöst skall uppfylla villkoren i riktlinjerna om regionalt stöd. Enligt punkt 4.17 i dessa riktlinjer skall driftsstöd vara begränsat i tiden och avtagande och får inte användas för att främja export till andra medlemsstater. Dessutom skall den berörda medlemsstaten påvisa förefintliga nackdelar och uppskatta deras omfattning. Kommissionen konstaterar att dessa villkor inte är uppfyllda, eftersom stödprogrammet omfattar fem år, trots att stödområdeskartan för Tyskland blir ogiltig den 31 december 2003. Bortsett från detta är stödåtgärderna inte avtagande. Tyskland anser att det inte är nödvändigt på grund av de små stödbelopp det handlar om (se skälen 49 och 50). Kommissionen kan inte godta denna invändning. Den anser att åtgärden, till den del den innehåller driftsstöd, är oförenlig med den gemensamma marknaden. Dessutom har Tyskland inte visat hur åtgärden kan motiveras utgående från de nackdelar som skall kompenseras. Det är också ovisst om samarbetskontor endast skall inrättas i Sachsen. Tyskland kan visserligen införa åtgärden "Inrättande av samarbetskontor i Tyskland" som stöd av mindre betydelse enligt bestämmelserna i kommissionens förordning (EG) nr 69/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd av mindre betydelse ⁽¹⁷⁾.

- (70) Andra stödåtgärder i delprogrammet "Samarbete" är inriktade på "grundande av försäljningskooperativ" inom och utanför gemenskapen (se skäl 51). Minst tre små och medelstora företag med varandra kompletterande produktutbud skall enligt denna åtgärd inrätta ett gemensamt kontor. Stödberättigade är själva försäljningskooperativets och/eller de deltagande företagens personal- och driftskostnader. gemenskapen skall hjälpa små och medelstora företag att kartlägga och öppna utländska marknader. Denna stödåtgärd kan enligt kommissionens uppfattning inte i tillräcklig grad skiljas från en handelsrepresentation och gäller följaktligen "uppbyggnad och drift av ett distributionsnät i utlandet" vilket enligt både artikel 1.2 b i förordning (EG) nr 70/2001 och riktlinjerna om regionalt stöd är uteslutet. Med beaktande av sin mångåriga praxis kommer kommissionen inte att godkänna något stöd som innebär stöd till export. Det ifrågavarande stödet kan till följd härav inte anses vara förenligt med den gemensamma marknaden enligt någon av de nämnda rättsliga grunderna. Och detta av de skäl som anges i dessa.

- (71) Dessutom anser kommissionen att ett fullständigt nytt utövande av dess behörighet att göra avvägningar med avseende på de ovan nämnda åtgärderna inte skulle ändra denna slutsats. Av de skäl som givits anser kommissionen att dess brukliga stödpolitik är tillräcklig och lämplig. enligt kommissionens uppfattning skulle nämligen stödnivåer på upp till 80 % för att främja mycket marknadsnära åtgärder inom ramen för detta delprogram påverka handelsvillkoren negativt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Denna del av åtgärden kan således enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget inte anses vara förenlig med den gemensamma marknaden.

- (72) Men till den del det i delprogrammet "Samarbete" föreslås stöd till anlitande av externa rådgivningstjänster och deltagande i mässor och seminarier i utlandet står det eventuellt i överensstämmelse med artikel 5 i förordning (EG) nr 70/2001, förutsatt att stödnivån inte överskrider 50 %. Enligt kommissionens uppfattning kan försäljningskooperativ i utlandet mycket väl ge råd åt små och medelstora företag beträffande utländska marknader, och små och medelstora företag som anlitar sådana rådgivningstjänster kan även kompenseras för detta. Förordning (EG) nr 70/2001 beaktar gemenskapens internationella förpliktelser: I skäl 16 i förordningen hänvisas till WTO-avtalet om subventioner och kompensatoriska åtgärder. Enligt detta utgör "bidrag till kostnaderna för deltagande i handelsmässor eller för undersökningar eller konsulttjänster som behövs för att lansera en ny produkt eller en befintlig produkt på en ny marknad [...] normalt inte exportstöd".

5.4.4 Delprogrammet "Stöd till formgivning"

- (73) Delprogrammet "Stöd till formgivning" överensstämmer av likartade skäl inte med förordning (EG) nr 70/2001

⁽¹⁷⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 30.

och är följaktligen oförenligt med den gemensamma marknaden i den mån det stöder anlåtande av rådgivningstjänster med mer än 50 % brutto.

5.4.5 Avslutande anmärkningar

- (74) Kommissionen konstaterar att undantagsbestämmelserna i artikel 87.2 i EG-fördraget inte kan tillämpas på det stödprogram som här granskas, eftersom stödåtgärden inte syftar till något av de mål som anges i denna artikel och Tyskland heller inte lagt fram några argument för att så skulle vara fallet.
- (75) Stöd som beviljas i enlighet med stödprogrammet tjänar varken till att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi och är inte heller avsett att främja kultur och bevara kulturarvet. Enligt kommissionens uppfattning kan delprogrammen därför inte undantas enligt artikel 87.3 b eller d i EG-fördraget från principen om statligt stöds oförenlighet med den gemensamma marknaden. Inte heller möjligheten till undantag enligt artikel 87.3 a kan tillämpas, eftersom åtgärderna syftar till att främja små och medelstora företag i Sachsen, vilket är ett övergripande mål.

6. SLUTSATS

- (76) Delprogrammen "Rådgivning till företag", "Deltagande i mässor" och "Stöd till formgivning" samt "Samarbete" (till den del som det innehåller utnyttjande av rådgivningstjänster eller deltagande i mässor) är förenliga med den gemensamma marknaden under förutsättning att Tyskland sänker stödnivåerna så att de överensstämmer med förordning (EG) nr 70/2001 och begränsar deltagandet i mässor till ett enda tillfälle vid en bestämd mässa eller utställning.
- (77) Till den del delprogrammet "Samarbete" innehåller driftsstöd som inte uppfyller villkoren enligt riktlinjerna för regionalt stöd, är det oförenligt med den gemensamma marknaden. Detsamma gäller stödåtgärder i samband med bildande av försäljningskooperativ i Europeiska unionen, i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och i länder som officiellt är kandidatländer för anslutning till Europeiska unionen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De fyra delprogrammen "Rådgivning till företag", "Deltagande i mässor", "Samarbete" och "Stöd till formgivning" i Riktlinjerna för stöd till små och medelstora företag – Förbättring av företagens resultat (nedan kallade "delstaten Sachsens stödprogram") utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

Artikel 2

Om de i artikel 1 nämnda fyra delprogrammen inte går utöver tillämpningsområdet för och stödnivåerna enligt förordning (EG) nr 70/2001, kan de enligt artikel 87.3 c i EG-fördraget anses vara förenliga med den gemensamma marknaden.

Om de fyra delprogrammen innehåller stöd som går utöver tillämpningsområdet för och stödnivåerna enligt förordning (EG) nr 70/2001, är de oförenliga med den gemensamma marknaden.

Artikel 3

Om det i artikel 1 nämnda delprogrammet "Samarbete" föreskriver driftsstöd är det oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 4

Tyskland får genomföra de i artikel 1 nämnda delprogrammen först då de står i överensstämmelse med detta beslut.

Artikel 5

Tyskland skall inom två månader från dagen för delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att följa detta beslut.

Artikel 6

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 24 september 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 2 augusti 2002

om olika åtgärder och statligt stöd som Spanien har genomfört till förmån för nöjesparken Terra Mítica SA, Benidorm (Alicante)

[delgivet med nr K(2002) 2980]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/228/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i fördraget ⁽¹⁾, särskilt artikel 7 i denna,med beaktande av kommissionens beslut av den 20 juni 2001 ⁽²⁾ genom vilket kommissionen inledde ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget avseende stöd K 42/01 (ex NN 14/01),

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter,

och av följande skäl:

FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse av den 25 augusti 1997, som registrerades den 28 augusti, lämnade den europeiska föreningen för nöjesparker (nedan kallad "klaganden") en anmälan till kommissionen avseende uppförandet av en nöjespark i Benidorm (Alicante, Spanien) som mottar ett omfattande offentligt stöd, främst från den regionala förvaltningen (Generalitat Valenciana), vilket står i strid med EG-fördragets bestämmelser om statligt stöd.
- (2) Denna skrivelse har följts av 18 andra skrivelser, daterade mellan den 6 februari 1998 och den 2 maj 2000, i vilka klaganden lämnat flera påståenden.
- (3) Kommissionen har för sin del begärt upplysningar från de spanska myndigheterna vid sju tillfällen, mellan den

15 september 1997 och den 23 december 1998, för att klargöra klagandens påståenden. Kommissionen har även skrivit till klaganden vid fyra tillfällen, mellan den 19 januari 1998 och den 23 mars 2000.

- (4) De spanska myndigheterna har svarat kommissionen genom sex skrivelser som sänts mellan den 15 december 1997 och den 10 mars 1999.

- (5) Kommissionen har även mottagit en skrivelse från Generalitat Valenciana daterad den 2 mars 1999 och en skrivelse daterad den 27 oktober 1999 från den nöjespark som är föremål för klagomålet.

- (6) Kommissionen har även hållit flera möten med klaganden, de spanska myndigheterna och Generalitat Valenciana.

- (7) Den 20 juni 2001 beslöt kommissionen att delvis inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget i fråga om en del inslag som den klagande har anfört. Vad beträffar klagandens övriga påståenden konstaterade kommissionen att det inte förekom något statligt stöd.

- (8) Kommissionens beslut om att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget offentliggjordes i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽³⁾. Kommissionen uppmärksammade berörda parter att inkomma med synpunkter.

- (9) De spanska myndigheterna lämnade sina synpunkter genom en skrivelse av den 3 augusti, som registrerades den 7 augusti 2001. Efter ett möte med kommissionen den 14 september 2001 kompletterade de spanska myndigheterna sina synpunkter genom skrivelser av den 16 november 2001, som registrerades den 20 november 2001, av den 2 maj 2002, som registrerades den 2 maj 2002, och av den 10 juni 2001, som registrerades den 13 juni 2002.

⁽¹⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.⁽²⁾ EGT C 300, 26.10.2001, s. 2.⁽³⁾ EGT C 300, 26.10.2001, s. 2.

- (10) Den europeiska föreningen för nöjesparker lämnade sina synpunkter genom en skrivelse av den 21 november 2001, som registrerades den 22 november 2001.
- (11) Kommissionen förmedlade dessa synpunkter till de spanska myndigheterna genom en skrivelse av den 6 december 2001.
- (12) De spanska myndigheterna lämnade sina kommentarer på dessa synpunkter genom en skrivelse av den 17 januari 2002, som registrerades den 22 januari 2002.
- (16) Kommissionen uttryckte däremot tvivel och beslöt därför att inleda ett förfarande enligt artikel 88.2 i fördraget när det gäller följande punkter:

BESKRIVNING

- (13) Sedan lång tid tillbaka har Valencias regionala myndigheter önskat uppföra en stor nöjespark i regionen. I brist på privata initiativ bildade Generalitat Valenciana ett offentligt företag (Parque Temático de Alicante SA) för att påbörja arbetet med att uppföra parken. Det är detta offentliga företag som har förvärvat tomtmark och utfört det inledande arbetet. Därefter har ett privat företag (Terra Mítica SA) bildats. I detta företag innehar Parque Temático de Alicante SA omkring 15 % av kapitalet. De resterande aktieägarna är i huvudsak privata (framför allt banker i regionen, men även flera fysiska och juridiska personer)⁽⁴⁾. När Terra Mítica SA bildades och senare, vid överenskommelser om kapitaltillskott, överförde Parque Temático de Alicante SA ett antal tillgångar till det nya företaget i utbyte mot aktier i företaget. Dessa tillgångar består dels av den tomtmark där parken är belägen⁽⁵⁾ samt andra omsättningstillgångar och immateriella tillgångar (såsom varumärket Terra Mítica), dels kostnaderna för de insatser som det offentliga företaget genomförde innan det nya privata företaget bildades för uppförandet av parken.

Kommissionens beslut av den 20 juni 2001

- (14) I sitt beslut av den 20 juni 2001 undersökte kommissionen klagandens alla påståenden.
- (15) Kommissionen ansåg att en del av dessa påståenden saknade grund, nämligen de som gällde Generalitat Valencianas utnyttjande av ett offentligt bolag⁽⁶⁾, förvärvet av tomtmark till lågt pris⁽⁷⁾, utgifter för parken som bärs av Parque Temático de Alicante SA⁽⁸⁾, bristen på respekt för principen om en privat investerare⁽⁹⁾, konsortielånet till förmån för Terra Mítica SA⁽¹⁰⁾, det kompletterande tillskottet på 1 000 miljoner spanska pesetas⁽¹¹⁾, utgifter för urval och utbildning av personal⁽¹²⁾, d⁽¹³⁾ samt lättnader rörande kommunala avgifter till förmån för Iberdrola⁽¹⁴⁾.

- a) Finansieringen av den infrastruktur som är nödvändig för parkens funktion⁽¹⁵⁾.
- b) Värdet på de tillgångar (i synnerhet tomtmarken och varumärket Terra Mítica) som Parque Temático de Alicante SA överfört till Terra Mítica SA⁽¹⁶⁾.
- c) Villkoren i samband med det aktieägarlån som beviljats Terra Mítica SA till ett värde av 8 000 miljoner pesetas⁽¹⁷⁾.
- d) Lättnader i kommunalskatt beviljade av staden Benidorm⁽¹⁸⁾.
- e) Ett eventuellt tillskott på 6 000 miljoner pesetas från Valencias turistbyrå till Terra Mítica SA⁽¹⁹⁾.

Beträffande punkterna a, b, c och e ifrågasätter kommissionen främst förekomsten av en förmån till Terra Mítica SA och därmed förekomsten av statligt stöd. Beträffande punkt d betraktar kommissionen i detta skede åtgärden som ett statligt stöd med samma egenskaper som ett investeringsstöd. Åtgärdens förenlighet med den gemensamma marknaden beror på resultatet av en analys där framför allt en eventuell kumulering av de olika stöden bör undersökas.

⁽⁴⁾ Särskilt kan nämnas Caja de Ahorros del Mediterráneo (15 %), Bancaja (10 %), Caja Rural de Valencia (5,827 %), Ediciones Calpe SA (5 %), Mondirber SA (5 %), Lladro Comercial SA, (5 %), Crónica Mítica Valenciana (5 %), Ateval (5 %) och Aumar (5 %).

⁽⁵⁾ Faktum är att endast en relativt begränsad del av marken (den andel på 10 % som upptas av parken) har överlåtits till Terra Mítica SA. Resten av marken tillhör fortfarande det offentliga företaget, som avser uppföra hotell, golfbanor och dylikt på den.

⁽⁶⁾ Se punkt 49 i beslutet.

⁽⁷⁾ Se punkt 50 i beslutet.

⁽⁸⁾ Se punkt 52 i beslutet.

⁽⁹⁾ Se punkt 53 i beslutet.

⁽¹⁰⁾ Se punkt 57 i beslutet.

⁽¹¹⁾ Se punkt 59 i beslutet.

⁽¹²⁾ Se punkt 61 i beslutet.

⁽¹³⁾ Se punkt 62 i beslutet.

⁽¹⁴⁾ Se punkt 63 i beslutet.

⁽¹⁵⁾ Se punkt 51 *in fine* i beslutet.

⁽¹⁶⁾ Se punkt 56 *in fine* i beslutet.

⁽¹⁷⁾ Se punkt 58 *in fine* i beslutet.

⁽¹⁸⁾ Se punkt 60 *in fine* i beslutet.

⁽¹⁹⁾ Se punkt 64 *in fine* i beslutet.

Synpunkter från berörda parter

Finansieringen av den infrastruktur som är nödvändig för parkens funktion

- (17) Endast den europeiska föreningen för nöjesparker lämnade in synpunkter inom den utsatta tiden, genom en skrivelse av den 21 november 2001. Synpunkterna begränsade sig till ett stöd för kommissionens beslut av den 20 juni 2001 och ett understrykande av vikten av att hålla fast vid principen om lojal konkurrens i gemenskapen. För övrigt hänvisar föreningen till sina skrivelser till kommissionen före beslutet av den 20 juni 2001.

Kommentarer från de spanska myndigheterna

Inledning

- (18) De spanska myndigheterna ifrågasätter rent allmänt legitimiteten i ingripandet från den europeiska föreningen för nöjesparker i detta ärende. Enligt de spanska myndigheterna vet man nästan inget om denna organisation, vilka intressen den egentligen företräder, medlemmarnas antal och identitet och organisationens intresse att agera inför kommissionen som täckmantel för den klagande det egentligen gäller, som har förblivit anonym. De spanska myndigheterna uttrycker även sin förvåning över den omfattande korrespondens som klaganden har sänt till kommissionen och anser att kommissionen har handlagt detta ärende på ett sätt som främjat klagandens intressen, som saknar insyn. De spanska myndigheterna anser att kommissionen i stället borde ha undvikit att gynna missbruk av klagomålsförfarandet. De spanska myndigheterna ifrågasätter även kommissionens val av de punkter som skall undersökas, mot bakgrund av att kommissionen vid flera tillfällen har meddelat både de spanska myndigheterna och klaganden att frågorna inte anses falla inom ramen för statligt stöd.

Avsaknaden av verkningar på handeln inom gemenskapen

- (19) De spanska myndigheterna anser att det i kommissionens beslut inte finns tillräckliga belägg för förekomsten av verkningar på handeln inom gemenskapen. Det finns å andra sidan inte heller någon definition av den geografiska marknaden eller produktmarknaden. De spanska myndigheterna anser att Terra Mítica bör ses som en regional park, inte som ett turistmål. Detta motiveras dels med att parken inte tillhör någon parkkedja med gemensam ledning (såsom Eurodisney) och att den inte heller bygger på likformade teman som härrör från andra tillgångar på marknaden (såsom Universal eller Warner), dels med att cirka 90 % av den primära efterfrågan kommer från personer bosatta inom en radie på 150–200 km från parken medan resterande 10 % till största delen kommer från personer bosatta i Spanien.

- (20) Enligt de spanska myndigheterna finns det ingen grund för klagandens påstående om att de arbeten och den infrastruktur som har genomförts av Parque Temático de Alicante SA inom ramen för samhällsplaneringen rörande användning och infrastruktur (Plan Especial de Usos e Infraestructuras, PEUI) utgör statligt stöd till förmån för parken, med hänvisning till att dessa arbeten inte skulle ha utförts utan parken. Ett sådant påstående ifrågasätter den offentliga förvaltningens behörighet att planera användningen av sin mark. För de spanska myndigheterna är det uppenbart att förvaltningen, när den planerar uppförandet av en nöjespark samt hotell- och rekreationsområden, även måste planera för följderna av en intensivare person- och fordonstrafik, befolkningsökning, miljöverkningar och dylikt. Detta innebär att den infrastruktur som behövs för den planerade användningen av marken måste genomföras.

- (21) De spanska myndigheterna förnekar att de arbeten som Parque Temático de Alicante SA genomförde inom ramen för PEUI endast skulle ha gjorts till förmån för Terra Mítica SA. Det handlar i stället om arbeten av allmänt intresse inom ramen för markanvändningsplaneringen. De spanska myndigheterna påminner även om att parken endast upptar 10 % av den mark som påverkas av PEUI.

- (22) De spanska myndigheterna har tillhandahållit en förteckning över och en detaljerad beskrivning av de arbeten som har utförts av företaget Parque Temático de Alicante SA inom ramen för PEUI. Dessa arbeten kan sammanfattas enligt följande:

a) Arbeten rörande miljön: De spanska myndigheterna konstaterar att hela det område som omfattas av PEUI ursprungligen var i mycket dåligt skick, framför allt till följd av flera skogsbränder och okontrollerad avfallsdeponering. Därför utfördes särskilt arbeten med skogsplantering, upprustning av området, iståndsättning av markområdena, röjning av diken i syfte att undvika översvämningar och dylikt.

b) Trafikleder: De spanska myndigheterna påpekar att det faktum att man redan tidigare observerat en ökning av turistströmmarna kring staden Benidorm visade att det skulle bli nödvändigt med åtgärder för att förhindra trafikproblem i området. Dessutom har befolkningen ökat i det område av staden Benidorm som ligger närmast området som omfattas av PEUI och i de angränsande orterna La Nucía och Finestrat, och de befintliga infrastrukturerna har konstaterats vara otillräckliga för att klara av all ny trafik. De

olika offentliga förvaltningarna genomförde inom ramen för sin respektive behörighet arbeten för att iståndsätta diverse trafikleder. Dessa gällde breddning av led CV-70, en ny vägtull på motorväg A7 som ger tillträde till en ny infart till staden Benidorm samt byggande av ett antal trafikleder (Vía Parque, Avenida del Murtal, Bulevar Central) mellan staden Benidorm och det område som omfattas av PEUI.

- c) Arbeten på infrastrukturen för el, gas, vatten och telekommunikation: Vad elförsörjningen beträffar begränsades insatsen från företaget Parque Temático de Alicante SA till en omstrukturering av försörjningsnäten i samarbete med det företag som förvaltar högspänningsnätet (Red Eléctrica Española SA) och det företag som äger näten (Iberdrola). Dessa nät förbinder transformatorstationerna med de omgivande orterna. Åtgärderna omfattar således alla användare. Vad beträffar infrastrukturen för gasförsörjning omfattade arbetet inte någon ledningsdragning utan endast uppförandet av två gasbehållare, en förgasningsenhet och en panna. Dessa arbeten gjordes utanför det område där parken ligger. Vad vattenförsörjningen beträffar byggdes ett vattennät i områden med risk för skogsbrand, och kanaler konstruerades för vattenförsörjningen och avflödet av avloppsvatten. Likaså uppfördes ett avloppsreningsverk vars utvatten kan användas för bevattning samt ett reningsverk för dricksvatten. Slutligen kan konstateras att infrastrukturen för telekommunikation fanns på plats redan före PEUI.
- (23) De spanska myndigheterna anser att alla de ovan beskrivna åtgärderna har varit avsedda att skapa infrastrukturer som kommer hela befolkningen till del, och att de inte har planerats enbart till fördel för parken. De spanska myndigheterna har även lämnat en beskrivning av alla åtgärder som har genomförts och finansierats av Terra Mítica SA, med kopior av alla relevanta avtal. Åtgärderna gäller arbeten för anslutning till allmänna infrastrukturer. Arbeten har gjorts på infartsvägar till parken, iståndsättning av markområden samt nät för el, gas, färskvatten, brandsläckning, kommunikationer, avflöde av avloppsvatten och dylikt. Dessutom bär Terra Mítica SA självfallet även kostnaderna för förbrukning av vad som cirkulerar i näten liksom för anslutningsavgifterna till dessa nät.

Värdet på tillgångarna (i synnerhet tomtmarken och varumärket Terra Mítica) som Parque Temático de Alicante SA har överfört till Terra Mítica SA

- (24) De spanska myndigheterna konstaterar för det första att kommissionen i sitt beslut inte ifrågasätter det expropriationsförfarande som Parque Temático de Alicante SA följde för att förvärva tomtmarken. Likaså konstateras i beslutet att företaget inte agerade i strid med principen om en privat investerare i en marknadsekonomi. Under

dessa betingelser är det inte möjligt att anklaga Parque Temático de Alicante SA för att ha försökt minska värdet på de tillgångar som överfördes till Terra Mítica SA.

- (25) De spanska myndigheterna upprepar att de två företag som användes för värderingen av tillgångarna är oberoende experter. Dessutom påminner de spanska myndigheterna om att valet av företaget Tasaciones del Mediterráneo (Tabimed), som klaganden hävdar inte var oberoende, inte gjordes av Terra Mítica SA utan av den ansvarige tjänstemannen för handelsregistret.
- (26) De spanska myndigheterna påminner också om att båda värderingsföretagen genomförde sina uppdrag på grundval av samma rättsliga ram. Syftet med denna rättsliga ram är att kunna slå fast aktiekapitalets verkliga värde, så att alla berörda parter kan lita på det verkliga värdet på de icke-pekuniära tillgångar som tillförs företaget.
- (27) När det gäller tomtmarkens värde konstaterar de spanska myndigheterna att den mark på vilken parken är belägen har förvärvats av Parque Temático de Alicante SA genom ett expropriationsförfarande och, i en del fall, genom direkt köp av ägarna ⁽²⁰⁾. Alla förvärv har gällt mark som inte är avsedd för bebyggelse och på vilken det inte finns några produktiva odlingar. I genomsnitt betalades ett pris på 460 pesetas/m².
- (28) Senare, när dessa tillgångar skulle överföras till Terra Mítica SA, anhöll detta om att företaget Tinsa skulle göra en värdering. Eftersom den kapitalökning som följer av en överföring måste införas i registret, hade den ansvarige tjänstemannen för registret beställt en ny värdering från en annan expert ⁽²¹⁾, i enlighet med den spanska aktiebolagslagstiftningen. Här kan konstateras att klaganden har kritiserat att Tabimed hade använt metoden med ursprungligt värde i stället för andra och lämpligare metoder såsom metoden med kapitalisering av förväntade intäkter. Tinsa hade använt denna senare metod, som således i slutändan användes för värdering av tomtmarkens värde. Det kan även konstateras att skillnaden i tomtmarkens värde var minimal mellan de två expertrapporterna ⁽²²⁾. Värdestegringen som bestod av skillnaden mellan tomtmarkens ursprungliga pris och det pris som bestämdes vid överföringen till Terra Mítica SA gynnade endast det offentliga företaget Parque Temático de Alicante SA.

⁽²⁰⁾ I dessa fall var försäljningspriset högre med beaktande av att ägarna avstod från rätten till återgång.

⁽²¹⁾ Företaget Tabimed.

⁽²²⁾ Tinsa angav 1 300 pesetas/m² medan Tabimed angav 1 062 pesetas/m².

(29) När det gäller värdet på varumärket Terra Mítica konstaterar de spanska myndigheterna att varumärket ännu inte hade registrerats definitivt vid den tidpunkt då Tabimed genomförde värderingen av detta. Terra Mítica SA hade således ingen definitiv rättighet gentemot tredje parter till detta varumärke. Tabimed, som först hade uttryckt reservationer rörande varumärkets införlivande i tillgångarna, godkände slutligen att varumärket införlivas och tilldelas ett värde motsvarande anskaffningsvärdet. Det hade varit emot försiktighetsprincipen att tilldela varumärket ett värde endast på grundval av den förväntade framgången, eftersom denna framgång uttryckligen beror på vilka investeringar som görs för att främja och marknadsföra varumärket. I det aktuella fallet har dessa kostnader varit mycket höga, vilket kan förklara varumärkets senare värdeökning. Alla dessa kostnader har burits av Terra Mítica SA.

Villkoren i samband med det aktieägarlån som Terra Mítica SA beviljades av Parque Temático de Alicante SA

(30) De spanska myndigheterna har lämnat kopior av de offentliga handlingarna rörande det ovan nämnda aktieägarlånet samt konsortielånet som Terra Mítica SA ingick med en grupp banker och sparbanker⁽²³⁾, för att ge kommissionen en möjlighet att undersöka om aktieägarlånet har ingåtts i enlighet med gällande praxis.

(31) I detta hänseende konstaterar de spanska myndigheterna att aktieägarlånet, som ingicks den 23 december 1998, har en räntesats som motsvarar ett års MIBOR-ränta (Madrid Inter-bank Offered rate) plus [...] (*). Konsortielånet ingicks den 15 april 1999 med en räntesats på ett års MIBOR plus [...] *. Enligt de spanska myndigheterna är den avgörande faktorn huruvida en privat investerare skulle ha tagit upp ett lån på samma villkor, med beaktande av den information som fanns tillgänglig om projektet vid den tidpunkt då aktieägarlånet ingicks.

(32) I detta sammanhang måste man undersöka huruvida skillnaden på 0,25 % i räntesats mellan de två lånen uppväger det faktum att aktieägarlånet har sämre villkor vad beträffar garantierna om återbetalningen uteblir. Enligt de spanska myndigheterna finns det tre referensparametrar som kan användas för att undersöka om aktieägarlånets räntesats kan anses motsvara en marknadsränta.

(33) Den första parametern kan vara en referensränta i enlighet med det som anges i meddelandet från kommissionen om metoden för fastställande av referens- och diskonteringsränta⁽²⁴⁾. Denna räntesats är densamma som den femåriga interbankräntan plus ett räntepåslag på 0,75 %. Enligt de spanska myndigheterna har aktieägarlånet, mot bakgrund av detta kriterium, ingåtts på marknadsvillkor.

(34) En andra parameter kan vara en undersökning av skillnaden i långgivarens vinst mellan de två räntesatserna. I december 1998 låg MIBOR kring 3,20 %. Om räntepåslaget är [...] * utgör det 47 % av MIBOR. Enligt de spanska myndigheternas beräkningar innebär skillnaden på 0,25 % mellan aktieägarlånets och konsortielånets räntesatser en skillnad på 350–500 miljoner pesetas för Parque Temático de Alicante SA vid återbetalningen, vilket är en skäligen vinst.

(35) För det tredje bör man beakta projektets interna lönsamhet, som i december 1998 uppskattades vara 10 %. Med beaktande av den information som vid tidpunkten för aktieägarlånet fanns tillgänglig om projektets förväntade lönsamhet och om utsikterna inom sektorn, är den nämnda räntesatsen, som under alla omständigheter bör vara lägre än den interna lönsamheten, skäligen.

(36) När det gäller garantierna påpekar de spanska myndigheterna att de primära garantierna (garantierna för konsortielånet) måhända är solidare än de sekundära garantierna (garantierna för aktieägarlånet), men att det inte handlar om en jämförelse utan att om få besked om huruvida garantierna för aktieägarlånet är tillräckliga. I detta hänseende har de två lånen liknande garantier, till exempel de begränsningar som har ålagts Terra Mítica SA när det gäller den ekonomiska förvaltningen, graden av skuldsättning och tillgångarnas tillgänglighet. De spanska myndigheterna påminner också om att skulden för aktieägarlånet inte kan omvandlas till kapital och att det inte finns någon möjlighet att göra återbetalningen i form av delaktighet i vinsten, vilket visar att Parque Temático de Alicante SA under alla omständigheter vill återbetala lånet. Dessutom understryker de spanska myndigheterna att det i fråga om denna typ av lån inte är vanligt att underställa dem formella hypoteksgarantier, med tanke på de tilläggskostnader som det innebär. Det vanliga i dessa fall är ett bindande löfte om garantier på en enkel begäran från långgivaren. Det kan konstateras att ett sådant löfte existerar, både i fråga om konsortielånet och aktieägarlånet.

⁽²³⁾ Rörande detta konsortielån har kommissionen konstaterat att det inte förekommer något statligt stöd (se skäl 57 i beslutet av den 20 juni 2001).

(*) Konfidentiell information.

⁽²⁴⁾ EGT C 273, 9.9.1997, s. 3.

- (37) De spanska myndigheterna noterar vidare att det inte är ovanligt med efterställda lån inom olika verksamhetsområden. Likaså är finansieringsstrukturen för Terra Mítica SA jämförbar med andra liknande projekt såsom Port Aventura eller Isla Mágica. I anknytning till detta har de spanska myndigheterna försett kommissionen med en kopia av en oberoende expertrapport⁽²⁵⁾, i vilken det konstateras att det vid projekt av denna typ är vanligt att huvudlånet åtföljs av efterställt lån och att det i regel är aktieägarna i det företag som driver projektet som beviljar det efterställda lånet. Enligt den nämnda rapporten, som innehåller färskt exempel på efterställda aktieägarlån, är de räntesatser som tillämpas på dessa lån i regel jämförbara med, eller till och med lägre än, räntesatserna för huvudlånen. I rapporten understryks att aktieägarlånen innebär vissa fördelar för de berörda aktieägarna jämfört med den normala ersättningen genom vinstutdelning – vid likvidation har det efterställda lånets amortering av kapitalet prioritet, räntor utbetalas även om det inte finns någon vinstutdelning, aktieägarlånen är skattemässigt förmånligare än ökning eller sänkning av kapital osv. Vad beträffar aktieägarlånet till förmån för Terra Mítica SA analyseras i rapporten faktorer såsom skäligheten i ett efterställt lån i den finansiella struktur som gäller för parkprojektet, det faktum att en aktieägare i projektet är långgivare, beloppet för huvudlånet och det efterställda lånet i förhållande till de finansiella prognoser som investerarna har kännedom om, de räntesatser som används och ersättningen till långgivarna med beaktande av de garantier som finns för det efterställda lånet. Slutsatsen av analysen är att operationen, mot bakgrund av andra liknande projekt, kan anses vara normal. I rapporten konstateras att det efterställda lånet är lönsammare än andra liknande operationer som har undersökts för samma period. Det gäller sålunda en operation som en normal investerare skäligen kunde ha gett sig in i.
- (38) Slutsatserna är att det aktieägarlån som Terra Mítica SA har tagit upp av Parque Temático de Alicante SA har ingåtts enligt gängse normer.
- Lättnader i kommunalskatt beviljade av staden Benidorm*⁽²⁶⁾
- (39) De spanska myndigheterna ifrågasätter inte det faktum att en offentlig myndighets beviljande av en skattelättnad kan innehålla ett inslag av statligt stöd, men förnekar i det aktuella fallet att skattelättnaden kunde ha påverkat handeln inom gemenskapen. Även om skattelättnaden utgör statligt stöd, bör detta ändå förklaras vara förenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det gäller stöd till en nyinvestering. De spanska myndigheterna understryker att den rättsliga grund som åberopas för att berättiga denna skattelättnad är en allmän norm som tillämpas i alla kommuner i Spanien.
- (40) De spanska myndigheterna påpekar vidare att Terra Mítica SA ända från det att företaget bildades har betalat alla skatter och avgifter som åläggs verksamheten.
- Ett eventuellt tillskott på 6 000 miljoner pesetas från Valencias turistbyrå till Terra Mítica SA*
- (41) De spanska myndigheterna hävdar att det inte förekommer något avtal mellan Valencias turistbyrå (Agència Valenciana del Turisme) och Terra Mítica SA, enligt vilket turistbyrån skulle tillföra 6 000 miljoner pesetas till Terra Mítica SA. Upplysningarna i fråga, som verkar ha offentliggjorts i pressen, har ingen grund.
- (42) Däremot konstaterar de spanska myndigheterna att turistbyrån och Terra Mítica SA i april 2001 tecknade ett licensavtal rörande rättigheten till utnyttjandet av parken i marknadsföring och tillhandahållandet av tjänster, till ett värde av 1 900 miljoner pesetas (11,42 miljoner euro) inbegripet utlägg, kostnader och skatter. Kommissionen har fått en kopia av detta avtal.
- (43) De spanska myndigheterna anser att detta avtal inte innehåller något inslag av statligt stöd, eftersom priset (som är mycket lägre än det hävdade tillskottet som omnämns i kommissionens beslut) utgör betalningen för vissa avtalsbaserade tjänster som Terra Mítica SA har levererat till turistbyrån.
- (44) Enligt de spanska myndigheterna har Terra Mítica SA ända från det att företaget bildades buriat alla kostnader för satsningar i marknadsföring och reklam för parken⁽²⁷⁾. Valencias turistbyrå är dessutom ett offentligt organ och en juridisk person, vars syfte är att främja turismen i regionen Valencia, vilket självfallet inbegriper parken som är ett viktigt turistmål i regionen. De instrument som används för detta är huvudsakligen marknadsföring, deltagandet i mässor, sponsring, utnyttjandet av rättigheter rörande företagsbilden, användning av bilder, symboler och varumärken som identifierar regionen och dylikt.
- (25) Det gäller företaget Ahorro Corporación Financiera SBV, SA, som är en av de största finansiella rådgivarna i Spanien. Det är ett privat företag som inbegriper 42 spanska sparbanker och som har en omfattande erfarenhet av den spanska finansmarknaden.
- (26) Som påminnelse konstateras att den beviljade lättnadens belopp var 88 399 400 pesetas (531 291 euro).
- (27) Det totala beloppet för dessa kostnader uppgår till [...] för 1998, [...] för 1999 och [...] för 2000.

- (45) De spanska myndigheterna anser att detta avtal inte medför någon olaglig fördel för Terra Mítica SA eftersom principen om en privat investerare i en marknads ekonomi iakttas i avtalet. Enligt de spanska myndigheterna har turistbyrån betalat ett skäligt pris med tanke på vad den erhållit för pengarna. Samtidigt erkänner myndigheterna att det i det aktuella fallet är svårt att slå fast vad som är ett skäligt pris. De spanska myndigheterna konstaterar att priset för vissa rättigheter och tjänster inte endast bestäms av deras inneboende värde, utan även av det intresse som den andra parten kan ha av att erhålla dem. I detta hänseende understryker de spanska myndigheterna att utnyttjandet av parken som en marknadsföringsplattform för att locka turister till regionen är av största vikt för turistbyrån, i synnerhet som parken ända sedan invigningen har utgjort ett av de främsta turistmålen i regionen, vars utbud för turister i alltför stor utsträckning varit baserat på konceptet "sol och playa". De spanska myndigheterna understryker dessutom det faktum att avtalet slöts för en löptid på ett år, och att det finns ett villkor om att avtalet inte kan förnyas automatiskt. De två parterna måste således uttryckligen komma överens om att förnya avtalet. Likaså krävs det att de två parterna kommer överens om de ekonomiska villkoren, vilket möjliggör en eventuell justering om det skulle uppstå en obalans mellan de två parternas skyldigheter.
- (46) De spanska myndigheterna redogör därefter för vad de två parternas ömsesidiga skyldigheter består av. Terra Mítica SA beviljar turistbyrån licenser för följande:
- Marknadsföring inne i parken. Turistbyrån får exklusiv rätt till marknadsföring av parken (utan att detta påverkar de rättigheter som parken har beviljat före detta avtal⁽²⁸⁾). Licensen omfattar parkens hela inre del, utan åtskillnad mellan olika kommersiella områden samt ingången, yttermurarna och parkeringsområdet. Turistbyrån kan således använda alla förekommande eller potentiella annonseringsutrymmen samt utöva all slags marknadsföringsverksamhet i parken. Priset för detta värderas till [...]*
 - Utnyttjandet av bilder av parken. Turistbyrån har rättigheten att i kommersiellt syfte använda bilder av parken, inbegripet rättigheten att återge alla delar av parken och alla evenemang som äger rum inom parken (vare sig de anordnas av turistbyrån eller inte). Detta inbegriper möjligheten att sälja dessa rättigheter till tredje parter, utan att inhämta parkens tillstånd, förutsatt att rättigheterna på ett eller annat sätt innebär marknadsföring av regionen Valencia. Priset för detta värderas till [...]*
 - Utnyttjande av de audiovisuella verk som tillhör parken. Turistbyrån kan i kommersiellt syfte utnyttja dessa verk. De spanska myndigheterna anger att parkens satsningar på audiovisuella verk uppgår till [...]*. Priset för detta värderas till [...]*
 - Utnyttjande av immateriella rättigheter. Turistbyrån har en licens utan ensamrätt för utnyttjande av alla Terra Mítica-varumärken som ägs av parken samt en företrädesrätt till rättigheterna rörande utnyttjandet av andra varumärken som parken kan komma att bli ägare till. De spanska myndigheterna konstaterar att varumärket för närvarande har ett mycket högt värde tack vare parkens satsningar. Denna har lagt ut [...]* speciellt på marknadsföring mellan 1998 och 2000. I priset beaktas särskilt kostnaderna för att skapa och utveckla varumärket, den medvetenhet som allmänheten har om varumärket⁽²⁹⁾ samt prognoserna för parkens utveckling. De spanska myndigheterna har även konstaterat att priset för licensen i fråga bestämdes med tillbörligt beaktande, enligt avtalsvillkoren, av den indirekta fördel som parken får i form av egenreklam på grund av att turistbyrån skaffar licensen. De spanska myndigheterna anser att sådana licenser är vanliga inom denna sektor och nämner därvid som exempel en annan park. Priset för detta värderas till [...]*
 - Tillhandahållandet av vissa tjänster till förmån för turistbyrån. Parken förbinder sig att införliva den logotyp som turistbyrån anvisar både inne i parken (attraktioner, toaletter, ingångar, viloplatser), i alla annonser och all marknadsföring, oavsett medium,

⁽²⁸⁾ Parken har tidigare beviljat licenser utan ensamrätt till två andra företag ([...]*), med ett mycket mer begränsat innehåll. Priserna på dessa två avtal var [...]* respektive [...]*. Enligt det första avtalet förbinder sig parken speciellt att införliva företagets logotyp i tre element i parken, liksom även vid ingångarna och i guiderna, och ge företaget en plats för en reklamtavla utanför parken. Enligt det andra avtalet förbinder sig parken särskilt att införliva företagets logotyp på inträdesbiljetterna och i guiderna samt på en pelare. De spanska myndigheterna understryker att dessa avtal slöts innan parken invigdes.

⁽²⁹⁾ Enligt uppskattning känner 96,3 % av regionens befolkning och cirka 60 % av den spanska befolkningen till varumärket Terra Mítica. Ingen annan fritidsanläggning inom regionen är lika känd.

på inträdesbiljetterna och liknande⁽³⁰⁾. Därutöver förbinder sig parken att ställa två lokaler inne i parken till turistbyråns förfogande (vilket innebär en inkomstförlust eftersom parken själv inte kan använda utrymmena i fråga⁽³¹⁾, och dessutom får turistbyrån på så sätt en informationspunkt som är strategisk med tanke på antalet besökare). Parken förbinder sig också att visa turistbyråns reklamfilmer på skärmarna inne i parken samt dela ut inträdesbiljetter till parken⁽³²⁾. Priset för dessa värderas till [...]*

De olika tjänsterna till förmån för turistbyrån har varit föremål för en individuell objektiv värdering, och tjänsterna har en ekonomisk grund. I slutändan förhandlade man dock fram ett totalpris. Såsom anges ovan inbegriper priset på 1 900 miljoner pesetas alla kostnader samt skatter och avgifter. För att få fram det nettobelopp som Terra Mítica SA i praktiken kan få bör man från detta pris således dra av de kostnader som burits av Terra Mítica SA plus tillhörande avgifter. Enligt de spanska myndigheternas uppskattning är nettobeloppet i verkligheten cirka 1 600 miljoner pesetas (9,2 miljoner euro).

Angående de analyserade åtgärdernas förenlighet med den gemensamma marknaden

- (47) I det fall att kommissionen skulle anse att de analyserade åtgärderna utgör statligt stöd, anser de spanska myndigheterna att de nämnda stöden är förenliga med artikel 87.3 a i fördraget.
- (48) Här påminner de spanska myndigheterna om att regionen Valencia, vid den tidpunkt då de analyserade åtgärderna genomfördes, var helt berättigad till stöd för regionala ändamål enligt artikel 87.3 a i fördraget. Under perioden 1995–1999 var taket för regionalstöd för provinsen Alicante, där parken är belägen, 50 % uttryckt i nettobidragsekvivalent. Under den efterföljande perioden (2000–2006) är hela regionen Valencia fortsättningsvis berättigad till regionalstöd enligt artikel 87.3 a i fördraget, med ett tak som för provinsen Alicante uppgår till 40 % uttryckt i nettobidragsekvivalent.
- (49) De spanska myndigheterna konstaterar att om något eller några av de analyserade stöden skulle utgöra statligt

stöd, så gäller det stöd för ett särskilt ändamål. I ett sådant fall är dock stödet motiverat med tanke på bidraget till regionens utveckling på lång sikt, och med tanke på att det inte inverkar på konkurrensvillkoren och handeln mellan medlemsstaterna.

- (50) Även om de spanska myndigheterna anser att gemenskapens sektorsövergripande rambestämmelser för regionalstöd till stora investeringsprojekt⁽³³⁾ inte kan tillämpas i det aktuella fallet, så vore det till fördel att analysera detta fall med hänsyn till värderingskriterierna i dessa bestämmelser, det vill säga inverkan på konkurrensen, inverkan på sysselsättningen och inverkan regionalt. Eventuellt stöd bidrar till regionens samhällsekonomiska utveckling på lång sikt, särskilt genom att ett stort antal direkta och indirekta arbetstillfällen skapas⁽³⁴⁾ utan att konkurrensen påverkas negativt, eftersom stödet inte beviljas på en marknad med kapacitetsöverskott⁽³⁵⁾ och inte heller bidrar det till att öka en marknadsandel som redan är hög.
- (51) Det handlar i det aktuella fallet om stöd till en nyinvestering för etablerandet av en ny anläggning, enligt det som anges i punkt 4.4 och framåt i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål⁽³⁶⁾. Dessa stöd hänförs till nya fasta tillgångar (tomtmark, installationer, byggnader), investeringen upprätthålls under minst fem år och stödmottagaren har finansierat mer än 25 %⁽³⁷⁾.
- (52) Slutligen kan konstateras att även om alla de analyserade åtgärderna skulle kategoriseras som statligt stöd, ligger stödnivån med marginal under taken för investeringsstöd (50 % uttryckt i nettobidragsekvivalent), även med de övriga tidigare beviljade regionalstöden inberäknade⁽³⁸⁾.
- De spanska myndigheternas kommentarer till de berörda parternas synpunkter**
- (53) De spanska myndigheterna konstaterar att de har svarat uttömmande på alla frågor som klaganden har lagt fram och att synpunkterna från den europeiska föreningen för nöjesparker därför inte ger upphov till några tilläggs-kommentarer.

⁽³⁰⁾ Turistbyråns logotyp infördes på parkens bekostnad på guider, kartor, inträdesbiljetter, motorcyklar, flaggor, murar, rullstolar, källor, affischer, papperskorgar och vägvisare i parken.

⁽³¹⁾ En jämförelse med försäljningsvolymerna i närliggande lokaler visar att försäljningsvolymen i dessa utrymmen uppskattningsvis kunde uppgå till cirka [...] under perioden mellan januari och juli 2001, vilket räknat på ett år blir [...]*

⁽³²⁾ Fram till september 2001 hade [...] inträdesbiljetter delats ut, vilket motsvarar ett nettovärde på mer än [...]*

⁽³³⁾ EGT C 107, 7.4.1998, s. 7.

⁽³⁴⁾ Under 2001 skapades 1 847 direkta arbetstillfällen.

⁽³⁵⁾ De spanska myndigheterna påpekar att marknaden för nöjesparker är praktiskt taget ny i Spanien och att den befinner sig under stark utveckling, med en förväntad årlig ökning av efterfrågan på cirka 10 %.

⁽³⁶⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 4.

⁽³⁷⁾ Punkt 4.2 i riktlinjerna.

⁽³⁸⁾ Se punkt 62 i kommissionens beslut av den 20 juni 2001.

BEDÖMNING AV STÖDET

Angående avsaknaden av verkningar på handeln inom gemenskapen

- (54) Inledningsvis görs en kortfattad bedömning av de spanska myndigheternas påståenden (se skäl 18). Enligt rättspraxis i fråga om statligt stöd bör kommissionen handlägga alla klagomål som anförs, utan att detta i det aktuella fallet behöver innebära att klagandens bestridande av kommissionens beslut rörande klagomålet skulle vara godtagbart. Enligt artikel 10.1 i förordning (EG) nr 659/1999 är kommissionen skyldig att undersöka alla upplysningar om påstått olagligt stöd oavsett källan för dessa. Enligt kommissionens bedömning i det aktuella fallet bör den europeiska föreningen för nöjesparker betraktas som just en förening, och det finns ingen orsak att på förhand bedöma huruvida den verkligen agerar för en klagande som vill förbli anonym. Vad beträffar de skrivelser som kommissionen tidigare har sänt till de spanska myndigheterna och till klaganden framgår det klart att dessa skrivelser inte är av besluts-karaktär utan att de är ett uttryck för kommissionens preliminära ståndpunkt.
- (55) Enligt artikel 87.1 i fördraget är, om inget annat föreskrivs i detta fördrag, stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. En åtgärd utgör således statligt stöd om den kumulativt uppfyller fyra kriterier. Dessa kriterier är a) förekomsten av en fördel, b) fördelen erhålls genom beviljandet av statliga medel, c) åtgärden snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen och påverkar därmed handeln mellan medlemsstaterna, d) åtgärden är selektiv och gynnar särskilt vissa företag.
- (56) Kommissionen bör således undersöka de olika åtgärderna med avseende på de frågor som nämns i skäl 16 och som utgör föremål för det förfarande som kommissionen inlett enligt artikel 88.2 i fördraget, mot bakgrund av de fyra kriterier som anges i skäl 55.
- (57) Redan i sitt beslut om att inleda förfarandet konstaterade kommissionen att det som ifrågasätts för huvuddelen av de nämnda åtgärderna är den eventuella förekomsten av statligt stöd. Endast i fråga om klagandens påståenden rörande lättnaderna i kommunalskatt beviljade av staden Benidorm, konstaterade kommissionen i detta skede av förfarandet att det gällde ett statligt stöd vars förenlighet med den gemensamma marknaden måste undersökas.
- (58) De spanska myndigheterna har dock opponerat sig mot kommissionens preliminära bedömning, enligt vilken de åtgärder som är föremål för det aktuella förfarandet har inverkan på handeln inom gemenskapen. Eftersom detta kriterium är nödvändigt för att avgöra förekomsten av statligt stöd, måste denna fråga behandlas först.
- (59) De spanska myndigheterna anser att Terra Mítica bör ses som en regional park, inte som ett turistmål, dels för att parken inte tillhör någon stor parkkedja med gemensam ledning (såsom Eurodisney) och inte heller bygger på likformade teman som härrör från andra tillgångar på marknaden (såsom Universal eller Warner), dels för att cirka 90 % av den primära efterfrågan kommer från personer bosatta inom en radie på 150–200 km från parken medan resterande 10 % i huvudsak kommer från personer som är bosatta i Spanien.
- (60) Kommissionen delar inte de spanska myndigheternas synsätt. Det faktum att parken inte tillhör någon kedja med gemensam ledning, såsom Eurodisney, betyder inte att Terra Mítica inte skulle kunna vara tillräckligt stor för att ha inverkan på handeln, såsom kommissionen har ansett i flera tidigare beslut ⁽³⁹⁾ Kommissionen anser dessutom att den berörda parken, i motsats till vad de spanska myndigheterna hävdar, visst bygger på ett specifikt tema (de gamla civilisationerna vid Medelhavet), vilket innebär att parken kan förliknas vid de övriga parker som de spanska myndigheterna har hänvisat till. Även om den primära efterfrågan främst finns bland befolkningen som bor i området nära parken, framgår det av dokumentationen som de spanska myndigheterna har lämnat rörande förhållandet mellan Terra Mítica SA och Valentias turistbyrå att parken har fört en aktiv politik för att locka besökare från utlandet. Här kan tilläggas att den marknadsföring parken själv har gjort innehåller tydliga anvisningar om hur man når parken från ett antal stora europeiska städer. Det kan inte heller förnekas att parken i stor utsträckning, genom diversifiering av det totala utbudet, bidrar till dragningskraften hos ett område med särskild turistprägel (Benidorm), som har många besökare från unionens andra länder.

⁽³⁹⁾ Se ärendena N 640/99 Frankrike (EGT C 284, 7.10.2000, s. 4); N 132/99 Italien (EGT C 162, 10.6.2000, s. 23); N 785/99 Italien (EGT C 382, 18.11.2000, s. 22); N 582/99 Italien (EGT C 40, 12.2.2000, s. 2); N 229/01 Italien (EGT C 330, 24.11.2001, s. 2).

- (61) Kommissionen bekräftar således den bedömning som den gjorde i beslutet om att inleda förfarandet, och konstaterar att de åtgärder som är föremål för undersökningen åtminstone potentiellt kan påverka handeln mellan medlemsstaterna.

Angående finansieringen av den infrastruktur som är nödvändig för parkens funktion

- (62) I sitt beslut av den 20 juni 2001 ifrågasatte kommissionen Generalitat Valencianas typ av åtgärder när det gäller infrastrukturarbete där det kunde ha varit befogat att Terra Mítica SA bar kostnaderna.

- (63) Av den dokumentation som de spanska myndigheterna har lämnat framgår att hela det område på vilket parken är belägen har varit föremål för markplanering och etablerande av viss infrastruktur, inom ramen för PEUI.

- (64) I detta avseende anser kommissionen, i likhet med de spanska myndigheterna, att de offentliga förvaltningarna kan genomföra arbeten inom ramen för markanvändningsplaneringen. De kan således finansiera infrastruktur som gynnar hela befolkningen. Kommissionen anser dessutom att orsaken till att sådana infrastrukturer byggs inte är relevant, så länge som uppförandet gynnar samhället som helhet. Däremot anser kommissionen att om sådana infrastrukturer eller tjänster endast är till nytta för ett privat företag, bör detta företag i så fall bära kostnaderna. Skälet till detta är att kommissionen i fråga om statligt stöd bör undersöka de konkreta verkningarna av åtgärden, inte de mål som eftersträvas. Således anser kommissionen i det aktuella fallet att även om PEUI skulle ha införts med nöjesparken som enda skäl, avgörs frågan genom att man undersöker vilka arbeten eller infrastrukturer som gynnar samhället som helhet (inbegripet parken) och vilka infrastrukturer som endast gynnar parken. Det är endast de senare som bör finansieras av parken.

- (65) Mot bakgrund av de detaljerade redogörelserna från de spanska myndigheterna anser kommissionen att de allmänna infrastrukturarbetena kunde finansieras av offentliga myndigheter. Kommissionen anser att dessa arbeten på grund av sin karaktär gynnar alla fysiska och juridiska personer som är fast bosatta inom området. Kommissionen påpekar även att dessa arbeten genomfördes innan företaget Terra Mítica SA bildades. Kommissionen anser dessutom att även om parken kan ha varit en orsak till trafikökningen, så berör de åtgärder som gäller trafiklederna områdets hela befolkning. Detsamma gäller åtgärder rörande infrastrukturerna för el, gas, vatten och telekommunikationer. Dessa inslag kan inte ifrågasättas

med hänvisning till att parken kan ha varit orsaken till en ökning av trafiken i området eller en högre användningsgrad av infrastrukturerna för distribution av el, gas, vatten och telekommunikationer.

- (66) Kommissionen har även kunnat bekräfta, på grundval av den dokumentation som de spanska myndigheterna har lämnat, att Terra Mítica SA för egen del har finansierat alla arbeten som genomförts i parken liksom arbetena för anslutning till de allmänna infrastrukturerna. Kommissionen har inte kunnat identifiera övriga infrastrukturer som borde ha finansierats av Terra Mítica SA med hänvisning till att de endast gynnar parken.

- (67) Under dessa omständigheter anser kommissionen att Terra Mítica SA i fråga om denna punkt inte har mottagit något stöd. Kommissionen konstaterar därför att det inte förekommer något statligt stöd när det gäller finansieringen av de infrastrukturer som är väsentliga för parkens funktion.

Angående värdet på tillgångarna som Parque Temático de Alicante SA överfört till Terra Mítica SA, i synnerhet tomtmarken och varumärket Terra Mítica

- (68) Kommissionen upprepar här att den inte ifrågasätter den oberoende ställningen hos de experter som värderade tillgångarna som Parque Temático de Alicante SA överförde till Terra Mítica SA, eftersom kommissionen inte har fått någon som helst indikation på att de offentliga myndigheterna skulle ha påverkat experternas arbete.⁽⁴⁰⁾ Kommissionen konstaterar även att Terra Mítica SA inte deltog i valet av Tabimed som expert. Kommissionen påminner om att syftet med att inleda det aktuella förfarandet var att försäkra sig om att det värde som tilldelats tillgångarna som överfördes till Terra Mítica SA motsvarade deras reella värde vid överföringstidpunkten.

- (69) Vad beträffar värdet på tomtmarken påpekar kommissionen att det värde som slutligen fastställdes (1 300 pesetas/m²) var det högre värdet (fastställt av Tinsa). Kommissionen påpekar vidare, vilket även de spanska myndigheterna konstaterade, att den metod som Tinsa använde var den metod som klaganden hade ansett vara den lämpligaste metoden för värdering av denna typ av tillgångar.

- (70) Dessutom har kommissionen inte fått fram uppgifter som skulle bekräfta riktigheten i det pris som klaganden

⁽⁴⁰⁾ Se skäl 56, sjunde stycket, i kommissionens beslut av den 20 juni 2001.

föreslog som marknadspriset för området ⁽⁴¹⁾. Vidare anser kommissionen att priset för marken bör fastställas med beaktande av användningsändamålet, det vill säga det faktum att marken i fråga var avsedd för uppförandet av en nöjespark. Således kan man inte tilldela ett pris som är jämförbart med priset på mark som är avsedd för bebyggelse. I brist på andra referenser verkar den metod som Tinsa använde för värderingen (metoden med kapitalisering av förväntade intäkter) vara fullständigt relevant i det aktuella fallet.

(71) Under dessa omständigheter anser kommissionen, med stöd av sina undersökningar, att det inte finns någon orsak att ifrågasätta det faktum att värdet som har tilldelats marken har varit det reella värdet på tillgångarna i fråga. Kommissionen påpekar också att definitionen av försäljningspriset har gjorts enligt punkt II.2 a i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader ⁽⁴²⁾.

(72) Vad beträffar varumärket Terra Mítica anser kommissionen att varumärkets värde bör uppskattas till det reella värdet vid överföringstidpunkten. Här konstaterar kommissionen att varumärket vid överföringstidpunkten ännu inte hade registrerats definitivt. Det är dock uppenbart att värdet på en tillgång av denna typ beror på omfattningen av de inneboende rättigheterna. Eftersom det gäller ett varumärke är det inte skyddat gentemot tredje parter så länge som det inte är registrerat. Under dessa förhållanden delar kommissionen de spanska myndigheternas synsätt i denna fråga och anser att det värde som experten hade tilldelat varumärket (endast dess anskaffningspris) återspeglar denna tillgångs värde vid överföringstidpunkten och följer försiktighetsprincipen. Dessutom har klaganden inte lämnat något annat bevis som skulle stödja påståendena om varumärkets värde.

(73) Under dessa omständigheter anser kommissionen att Terra Mítica SA i fråga om denna punkt inte har erhållit någon särskild fördel. Eftersom förekomsten av en fördel till förmån för ett företag är ett nödvändigt villkor för att man skall kunna fastställa förekomsten av ett statligt stöd, konstaterar kommissionen att det inte förekommer statligt stöd med avseende på värdet på de tillgångar som Parque Temático de Alicante SA har överfört till Terra Mítica SA, i synnerhet värdet på marken och varumärket Terra Mítica.

Angående villkoren i samband med det aktieägarlån som Terra Mítica SA beviljades av Parque Temático de Alicante SA

(74) I likhet med föregående fall bör kommissionen undersöka om Parque Temático de Alicante SA har beviljat

Terra Mítica SA det aktuella aktieägarlånet på samma villkor som skulle ha använts i fråga om en privat aktieägare. För detta bör kommissionen beakta de omständigheter som rådde vid den tidpunkt då lånet ingicks.

(75) Kommissionen konstaterar inledningsvis att aktieägarlånet ingicks den 23 december 1998, det vill säga nära den tidpunkt då konsortielånet ingicks (den 15 april 1999). I enlighet med beslutet av den 20 juni 2001 anser kommissionen att detta konsortielån ingicks på marknadsvillkor, eftersom långgivarna bestod av 25 banker ⁽⁴³⁾ (tio privata banker och femton sparbanker), alla med betydande andelar. Kommissionen har inte heller fått fram några som helst upplysningar som skulle tyda på de offentliga myndigheterna skulle ha haft något inflytande på bankernas beslut om att delta i lånet (se domen av den 16 maj 2002 i mål C-482/99, Franska republiken mot kommissionen [Stardust]). Slutligen kan konstateras, på grundval av de upplysningar som denna medlemsstat har lämnat till kommissionen, att konsortielånet inte åtnjöt någon garanti från de offentliga myndigheterna. Kommissionen kan därför använda villkoren för konsortielånet som grund för undersökning av aktieägarlånet. Kommissionen konstaterar även att den typ av finansiering som Terra Mítica SA har använt (aktieägarlån med efterställd rätt till betalning i förhållande till ett huvudlån) inte är ovanlig vid denna typ av projekt, och att aktieägarlånets räntesats i sådana fall och för identiska återbetalningsformer (vilket gäller i det aktuella fallet) är jämförbar med och till och med lägre än huvudlånens räntesatser.

(76) Det kan konstateras att räntesatsen för aktieägarlånet i det aktuella fallet [...] är högre än räntesatsen för konsortielånet [...], som är ett lån som beviljats av banker. Konsortielånet har inga garantier från de offentliga myndigheterna och därför bör räntesatsen betraktas som en marknadsränta. Dessutom är räntesatsen för det aktuella aktieägarlånet högre än räntesatserna för andra aktieägarlån som har beviljats av privata aktieägare för liknande projekt.

(77) Kommissionen påpekar även att den räntesats som gällde för aktieägarlånet vid tidpunkten då lånet beviljades är jämförbar med de dåvarande räntesatserna. Frågan om de två lånen olika ställning, nämligen det att aktieägarlånet har efterställd rätt till betalning och således är behäftat med en högre risk i det fall att projektet strandar, bör ställas i relation till den procentandel som de två lånen representerar av investeringens totalbelopp. I detta avseende konstaterar kommissionen att konsortielånets belopp utgör cirka [30 %–40 %]* av investering-

⁽⁴¹⁾ 2 000 pesetas/m² för mark som inte är avsedd för bebyggelse och 5 000 pesetas/m² för mark som är avsedd för bebyggelse (se skäl 56, tredje stycket, i kommissionens beslut av den 20 juni 2001).

⁽⁴²⁾ EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

⁽⁴³⁾ Se skäl 57 i kommissionens beslut av den 20 juni 2001.

ens totalvärde och att det efterställda lånet utgör cirka [10 %–20 %]* av totalvärdet. Kommissionen noterar att de enskilda långgivarna fattade sina beslut på grundval av en preliminär finansieringsplan i vilken projektets lönsamhet påvisades.

- (78) Kommissionen anser därför att aktieägarlånet som har beviljats Terra Mítica SA inte medför någon specifik fördel. Eftersom förekomsten av en fördel för ett företag är ett nödvändigt villkor för att man skall kunna fastställa förekomsten av ett statligt stöd, konstaterar kommissionen att det inte förekommer något statligt stöd i samband med villkoren för det aktieägarlån som Parque Temático de Alicante SA beviljade Terra Mítica SA.

Angående lättnaderna i kommunalskatt beviljade av staden Benidorm

- (79) Kommissionen anser det vara bevisat, och de spanska myndigheterna har inte opponerat sig på denna punkt, att Terra Mítica SA har gynnats av staden Benidorms beslut rörande en lättnad på 95 % i fråga om kommunalskatten på byggnader, installationer och arbeten. Lättnadens belopp uppgår till 88 399 400 pesetas (531 291 euro).
- (80) I fråga om denna punkt anser kommissionen att lättnaden bör klassificeras som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Lättnaden medför en fördel i jämförelse med andra företag som avser inleda liknande arbeten. Det är också uppenbart att denna fördel härrör från statliga medel och att det gäller en selektiv åtgärd. Enligt vad som anges i skäl 61 delar kommissionen inte de spanska myndigheternas synsätt och anser att åtgärden, åtminstone potentiellt, kan påverka handeln i gemenskapen. Kommissionen anser också att det faktum att man som rättslig grund har anfört en allmän norm⁽⁴⁴⁾ som tillämpas i alla spanska kommuner, inte utesluter att den aktuella lättnaden utgör stöd, med beaktande av den stora bedömningsmarginal som varje kommun förfogar över. Kommissionen anser även att det faktum att Terra Mítica SA har betalt alla övriga skatter och avgifter inte har någon betydelse för den aktuella frågan.
- (81) Kommissionen konstaterar således här förekomsten av ett statligt stöd till förmån för Terra Mítica SA. Stödets belopp uppgår till 88 399 400 pesetas (531 291 euro). Kommissionen undersöker i skälen 91–100 huruvida

åtgärden kan anses vara förenlig med den gemensamma marknaden.

Angående ett eventuellt tillskott på 6 000 miljoner pesetas från Valencias turistbyrå till Terra Mítica SA

- (82) Kommissionen anger att de spanska myndigheterna formellt har förnekat förekomsten av det tillskott som anges i beslutet av den 20 juni 2001. De spanska myndigheterna hävdar att upplysningarna härrör från ogrundade uppgifter i pressen. Kommissionen noterar likaså att inget inslag i undersökningen tyder på att upplysningarna kan bestyrkas. Under dessa omständigheter drar kommissionen slutsatsen att det påstådda tillskottet inte förekommit.
- (83) Kommissionen konstaterar även att de spanska myndigheterna erkänner förekomsten av ett avtal mellan Valencias turistbyrå och Terra Mítica SA rörande tillhandahållandet av tjänster och en licens för rättigheten till utnyttjande i marknadsföring. En kopia av detta avtal har lämnats till kommissionen. Enligt detta avtal betalar turistbyrån 1 900 miljoner pesetas (11,42 miljoner euro) som ersättning för vissa tjänster från Terra Mítica SA.
- (84) Mot bakgrund av att det gäller ett offentligt organ som sorterar under Generalitat Valenciana anser kommissionen att man a priori inte kan utesluta förekomsten av ett statligt stöd till förmån för Terra Mítica SA om det visar sig att turistbyrån har betalat ett överpris för de motprestationer den erhåller.
- (85) Kommissionen konstaterar att Terra Mítica SA enligt avtalet beviljar turistbyrån ett antal licenser för rättigheten att utnyttja parken i marknadsföring, att använda bilder av parken, att använda audiovisuella verk som ägs av parken, att använda varumärket Terra Mítica och andra tjänster till förmån för turistbyrån, inbegripet tillhandahållandet av lokaler inne i parken och inträdesbiljetter till parken.
- (86) Kommissionen anser att man vid en första anblick inte kan utesluta att vissa inslag i avtalet, om de betraktas separat, kan ge anledning till att misstänka förekomsten av ett stöd till förmån för Terra Mítica SA. Detta kan i synnerhet vara fallet när det gäller beviljandet av immateriella rättigheter. Här får parken en fördel i den meningen att den i och med att varumärket Terra Mítica överläts till turistbyrån, som använder varumärket inom marknadsföring till förmån för regionen, i praktiken

⁽⁴⁴⁾ Artikel 104.2 i lag 39/1988 av den 28 december om föreskrifter för lokala skattemyndigheter, i dess ändrade lydelse enligt artikel 18.28 i lag 50/1998 av den 28 december, angående skatter, förvaltning och sociala frågor.

gynnas samtidigt som den för en ersättning för det. Samma kan gälla i fråga om rättigheterna att använda bilder av parken och rättigheten att använda audiovisuella verk som ägs av parken, eftersom utövandet av dessa rättigheter även kan innebära reklam för parken. I sin bedömning kan kommissionen dock inte förbise det faktum att dessa fördelar för parken i teorin har beaktats vid fastställandet av det totala avtalspriset ⁽⁴⁵⁾.

- (87) Kommissionen konstaterar även att avtalet omfattar betydande prestationer från parkens sida till förmån för turistbyrån. Kommissionen nämner särskilt värderingen av priset för den licens med ensamrätt som turistbyrån har beviljats för potentiell marknadsföring inne i parken [...]*. Licensen omfattar mer än 60 delar (attraktioner och tilläggstjänster) och mycket goda möjligheter till uppförandet av reklamtavlor. Denna värdering verkar gynna turistbyrån, om man jämför med de priser som de två privata företagen har betalat i utbyte mot mycket mer begränsade licenser utan ensamrätt [...]* för tre delar och en reklamtavla respektive [...]* för en del, där det i båda fallen tillkommer inträdesbiljetter och guider). Dessutom verkar priset för prestationerna till förmån för turistbyrån vara lågt mot bakgrund av det faktum att det inkomstbortfall som härrör från att de två lokalernas utrymmen inte kan utnyttjas och att inträdesbiljetter delas ut gratis ensamt motsvarar [...]*. Härav följer att avtalet medför ömsesidiga fördelar för de två parterna och därmed verkar vara balanserat, vilket även framgår av att det faktum att det finns ett totalpris för prestationshelheten. Till detta bör tilläggas att ersättningen som parken i slutändan erhåller i praktiken är mindre än beloppet enligt avtalet, eftersom avdrag måste göras för specifika kostnader såsom skatter och avgifter.
- (88) Kommissionen konstaterar slutligen att avtalet har en begränsad löptid på ett år och att det inte kan förnyas automatiskt, utan endast på uttrycklig överenskommelse mellan båda parterna. Härvid har båda parterna full frihet att omförhandla priset och således justera det enligt sina erfarenheter. Denna klausul, i vilken båda parterna uttrycker sina avsikter om att i ett komplext sammanhang inte fastställa några omständigheter eller skapa otillbörliga vinster, utan i stället kontinuerligt anpassa avtalsförhållandet enligt parternas ömsesidiga affärsintressen, ger å andra sidan inget svar på frågan om det eventuellt kan uppstå stöd i ett fall där avtalet omförhandlas helt eller delvis.
- (89) Under dessa omständigheter kan kommissionen inte anse att avtalet skulle ha slutits på villkor som inte skulle ha godtagits av en privat aktör som agerar inom den normala ramen för en marknadsekonomi.

- (90) Kommissionen anser därför att avtalet med Valencias turistbyrå inte har gett Terra Mítica SA några särskilda fördelar. Eftersom förekomsten av en förmån till fördel för ett företag är ett nödvändigt villkor för att man skall kunna fastställa förekomsten av statligt stöd, konstaterar kommissionen att det inte förekommer något statligt stöd i samband med denna punkt.

Angående stödets förenlighet med den gemensamma marknaden

- (91) Efter den ovan anförda undersökningen av de åtgärder som omfattas av det aktuella förfarandet har kommissionen endast identifierat en åtgärd som uppfyller villkoren för statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Det gäller lättnaderna i kommunalskatt på byggnader, installationer och arbeten, beviljade av staden Benidorm. Kommissionen skall därför undersöka denna åtgärds förenlighet med den gemensamma marknaden.
- (92) Kommissionen konstaterar inledningsvis att stödet inte har beviljats inom ramen för någon stödordning som har godkänts av kommissionen. Den rättsliga ramen för denna skattelättnad enligt spansk lagstiftning är mycket vag, och de kommunala myndigheterna har en mycket stor bedömningsmarginal. Det gäller således ett stöd för ett särskilt ändamål. Enligt punkt 2.3 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål, har kommissionen i regel en negativ förhandsinställning till sådana särskilda stöd. Den avgörande frågan är om det går att säkerställa en balans mellan den snedvridning av konkurrensen som stödet leder till och de fördelar utvecklingen av ett mindre gynnat område innebär ⁽⁴⁶⁾. Den vikt som läggs vid de fördelar som erhålls med stödet varierar beroende på vilket undantag som tillämpas. Fördelarna anses snedvrیدا konkurrensen starkare i de situationer som beskrivs i artikel 87.3 a än i de situationer som beskrivs i artikel 87.3 c ⁽⁴⁷⁾.
- (93) Kommissionen konstaterar härvid att det område där parken är belägen betraktas som ett stödområde enligt artikel 87.3 c i fördraget. Kommissionen anser därför att stödet kan förklaras vara förenligt med fördraget, med tillämpande av undantaget enligt artikel 87.3 a i fördraget, förutsatt att den ovan nämnda negativa förhandsinställningen kan motbevisas och man kan konstatera att stödet bidrar till utvecklingen av en mindre gynnad region.

⁽⁴⁵⁾ Klausul 6.6 i avtalet.

⁽⁴⁶⁾ Se punkt 2.2 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål.

⁽⁴⁷⁾ Ibidem.

- (94) Här anser kommissionen att det gäller en nyinvestering eftersom uppförandet av parken (ett arbete som normalt bör vara föremål för skatten i fråga) omfattas av definitionen i punkt 4.4, första strecksatsen, i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål.
- (95) Kommissionen konstaterar även att stödmottagarens bidrag till finansieringen av projektet med marginal överskrider den andel på 25 % som krävs enligt punkt 4.2, första strecksatsen, i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål. Likaså konstaterar kommissionen att det är uppenbart att anhållan om stöd har lämnats in före projektstarten (såsom krävs enligt punkt 4.2, tredje strecksatsen i riktlinjerna), eftersom det under alla omständigheter har varit nödvändigt att före arbetets inledande få licens för det objekt som är föremål för skatten.
- (96) Kommissionen anser även att det i det aktuella fallet är uppenbart att investeringen förblir i företaget under minst fem år, såsom förutsätts enligt punkt 4.10 i riktlinjerna.
- (97) Kommissionen påpekar att stödets omfattning är mycket begränsad, nämligen 88 399 400 pesetas, i förhållande till en totalinvestering som uppskattas till cirka 52 000 miljoner pesetas, vilket motsvarar en intern bruttostödnivå under 0,2 %. Även om det berörda stödet slås samman med de övriga regionalstöd som de centrala myndigheterna har beviljat för samma projekt (2 426,7 miljoner pesetas, vilket motsvarar en bruttostödnivå kring 7 %) ⁽⁴⁸⁾, ligger det således långt under det tak som tillämpas för regionalstöd. Även om det beviljade regionalstödet (enligt lag 50/1985 om regionala stimulansåtgärder) skulle slås samman med skattelättnaden, är det mycket lägre än det stöd som parken kunde ha fått i enlighet med den relevanta stödordningen för regionalstöd.
- (98) Kommissionen anser dessutom att projektet konkret bidrar till utvecklingen av en mindre gynnad region. Projektet har lett till ett stort antal nya direkta arbetstillfällen (1 847 år 2001), och man kan förvänta sig att det skapas ett stort antal indirekta arbetstillfällen, med beaktande av den stimulerande verkan som ett projekt av denna typ kan ha inom hela regionen. Projektet ger även möjligheter till en diversifiering av turismen i regionen.
- (99) Kommissionen anser slutligen att det låga stödbeloppet inte kan påverka handeln på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset, med beaktande av parkens inverkan på gemenskapsnivå. Trots att inverkan är tillräckligt stor för att påverka handeln, är denna påverkan ändå begränsad, såsom de spanska myndigheterna hävdar i skäl 19 (parken tillhör ingen kedja, kundkretsen är i huvudsak lokal eller spansk).
- (100) Under dessa omständigheter anser kommissionen att lättnaderna i kommunalskatt på byggnader, installationer och arbeten, beviljade av staden Benidorm till förmån för Terra Mítica SA kan förklaras vara förenliga med den gemensamma marknaden, enligt vad som avses i artikel 87.3 a i fördraget.

SLUTSATS

- (101) Mot bakgrund av det ovanstående drar kommissionen slutsatsen att de undersökta åtgärderna rörande finansieringen av den infrastruktur som är nödvändig för parkens funktion, värdet på de tillgångar (särskilt marken och varumärket Terra Mítica) som Parque Temático de Alicante SA har överlåtit till Terra Mítica SA, liksom villkoren för det aktieägarlån som beviljats Terra Mítica SA och avtalet mellan Valencias turistbyrå och Terra Mítica SA, inte utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget.
- (102) Kommissionen drar även slutsatsen att lättnaderna i kommunalskatt på byggnader, installationer och arbeten, beviljade av staden Benidorm, till förmån för Terra Mítica SA utgör statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Kommissionen konstaterar att Konungariket Spanien har beviljat detta stöd olagligt, i strid med artikel 88.3 i fördraget. Stödet kan dock förklaras vara förenligt med fördraget, enligt artikel 87.3 a i detsamma.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Åtgärderna rörande finansieringen av den infrastruktur som är nödvändig för att nöjesparken Terra Mítica SA skall fungera, värdet på de tillgångar (särskilt marken och varumärket Terra Mítica) som Parque Temático de Alicante SA har överfört till Terra Mítica SA, villkoren för det aktieägarlån som beviljats Terra Mítica SA och avtalet mellan Valencias turistbyrå och

⁽⁴⁸⁾ Se punkt 62 i kommissionens beslut av den 20 juni 2001.

Terra Mítica SA utgör inte statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget.

Artikel 2

Det statliga stöd som staden Benidorm har beviljat till förmån för Terra Mítica SA i form av lättnader i kommunalskatt på konstruktioner, installationer och arbeten, till ett belopp på 88 399 400 pesetas (531 291 euro), är förenligt med fördraget, enligt artikel 87.3 a i detsamma.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 2 augusti 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 16 oktober 2002

om den stödordning som Italien planerar att genomföra för att minska energikostnaderna för små och medelstora företag på Sardinien

[delgivet med nr K(2002) 3715]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/228/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 88 i EG-fördraget ⁽¹⁾,efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽²⁾, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

- (1) Genom en skrivelse med nr 13 305 av den 30 oktober 2001 anmälde Italien i enlighet med artikel 88.3 i fördraget ett förslag till stödordning för små och medelstora företag i regionen Sardinien.
- (2) För att ordningen skall kunna träda i kraft krävs ett förhandsgodkännande från kommissionen i enlighet med artiklarna 87–88 i fördraget, och därför har stödordningen förts in i registret över anmälda stöd under nummer N 759/2001.
- (3) I en skrivelse av den 30 november 2001 bad kommissionen om ytterligare upplysningar. Efter att kommissionen den 24 januari 2002 hade sänt en påminnelse till de italienska myndigheterna, svarade dessa med en skrivelse med nr 2236 av den 20 februari 2002.

- (4) Genom en skrivelse av den 26 april 2002 underrättade kommissionen Italien om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 88.2 i fördraget avseende detta stöd.
- (5) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽³⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga.
- (6) Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda parter.

II. BESKRIVNING*Syfte*

- (7) Eftersom det inte finns något distributionsnät för metangas på Sardinien har företag som bedriver verksamhet på ön högre energikostnader än de företag som bedriver verksamhet i andra regioner i Italien och som har tillgång till ett sådant nät.
- (8) Ordningen innebär skatteåtgärder i form av skattelättnader för små och medelstora företag på Sardinien för att kompensera dem för de merkostnader de har för att de måste använda dyrare energislag än metangas.
- (9) Ordningens syfte är regional utveckling.

Rättslig grund

- (10) Rättslig grund för ordningen är artikel 145.9 i lag nr 388 av den 23 december 2000 och utkastet till ministerdekret från finansministeriet och näringslivsministeriet om bestämmelser och villkor för beviljande av skatteförmåner till små och medelstora företag på Sardinien på

⁽¹⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.⁽²⁾ EGT C 132, 4.6.2002, s. 6.⁽³⁾ Se fotnot 2.

grund av att ett projekt för distribution av metangas inte har genomförts.

Varaktighet och budget

- (11) Genom ordningen, vars budgetanslag är 10,3 miljoner euro, täcks företagets energikostnader för åren 2000 och 2001.

Stödmottagare

- (12) Mottagare är små och medelstora företag – enligt kommissionens rekommendation 96/280/EG av den 3 april 1996 om definitionen på små och medelstora företag ⁽⁴⁾ – som är belägna på Sardinien och verksamma inom följande branscher: livsmedel, textil, konfektion, papper, kemi, petrokemi, byggnadsmaterial, glas, keramik och verkstadsindustri.

Föremål för ordningen

- (13) Ordningen innebär driftsstöd, det vill säga stöd avsett att minska företagets löpande energikostnader.

Stödform och stödnivå

- (14) Stödet beviljas i form av skattelättnader för högst 60 % av utgifterna för inköp av flytande bränsle (eldningsolja) och motorgas (LPG).

III. TVIVEL SOM KOMMISSIONEN UTTRYCKT INOM RAMEN FÖR FÖFARANDET ENLIGT ARTIKEL 88.2 I FÖRDRAGET

- (15) Inom ramen för förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget ifrågasatte kommissionen dels att de nackdelar som de italienska myndigheterna lyft fram skulle vara strukturella handikapp i den mening som avses i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål, dels att det planerade stödet skulle kunna motiveras med hänvisning till den regionala utvecklingen.
- (16) Kommissionen har inte mottagit några synpunkter, varken från de italienska myndigheterna eller från berörda parter.

IV. BEDÖMNING

1. Utgör åtgärderna stöd?

- (17) För att man skall kunna avgöra om åtgärderna enligt ordningen utgör stöd enligt artikel 87.1 i fördraget

måste man avgöra följande: om de gynnar stödmottagarna, om de ges med hjälp av statliga medel, om åtgärderna snedvrider konkurrensen och om de riskerar att påverka handeln mellan medlemsstaterna.

- (18) Det första tillämpningsvillkoret för artikel 87.1 i fördraget är risken att åtgärden gynnar vissa stödmottagare. Följaktligen måste man avgöra dels om de stödmottagande företagen får en ekonomisk förmån, som de inte hade fått under normala marknadsvillkor, eller slipper kostnader som normalt hade belastat företagets egna ekonomiska resurser, dels om denna förmån beviljas en viss företagskategori. Skattelättnader för företag i en av Italiens regioner (Sardinien) ger en förmån till stödmottagarna, eftersom skattelättnaderna minskar företagets normala skattebörda. Vidare gynnar åtgärderna företag med verksamhet i en särskild italiensk region och ger dem en förmån, eftersom åtgärderna inte gäller företag i andra regioner.

- (19) Enligt det andra tillämpningsvillkoret för artikel 87 i fördraget skall stödet ges av staten eller med hjälp av statliga medel. I detta fall föreligger statliga medel i negativ form, eftersom det rör sig om ett intäktsbortfall för det allmänna. Skattelättnaderna minskar statens skatteinkomster.

- (20) Enligt det tredje och fjärde tillämpningsvillkoret för artikel 87 i fördraget skall stödet snedvrیدا eller hota att snedvrیدا konkurrensen och riskera att påverka handeln mellan medlemsstaterna. I föreliggande fall hotar åtgärderna att snedvrیدا konkurrensen, eftersom de ger de stödmottagande företagen en bättre finansiell ställning och bättre förutsättningar än de konkurrerande företag som inte gynnas. Sådana effekter kan också komma att påverka handeln mellan medlemsstaterna. Europeiska gemenskapernas domstol har vid flera tillfällen, i synnerhet i sin dom av den 13 juli 1988, mål 102/87, Frankrike mot kommissionen ⁽⁵⁾, konstaterat att åtgärder av detta slag snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna, om de stödmottagande företagen exporterar en del av sin produktion till andra medlemsstater. Även om företagen inte exporterar själva, får den interna produktionen följder, eftersom den inskränker möjligheterna för företag i andra medlemsstater att exportera sina produkter till den italienska marknaden.

⁽⁴⁾ EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

⁽⁵⁾ Rec. 1988 s. 4067.

- (21) Av ovanstående skäl är åtgärderna i fråga principiellt förbjudna enligt artikel 87.1 i fördraget och kan endast anses vara förenliga med den gemensamma marknaden, om de omfattas av något av undantagen i fördraget.

2. Ordningens lagenlighet

- (22) I och med att bestämmelserna ännu inte trätt i kraft, konstaterar kommissionen att de italienska myndigheterna har uppfyllt sin anmälningsskyldighet enligt artikel 88.3 i fördraget.

3. Är stödet förenligt med den gemensamma marknaden?

- (23) Efter att ha fastställt att åtgärderna är att betrakta som statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget måste kommissionen pröva om de kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden i enlighet med artikel 87.2 och 87.3 i fördraget.
- (24) Kommissionen anser att stödet inte omfattas av de undantag som fastställs i artikel 87.2 i fördraget, eftersom det varken rör sig om stöd av social karaktär (artikel 87.2 a), om stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser (artikel 87.2 b) eller om stöd som omfattas av bestämmelserna i artikel 87.2 c. Av uppenbara skäl är inte heller undantagen enligt artikel 87.3 b och 87.3 d tillämpliga.
- (25) Eftersom det handlar om driftsstöd, måste kommissionen undersöka om det eventuellt omfattas av undantaget för regionalt stöd enligt artikel 87.3 a i fördraget.

Är regionen stödberättigad

- (26) Det erinras om att kommissionen genom sitt beslut av den 1 mars 2000 ⁽⁶⁾ har godkänt den italienska regionalstödskartan för perioden 2000–2006 för stöd till regioner som är berättigade till undantag enligt artikel 87.3 a i fördraget. Enligt denna karta är Sardinien ett stödområde som omfattas av undantaget.

Driftsstöd

- (27) Enligt punkt 4.15 i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål ⁽⁷⁾ är regionalstöd som är avsedda att

minska ett företags löpande kostnader i princip förbjudna. Stöd av denna typ får dock i undantagsfall beviljas i regioner som omfattas av undantaget i artikel 87.3 a i fördraget, under förutsättning att det är motiverat med hänsyn till stödets art och dess bidrag till den regionala utvecklingen och under förutsättning att dess nivå står i förhållande till de handikapp som det är avsett att kompensera för.

- (28) Dessutom skall driftsstöd enligt punkt 4.17 i riktlinjerna vara begränsade i tiden och avtagande.
- (29) Även om den region som den aktuella stödordningen gäller är en region som omfattas av undantaget i artikel 87.3 a i fördraget, kan kommissionen av de uppgifter som de italienska myndigheterna har lämnat inte dra slutsatsen att stödet är motiverat med hänsyn till stödets art och dess bidrag till den regionala utvecklingen och att dess nivå står i proportion till de handikapp som det är avsett att kompensera för.
- (30) Framför allt bör det påpekas att den planerade stödordningen – efterträdaren till den ordning som var tillämplig 1998–1999 enligt reglerna om stöd av mindre betydelse – kompenserar företagen för driftskostnader som de redan ådragit sig under åren 2000 och 2001. I och med att perioden redan har löpt ut är det uteslutet att sådant stöd behövs för att kompensera de strukturella nackdelarna och verka som incitament. Vidare har det med hänsyn till stödperioden inte visats att åtgärden är av övergående natur.
- (31) Dessutom står det för kommissionen inte klart att urvalskriterierna för de stödberättigade företagen, stödets form eller dess varaktighet lämpar sig för att avhjälpa den angivna typen av handikapp eller att stödnivån står i proportion till handikappen, eftersom stödet inte förefaller vara begränsat till företagens reella merkostnader. Kommissionen kan inte heller se att det planerade stödet är avtagande.
- (32) Vad beträffar behovet av åtgärderna som bidrag till Sardinien socioekonomiska utveckling, kan kommissionen inte hålla med om att den nackdel som de italienska myndigheterna har lyft fram (det vill säga att det inte finns något distributionsnät för naturgas) utgör en verklig negativ strukturell faktor för regionens socioekonomiska utveckling, eftersom de italienska myndigheterna inte har lämnat några uppgifter som visar att det saknas ekonomiskt försvarbara energislag som alternativ till naturgas.
- (33) Det faktum att det saknas ett distributionsnät för naturgas, vilket enligt de italienska myndigheterna medför att företagen måste använda dyrare energislag, skulle eventuellt kunna utgöra en faktor som kan leda till ekono-

⁽⁶⁾ EGT C 175, 24.6.2000, s. 11.

⁽⁷⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

misk obalans om efterfrågan på en vara (metangas) överstiger utbudet av samma vara. Efterfrågan kommer dock att kunna tillfredsställas så snart den infrastruktur som krävs för distribution av metangas står färdig och är tillgänglig för de ekonomiska operatörerna, vilket enligt planen för upprättandet av ett distributionsnät av metangas på ön (Programma di metanizzazione della Sardegna) i princip skall ha uppnåtts 2006.

- (34) Följaktligen anser kommissionen att den nackdel som lyfts fram av de italienska myndigheterna inte är ett sådant strukturellt handikapp som avses i riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål och att den planerade stödordningen inte kan motiveras med hänvisning till den regionala utvecklingen.

Sektorn för produktion, bearbetning och saluföring av produkter som omfattas av bilaga I till fördraget

Jordbrukssektorn

- (35) Enligt punkt 3.7 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbrukssektorn ⁽⁸⁾ är riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål inte tillämpliga på jordbrukssektorn.
- (36) Enligt punkt 3.5 i samma riktlinjer skall ensidiga statliga stödåtgärder som endast har till syfte att förbättra producenternas finansiella situation, men som inte på något sätt bidrar till sektorns utveckling, anses utgöra drifts-stöd som inte är förenligt med den gemensamma marknaden.
- (37) Eftersom det stöd som föreslås i den granskade ordningen är av nämnda art, är det inte förenligt med den gemensamma marknaden.

Sektorn för fiske och vattenbruk

- (38) Enligt punkt 1.5 i riktlinjerna för granskning av statligt stöd inom sektorn för fiske och vattenbruk ⁽⁹⁾ är riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål inte tillämpliga på sektorn för fiske och vattenbruk.
- (39) Enligt punkt 1.2 fjärde stycket tredje strecksatsen i samma riktlinjer är statligt stöd som beviljas utan att mottagarna åläggs en skyldighet, men som gör det möjligt att förbättra företagets situation och som syftar till

att förbättra likviditeten i driften, att betrakta som drifts-stöd och därmed oförenligt med den gemensamma marknaden.

- (40) Eftersom det stöd som föreslås i den granskade ordningen är av nämnda art, är det inte förenligt med den gemensamma marknaden.

V. SLUTSATSER

- (41) På grundval av analysen i punkt IV.3 i detta beslut konstaterar kommissionen att den stödordning som syftar till att minska energikostnaderna för små och medelstora företag på Sardinien är oförenlig med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Italien planerar att genomföra enligt lag nr 388/2000 och som syftar till att minska energikostnaderna för små och medelstora företag på Sardinien är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Denna stödordning får därför inte genomföras.

Artikel 2

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 16 oktober 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

⁽⁸⁾ EGT C 28, 1.2.2000, s. 2.

⁽⁹⁾ EGT C 19, 20.1.2001, s. 7.

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 30 oktober 2002

om den av Tyskland beviljade förlängningen av investeringspremien på 8 % för investeringar i de nya tyska delstaterna med stöd av 1996 års skattelag (Jahressteuergesetz 1996) till förmån för Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH

[delgivet med nr K(2002) 4037]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/229/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta

efter att i enlighet med ovannämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att inkomma med synpunkter, och

av följande skäl:

1. BAKGRUND OCH FÖRFARANDE

- (1) Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH (nedan kallat "MIDDER") är ett dotterbolag till franska Elf Aquitaine SA (nedan kallat "ELF"). Det bildades den 23 juli 1992 för uppförande av ett nytt raffinaderi i Leuna i Sachsen-Anhalt (nedan kallat "Leuna 2000-projektet").
- (2) Genom ett beslut av den 11 november 1992 ⁽¹⁾ godkände kommissionen en investeringspremie på 8 % för investeringar inom det område som tidigare utgjorde DDR i överensstämmelse med 1993 års lag om investeringspremier (Investitionszulagengesetz 1993, nedan kallad "InvZulG"). Enligt § 3 tredje stycket i InvZulG kan investeringspremien på 8 % beviljas bara under förutsättning att den sökande inlett genomförandet av sitt investeringsprojekt efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och avslutat det före den 1 januari 1997. Skulle projektet inte ha genomförts fullständigt inom denna tidsfrist, var den sökande skyldig att återbetala de belopp som redan hunnit betalas ut i form av investeringspremier.

- (3) Kommissionen förklarade genom ett beslut av den 30 juni 1993 ⁽²⁾ att ett stödpaket för uppförande av ett raffinaderi inom ramen för Leuna 2000-projektet var förenligt med den gemensamma marknaden. Till stödpaketet hörde också den åttaprocentiga investeringspremien, som uppgick till 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark). Det huvudsakliga innehållet i beslutet var att "med undantag av det extra investeringsstödet på 400 miljoner tyska mark överensstämmer alla beviljade stöd med befintliga stödprogram som kommissionen har godkänt (Investitionszulagengesetz: C 59/91, NN 150/91 och N 561/92; Fördergebietsgesetz: C 63/91, N 153/91; Gemeinschaftsaufgabe Verbesserung der regionalen Wirtschaftsstruktur: N 292/92 och NN 83/92). (...)". "Med beaktande av situationen och framtidsutsikterna för raffinaderiindustrin i gemenskapen, den ökande efterfrågan på bränsle och destillat i de nya delstaterna, raffinaderiets gynnsamma inverkan på utvecklingen av Halle-regionen och det faktum att de planerade stöden som beviljats enligt godkända stödprogram tillsammans med det extra investeringsstödet på 400 miljoner tyska mark inte överstiger den övre gränsen på 35 % för kumulering av stöd för nybyggen i den nya delstaterna, kan stödprojektet anses förenligt med den gemensamma marknaden enligt artikel 92.3 i EG-fördraget. (...)". Genom ett beslut av den 25 oktober 1994 godkände kommissionen beviljandet av ett tilläggstöd för projektet Leuna 2000 ⁽³⁾.

- (4) § 3 tredje stycket i InvZulG ändrades genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag. Enligt den bestämmelsen kunde investeringspremien på 8 % beviljas om investeringsprojektet genomfördes före den 1 januari 1999. Därigenom förlängdes tidsfristen för genomförande av stödberättigande investeringar med två år, dock utan att den tidsfrist inom vilken genomförandet måste börja ändrades. 1996 års skattelag trädde i kraft den 1 januari 1996.

⁽²⁾ Statligt stöd NN 11/93 och N 109/93 – Tyskland (Privatisering av Leuna/Minol – Investeringsstöd från delstaten Sachsen-Anhalt), EGT C 214, 7.8.1993, s. 9.

⁽³⁾ Statligt stöd N 543/94 – Tyskland (Höjning av ett stöd som delstaten Sachsen-Anhalt beviljat det nya raffinaderibolaget Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH), EGT C 385, 31.12.1994, s. 35.

⁽¹⁾ Statligt stöd N 561/92 – Tyskland (Förlängning av investeringspremien i f.d. DDR).

(5) Tyskland underrättade kommissionen om denna ändring försenat, genom en skrivelse av den 19 december 1995.

Artikel 2

Paragraf 18 första stycket i 1996 års skattelag skall upphävas. Tyskland skall återkräva allt stöd som har beviljats genom tillämpning av ifrågavarande bestämmelse. Stödet skall återbetalas enligt förfaranden och bestämmelser i tysk lag inbegripet ränta som löper från och med den dag stödet beviljades, enligt den räntesats som utgör referensränta vid bedömningen av regionala stödprogram.

(6) Genom ett beslut av den 3 juli 1996, som meddelades Tyskland den 31 juli 1996, inledde kommissionen ett förfarande enligt artikel 88.2 i EG-fördraget mot § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag⁽⁴⁾. Tyskland och övriga medlemsstater samt alla berörda parter uppmanades inkomma med synpunkter. Tyskland och ELF översände sina kommentarer genom skrivelser av den 9 september respektive den 29 oktober 1996. Frankrike yttrade sig den 30 oktober 1996 genom att hänvisa till ELF:s synpunkter.

Artikel 3

Tyskland skall inom två månader efter dagen för delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om de åtgärder som har vidtagits för att genomföra det.

(7) Från december 1996 till juli 1997 diskuterades ärendet vid flera möten mellan kommissionen och de tyska myndigheterna.

(8) Kommissionen avslutade förfarandet den 16 oktober 1997 genom att anta ett negativt beslut⁽⁵⁾. I sitt beslut ansåg kommissionen att förlängningen av fristen för genomförande av investeringar som berättigar till en investeringspremie på 8 %, som infördes med stöd av § 18.1 i 1996 års skattelag, innebar ett extra statligt stöd för företag som gör investeringar i de nya delstaterna. Dessutom fastställde kommissionen att dessa stöd inte främjade några nya investeringar och följaktligen skulle betraktas som driftsstöd avsett att öka de berörda företagens kapital. Slutligen utslöt kommissionen möjligheten att tillämpa undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget, särskilt med motiveringen att driftsstödet inte enbart skulle gynna ekonomin i de nya delstaterna.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.”

(9) Artikeldelen i beslutet har följande lydelse:

”Artikel 1

Genom paragraf 18.1 i 1996 års tyska skattelag, som ändrar § 3 i 1993 års lag om investeringspremier så att investeringspremien på 8 % numera beviljas för investeringar som inleddes efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och slutförs före den 1 januari 1999 (i stället för före den 1 januari 1997), införs ett nytt ytterligare statligt stöd till företag som har gjort investeringar i de nya delstaterna. Stödet är olagligt, eftersom det genomfördes utan hänsyn till artikel 93.3 i EG-fördraget. Stödet är oförenligt med den gemensamma marknaden, eftersom det inte bidrar till uppnåendet av något av de mål som avses i artikel 92.2 och 92.3 i EG-fördraget.

(10) Kommissionen förklarade dock följande i sitt beslut: ”Ovanstående redogörelse har dock ingen prejudicerande karaktär med avseende på en eventuell individuell anmälan från Tysklands sida om särskilda åtgärder för att ändra stödpaketet för MIDER:s investering i östra Tyskland. En sådan ändring skulle undersökas av kommissionen med hänsyn till de särskilda omständigheterna kring denna investering och kommissionens positiva beslut om detta projekt”.

(11) Genom en skrivelse av den 13 mars 1998 underrättade Tyskland kommissionen om att beslutet hade genomförts med stöd av § 12 i lagen om vidareutveckling av Tyskland som ett finanscentrum (Fortentwicklung des Finanzplatzes Deutschland). Därefter upphävdes 1996 års skattelag. Åtgärden trädde i kraft den 28 mars 1998, och delstaternas finansministerier krävde tillbaka redan utbetalda belopp av de investerare som inte kunde genomföra sina projekt före den 1 januari 1997. Delstaten Sachsen-Anhalt krävde genom ett beslut av den 30 december 1996 att MIDER skulle betala tillbaka en investeringspremie på 49,8 miljoner euro (97,5 miljoner tyska mark), jämte ränta (3,4 miljoner euro) som redan betalats ut för 1994. MIDER överklagade beslutet om indrivning och deponerade beloppet på ett spärrat konto.

(12) MIDER väckte den 5 januari 1998 talan vid första instansrätten mot kommissionens beslut av den 16 oktober 1997.

(13) Den 30 december 1997 hade ett förlikningsavtal ingåtts mellan ELF/MIDER och Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (nedan kallat ”BvS”). Genom

⁽⁴⁾ EGT C 290, 3.10.1996, s. 8.

⁽⁵⁾ Beslut 98/194/EG av den 1 oktober 1997 om att förlänga giltighetstiden för investeringspremien på 8 % vid investeringar i de nya tyska delstaterna genom 1996 års skattelag, EGT L 73, 12.3.1998, s. 38.

förlikningsavtalet avstår båda parterna från sina respektive fordringar i samband med privatiseringen av projektet Leuna 2000. Enligt detta avtal skulle BvS betala 122,7 miljoner euro (240 miljoner tyska mark) och delstaten Sachsen-Anhalt 61,4 miljoner euro (120 miljoner tyska mark). Tyskland underrättade kommissionen om detta förlikningsavtal den 30 januari 1998.

- (14) Kommissionen utfärdade den 13 mars 2000 ett beslut ⁽⁶⁾, där den konstaterade att förlikningsavtalet inte innehöll något inslag av statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget vad beträffar de 122,7 miljoner euro som betalats av BvS. Delstaten Sachsen-Anhalts utbetalning av 61,4 miljoner euro för att delvis kompensera för den investeringspremie på 8 % som inte beviljats ansåg kommissionen utgöra statligt stöd, men förklarade den dock förenlig med den gemensamma marknaden. Tyskland åtog sig dock att hålla beloppet på 61,4 miljoner euro på ett spärrat konto till dess att kommissionen fattat ett slutligt beslut i förfarandet C 47/97 – Leuna 2000/ELF/MIDER.

2. FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (T-9/98)

- (15) Förstainstansrätten avkunnade den 22 november 2001 sin dom i mål T-9/98 ⁽⁷⁾. Den ogiltigförklarade kommissionens beslut av den 16 oktober 1997 om förlängning av den investeringspremie på 8 % för investeringar i de nya delstaterna som beviljats med stöd av 1996 års skattelag, beträffande den del av beslutet som gällde MIDER. Förstainstansrätten konstaterade särskilt följande:
- (16) "Det kan slutligen konstateras att den omständigheten att kommissionen mottar en formell anmälan om ett stödprogram inte på något sätt hindrar att kommissionen, vid sidan av en allmän och abstrakt bedömning av detta program, undersöker dess tillämpning i ett enskilt visst fall. I det beslut som den fattar efter sin bedömning kan kommissionen också beteckna vissa fall av tillämpning av det anmälda stödprogrammet som stöd och andra inte, och den kan även förklara att enbart vissa fall är oförenliga med den gemensamma marknaden. Vid utövandet av sitt stora utrymme för skönsässig bedömning kan kommissionen bland annat göra åtskillnad mellan mottagare av stöd från det anmälda stödprogrammet, beroende på vissa särdrag som de uppvisar eller villkor som de uppfyller (...)." (Punkt 116 i domen.)
- (17) "I förvarande fall kunde inte kommissionen enbart göra en allmän och abstrakt bedömning av 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag, utan måste även pröva sökandens enskilda fall. En sådan bedömning var inte bara nödvändig med hänsyn till de speciella omständigheterna i sökandens investeringsprojekt – som kommissionen till fullo kände till – utan även på grund av att den tyska regeringen under det administrativa förfarandet framställde en uttrycklig begäran härom." (Punkt 117 i domen.)
- (18) "Av handlingarna och de förklaringar som kommissionen lämnade vid förhandlingen framgår att kommissionen urskilde två grupper av potentiella mottagare av stödåtgärden i fråga för att komma fram till dessa slutsatser." (Punkt 121 i domen.)
- (19) "Den första gruppen består av de företag som hade bestämt sig för att genomföra ett investeringsprojekt i de nya delstaterna och därvid räknat med att erhålla investeringspremien, och som börjat genomföra sitt projekt under perioden 1 januari 1993–30 juni 1994 samt i tid ansökt om delutbetalningar av premien, men som, tvärt emot sina ursprungliga avsikter, inte hade kunnat slutföra projektet före den 1 januari 1997. I det omtvistade beslutet framhöll kommissionen att '[f]öretag som har fattat investeringsbeslut med tanke på investeringspremien på 8 % utan att reservera en viss tid för investeringsbetingade risker, har godtagit ett investeringsstöd som potentiellt kan bli lägre än om de hade uppfyllt villkoren i 1993 års lag om investeringspremier, och har trots dessa risker ansett att deras investering är lönsam'. Kommissionen tillade att '[f]örlängningen av tidsfristen leder inte till ytterligare investeringar och skulle knappast ha någon inverkan på slutförandet av investeringar som redan har inletts'. Efter att förstainstansrätten vid förhandlingen hade uppmanat kommissionen att lämna närmare upplysningar, framhöll kommissionen att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag inrättade ett ytterligare statligt stöd till företagen i den första gruppen, eftersom den nämnda artikeln 'elimineras risken' för dessa företag att inte hinna slutföra sina investeringsprojekt inom den föreskrivna fristen." (Punkt 122 i domen.)
- (20) (...) "Kommissionen har emellertid ansett att sökandebolaget tillhör den första gruppen. Det saknas således anledning för förstainstansrätten att uttala sig om huruvida den andra gruppen fastställdes på goda grunder eller om parternas olika tolkningar av § 6 första stycket InvZulG." (Punkt 124 i domen.)
- (21) "Enligt förstainstansrätten är det uppenbart att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag varken införde ett ytterligare statligt stöd eller ett driftstöd i förhållande till sökanden." (Punkt 125 i domen.)
- (22) "Det framgår nämligen av handlingarna att sökandebolaget inte inledde projekt Leuna 2000 medvetet om risken för att det inte skulle kunna slutföra projektet före den 1 januari 1997, vilket var den dag som föreskrevs i 3 § tredje stycket InvZulG i 1993 års version. Bortsett från att sökandebolaget hade räknat med en viss tidsmarginal för att genomföra projektet – ursprungligen skulle det vara slutfört i juli 1996 – är det av vikt att framhålla att

⁽⁶⁾ Statligt stöd N 94/98 – Tyskland.

⁽⁷⁾ Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie mot kommissionen, REG 2001, s. II-3367.

den försening som uppkom berodde på omständigheter som bolaget inte alls rädde över och som det inte nödvändigtvis borde ha förutsett då det fattade sitt beslut att investera. Det kan följaktligen inte antas att sökanden hade betraktat sitt investeringsprojekt som 'lönsamt' även om investeringspremierna inte skulle beviljas." (Punkt 126 i domen.)

(23) "Kommissionen kunde inte heller dra slutsatsen att det fanns ytterligare statligt stöd till sökanden. Kommissionen kände nämligen redan från början till såväl art och omfattning av sökandebolagets investeringsprojekt som storleken på och antalet stöd som hade beviljats för projektet (se särskilt beslutet av den 30 juni 1993). Kommissionen kunde därmed enbart fastställa att dessa olika parametrar inte ändrades på något sätt till följd av förlängningen på två år av den tidsfrist inom vilken företag fick göra anspråk på investeringspremierna." (Punkt 127 i domen.)

(24) "Även om det skulle förhålla sig så att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag införde ytterligare ett statligt stöd till sökanden var det oriktigt att förklara detta stöd oförenligt med den gemensamma marknaden i sökandens fall. Rätten erinrar i detta hänseende om att kommissionen inte enbart avstod från att invända mot systemet med investeringspremie, utan även uttryckligen förklarade ett antal stöd till projekt Leuna 2000 – varibland 360 miljoner tyska mark i investeringspremie – förenliga med den gemensamma marknaden med stöd av artikel 92.3 i fördraget. Rätten erinrar även om att enbart förlängningen av tidsfristen inom vilken investeringarna skulle vara gjorda inte kunde medföra ändringar av projektets art och omfattning eller av dessa stöds storlek och antal. Under dessa omständigheter saknades anledning för kommissionen att anta att den nämnda förlängningen skulle snedvrída eller riskera att snedvrída konkurrensen på så sätt att den skulle anses oförenlig med den gemensamma marknaden, åtminstone inte i större utsträckning än projekt Leuna 2000 såsom det först anmälde." (Punkt 129 i domen.)

(25) "Av vad som anförts ovan följer att kommissionen i sökandens fall borde ha ansett att 18 § punkt 1 i 1996 års skattelag inte införde ett ytterligare statligt stöd, eller i vart fall att det ytterligare stöd som hade införts var förenligt med den gemensamma marknaden." (Punkt 130 i domen.)

3. DEN SENASTE UTVECKLINGEN OCH BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN MED AVSEENDE PÅ MIDER

(26) På grund av ogiltigförklaringen av kommissionens beslut inleddes förfarandet C 28/96 (ex NN 6/96) på nytt. Tyskland ändrade genom en skrivelse av den 31 juli 2002 sin ursprungliga anmälan (av den 19 december 1995) av 1996 års skattelag, för att den skulle motsvara förstainstansrättens dom och för att kommissionen

skulle kunna fatta ett beslut i ett enskilt ärende. Enligt den ändrade anmälan beviljas MIDER en investeringspremie på 8 % endast för 1994. Investeringspremierna uppgår till 49,8 miljoner euro (97,5 miljoner tyska mark) plus ränta på 3,4 miljoner euro (6,8 miljoner tyska mark). Anmälan gällande investeringspremier till MIDER – och till alla andra eventuella stödmottagare – åren 1995–1997 drogs tillbaka.

(27) Kommissionen mottog en skrivelse av den 19 augusti 2002 från ELF gällande räntebetalningarna och ytterligare synpunkter från Tyskland genom en skrivelse av den 19 september 2002. Kommissionen konstaterade beträffande detta att det i förlikningsavtalet uttryckligen anges att MIDER skall betala tillbaka till BvS alla de belopp som betalats till företaget i form av en åttaprocentig investeringspremie och som skulle göra det möjligt för MIDER att förfoga över ett större belopp än 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark). Detta bekräftades också av förstainstansrätten (punkterna 31 och 37 i domen).

(28) Kommissionen anser att ett tilläggsstöd till förmån för MIDER infördes genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag, eftersom kommissionen i sitt beslut av den 30 juni 1993 inte hade godkänt investeringspremierna på 184,1 miljoner euro (360 miljoner tyska mark) ⁽⁸⁾.

(29) MIDER uppfyllde inte kraven i § 3 tredje stycket i InvZulG 1993 och var följaktligen enligt den bestämmelsen inte berättigad till den åttaprocentiga investeringspremierna på 184,1 miljoner euro.

(30) Genom ändringen av InvZulG 1993 inom ramen för 1996 års skattelag skapades nya stöd till MIDER, eftersom företaget tack vare denna ändring blev berättigat till investeringspremier. Det nya stödet godkändes dock inte av kommissionen och var därför olagligt.

4. SLUTSATS

(31) Tyskland ändrade sin anmälan avseende MIDER genom en skrivelse av den 31 juli 2002. Det anmälda stödet gäller en åttaprocentig investeringspremie enbart för 1994 på 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro. På grund av den ändrade anmälan behöver kommissionen bara yttra sig om det ändrade beloppets förenlighet med den gemensamma marknaden beträffande MIDER.

(32) I överensstämmelse med förstainstansrättens dom i mål T-9/98 och dess tidigare domar av den 11 november 1992 och den 30 juni 1993 bekräftar kommissionen att

⁽⁸⁾ Kommissionen förklarade endast att "alla beviljade stöd motsvarar stödprogram som kommissionen har godkänt (...)".

investeringspremien på 8 % för 1994 till förmån för MIDER är förenlig med den gemensamma marknaden, i synnerhet eftersom den totala stödnivån inte överstiger taket på 35 % för kumulerat regionalstöd i delstaten Sachsen-Anhalt.

Artikel 2

Den investeringspremie på åtta procent som beviljats MIDER för 1994, och som uppgår till 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro, är förenlig med den gemensamma marknaden.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Genom § 18 punkt 1 i 1996 års skattelag, genom vilken § 3 i 1993 års lag om investeringspremier (Investitionszulagengesetz 1993) skall ändras så att investeringspremien på åtta procent i fortsättningen skall beviljas för investeringar som inleds efter den 31 december 1992 och före den 1 juli 1994 och slutförs före den 1 januari 1999 i stället för den 1 januari 1997, skapas ett nytt extra statligt stöd till förmån för MIDER på 49,8 miljoner euro plus ränta på 3,4 miljoner euro. Stödåtgärden är olaglig, eftersom den genomfördes i strid med artikel 88.3 i EG-fördraget.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdad i Bryssel den 30 oktober 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 11 december 2002

om den befintliga stödordning som Italien fått godkännande att genomföra till förmån för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste

[delgivet med nr K(2002) 4829]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2003/230/EG)

EUROPEISKA GEMSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽¹⁾, och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

- (1) År 1998 antog kommissionen ett meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag ⁽²⁾ (nedan kallat meddelandet).
- (2) Med stöd av punkt 37 i meddelandet inledde kommissionen en förnyad granskning av befintliga skattemässiga stödåtgärder i medlemsstaterna. Genom en skrivelse (D/50716) av den 12 februari 1999 begärde kommissionen inom ramen för granskningsförfarandet ytterligare upplysningar om den skattemässiga stödordningen till förmån för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste. Denna ordning hade tidigare godkänts ⁽³⁾ med några förbehåll 1995.
- (3) Genom en skrivelse av den 2 juli 1999 (A/35043) underrättade de italienska myndigheterna kommissionen om att stödordningen aldrig har trätt i kraft eftersom alla bestämmelser som krävs för stödets verkliga genomförande inte har antagits. Genom skrivelser av den 1 december 1999, D/64 991, den 21 mars 2000

(D/51 237 och den 27 juli 2000 (D/54 024) begärde kommissionen ytterligare upplysningar för att kontrollera huruvida den skattemässiga stödordningens genomförandebestämmelser överensstämde med kommissionens villkorande beslut om att godkänna ordningen ⁽⁴⁾. De italienska myndigheterna har inte inkommit med de begärda upplysningarna.

- (4) Genom en skrivelse av den 27 juli 2000 (D/54 024) underrättade kommissionen de italienska myndigheterna om sina tvivel angående stödordningens förenlighet med den gemensamma marknaden och uppmanade dem att inkomma med synpunkter inom en månad från datumet för skrivelsen på det sätt som föreskrivs i artikel 17.2 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 ⁽⁵⁾. De italienska myndigheterna lämnade inga synpunkter inom den fastställda tidsfristen. Genom en skrivelse av den 22 september 2000 bekräftade de italienska myndigheterna att Centrumet i Trieste inte bedrev någon verksamhet och underrättade kommissionen om att regeringen höll på att överväga vilka lämpliga åtgärder som skulle vidtas.
- (5) Genom en skrivelse av den 11 juli 2001 föreslog kommissionen lämpliga åtgärder för de italienska myndigheterna. Italien uppmanades att
 - upphäva stödordningen för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste före den 1 januari 2002, och att
 - utfärda en offentlig deklaration senast den 31 oktober 2001 om vidtagande av nödvändiga åtgärder för att avskaffa stödordningen för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste.
- (6) Eftersom ingetdera av de ovannämnda kraven uppfylldes före den 1 januari 2002, och i avsaknad av ett formellt svar, ansåg kommissionen att de italienska myndigheterna hade vägrat genomföra de föreslagna lämpliga åtgärderna. Genom en skrivelse av den 27 februari 2002 underrättade kommissionen Italien om sitt beslut att inleda förfarandet som anges i artikel 88.2 i EG-fördraget avseende Centrumet för finansiella tjänster och för-

⁽¹⁾ EGT C 115, 16.5.2002, s. 9.⁽²⁾ Kommissionens meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag EGT C 384, 10.12.1998, s. 3.⁽³⁾ Kommissionens beslut 95/452/EG av den 12 april 1995, (EGT L 264, 7.11.1995).⁽⁴⁾ Se fotnot 3.⁽⁵⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

säkringar i Trieste. Den 13 maj 2002 svarade Italien på beslutet om att inleda förfarandet.

- (7) Kommissionens beslut om att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽⁶⁾. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga. Kommissionen har inte mottagit några synpunkter från berörda parter.

II. BESKRIVNING AV STÖDET

- (8) Rättslig grund för inrättandet av Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste är artikel 3 i lag nr 19 av den 9 januari 1991.
- (9) Genom stödordningen skapas ett centrum för finansiella tjänster och försäkringar i Triesteområdet (nedan kallat Centrumet i Trieste). Dessutom införs skatteförmåner för finans-, försäkrings- och kreditbolag (antingen med säte i Italien eller med säte i något annat land) som verkar inom Centrumet i Trieste genom en lämplig verksamhetsstruktur (dotterbolag, filialer eller agenter). Skatteförmånerna består av följande:
- Befrielse från inkomstskatt för juridiska personer (IR-PEG), beträffande vinster som uppstått i Centrumet och som härrör från transaktioner med länder i Central- och Östeuropa eller i före detta Sovjetunionen, eller från handel med värdepapper i samband med dessa transaktioner.
 - Nedsättning av de indirekta skatterna för företag (registrerings-, hypoteks- och fastighetsregisterskatter) med ett fast belopp.
- (10) Skatteincitamenten gäller fem år från och med öppnandet av Centrumet i Trieste och måste följa två begränsningar: det totala stödbeloppet får inte överstiga tröskelvärdet på 65 miljarder italienska lire (cirka 34 miljarder euro), och det totala beloppet för de lån och investeringar som riktar sig till östeuropeiska länder får inte överstiga 3,5 miljarder euro. De bolag som är verksamma inom Centrumet i Trieste är inte skyldiga att uppbära källskatt på sina transaktioner (obbligo di sostituto d'imposta).

III. KOMMENTARER FRÅN ITALIEN

- (11) I en skrivelse av den 13 maj 2002 hävdade de italienska myndigheterna att de redan hade inkommit med alla relevanta upplysningar inom ramen för skriftväxlingen med kommissionen.
- (12) De har särskilt bekräftat att Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste aldrig har bedrivit någon verksamhet och att de genomförandebestämmelser som krävs för att inrätta Centrumet aldrig har anta-

gits. Inom ramen för uppförandekoden för företagsbeskattning ⁽⁷⁾ bekräftade den dåvarande finansministern genom en skrivelse av den 27 februari 2001 Italiens åtagande att inte inrätta Centrumet i Trieste. Slutligen hänvisade Italien till mötet den 19 mars 2002 med arbetsgruppen för uppförandekoden, under vilket den italienske representanten angav att ordningen för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste skulle ha avvecklats senast inom en tidsperiod som motsvarar vad som anges i arbetsprogrammet för uppförandekoden.

IV. BEDÖMNING AV ÅTGÄRDEN

- (13) Stödordningen godkändes av kommissionen 1995 ⁽⁸⁾ och innehåller de fyra faktorer som nämns i artikel 87.1 i EG-fördraget.
- (14) För det första medför stödordningen en varaktig fördel genom befrielsen från inkomstskatt för juridiska personer och nedsättning av viss indirekt beskattning enligt vad som anges under skäl 9.
- (15) För det andra finansieras ordningen genom statliga medel. De ovannämnda skatteincitamenten finansieras genom offentliga medel från centralregeringen eller de lokala myndigheterna, och i vilket fall som helst leder de till resursförluster för dessa myndigheter.
- (16) Ordningen är selektiv eftersom den är begränsad till tillhandahållande av finansiella tjänster i länder i Öst- och Centraleuropa och i före detta Sovjetunionen.
- (17) Slutligen kan åtgärden påverka handeln och konkurrensen därför att den berör företag med verksamhet inom den finansiella sektorn och försäkringssektorn. Inom dessa två sektorer är gemenskapshandeln för närvarande mycket intensiv. Det faktum att all verksamhet i de företag som är verksamma inom Centrumet i Trieste äger rum utanför gemenskapen är i sig inte tillräckligt för att utesluta eventuella snedvridningar av gemenskapshandeln ⁽⁹⁾.
- (18) I sitt beslut 1995 klassificerade kommissionen uttryckligen den berörda ordningen som driftsstöd och ansåg att den var förenlig med den gemensamma marknaden på grundval av undantaget i artikel 92.3 c (numera 87.3 c) i EG-fördraget. Som redan angivits i beslutet om att inleda det formella granskningsförfarandet ⁽¹⁰⁾ konstaterade kommissionen i sin bedömning av skattesystemets förenlighet med den gemensamma marknaden att

— värdet för gemenskapen av att främja utveckling av finansmarknaderna i de östeuropeiska länderna

⁽⁷⁾ EGT C 2, 6.1.1998, s. 1.

⁽⁸⁾ Se fotnot 3.

⁽⁹⁾ Dom av den 21 mars 1990 i mål 142/87, Belgien mot kommissionen, Rec. 1990, s. I-959, punkt 35.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 1.

⁽⁶⁾ Se fotnot 1.

genom att förbättra tillgången till privat kapital var sådant att det berättigade till inrättande av ett driftsstöd, trots de snedvridningar av konkurrensen som stödet ledde till, och att

- snedvridningarna av konkurrensen skulle bli begränsade och inte påverka handelsvillkoren i en omfattning som stred mot det gemensamma intresset.
- (19) Mot bakgrund av meddelandet om skattemässigt stöd och den förändrade situationen i Central- och Östeuropa har kommissionen omprövat sin bedömning av ordningens förenlighet med den gemensamma marknaden med hänsyn till att det stöd som godkändes 1995 ännu inte har genomförts.
- (20) Framför allt anser kommissionen, på grundval av meddelandet, att stödordningen utgör ett driftsstöd och som sådant i princip är oförenligt med den gemensamma marknaden och därför förbjudet. Driftsstöd som inte är knutna till genomförandet av vissa bestämda projekt, och som minskar företagets löpande utgifter, är i princip förbjudna eftersom de snedvrider konkurrensen utan att bidra till att gemenskapens mål uppnås. Därför godkänner kommissionen, vilken anges i punkt 32 i meddelandet, för närvarande endast driftsstöd i undantagsfall och på vissa villkor i regioner som omfattas av undantaget i artikel 87.3 a i EG-fördraget och inom särskilda sektorer, till exempel inom varvsindustrin, i samband med miljöskydd och inom transport- och sjöfartssektorerna. Den stödordning som berör Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste gäller inte en region som omfattas av undantaget i artikel 87.3 a och inte heller en sektor eller ett område som kan komma ifråga för särbehandling.
- (21) För det andra anser kommissionen att tillämpningen av stödordningen idag – till skillnad från för fem år sedan – skulle orsaka betydande snedvridningar av konkurrensen på marknaden för finansiella tjänster.
- (22) I detta avseende bör det påpekas att kommissionen 1995 ansåg att de stödåtgärder som Italien planerade att genomföra var nödvändiga för att underlätta utvecklingen av kapitalmarknaderna i de central- och östeuropeiska länderna, vilket onekligen låg i gemenskapens intresse.
- (23) Från 1994/1995 har dock utvecklingen efter hand förbättrats på dessa marknader genom att den största delen av Europaavtalen med kandidatländerna har trätt i kraft.
- (24) Europaavtalen innehåller särskilda klausuler om avreglering av marknader och handel och om etableringsrätt,

särskilt om den ömsesidiga rätten för finans- och försäkringsbolag i EU och de avtalslutande länderna att fritt starta och bedriva ekonomisk verksamhet genom att upprätta och förvalta dotterbolag, filialer och agenter. ⁽¹⁾ Följaktligen skulle stödåtgärderna för Centrumet i Trieste numera ha medfört allvarigare snedvridande effekter på konkurrensen eftersom många av de hinder som tidigare stod i vägen för kapitalmarknaderna i de olika länderna i det aktuella området nu har blivit mindre.

- (25) Sedan 1995 har dessutom nya finansiella instrument antagits för att underlätta anslutningsprocessen för kandidatländerna. Genomförandet av initiativ och särskilda program, som anges i Agenda 2000 och i slutsatserna från Europeiska rådet i Berlin, ⁽²⁾ har således gjort det möjligt att få tillgång till kompletterande instrument för att motivera investerarna och stödja den ekonomiska omvandlingen i Central- och Östeuropa ⁽³⁾. Med hänsyn till detta minskar behovet av ett allmänt system som gäller för alla finansiella tjänster i alla central- och östeuropeiska länder och i före detta Sovjetunionen utan att i grunden beakta den särskilda socioekonomiska situationen i dessa länder.
- (26) Kommissionen framhåller att varken Italien eller berörda parter har inkommit med synpunkter på dessa frågor.

V. SLUTSATS

- (27) Kommissionen anser att stödordningen till förmån för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste är oförenlig med den gemensamma marknaden. Eftersom ingen hittills har beviljats stöd inom ordningen drar kommissionen slutsatsen att stödordningen skall upphävas så snart som möjligt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det statliga stöd som Italien fått godkännande att genomföra till förmån för Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste, som inrättats enligt artikel 3 i lag nr 19 av den 9 januari 1991, är oförenligt med den gemensamma marknaden.

⁽¹⁾ Se till exempel artikel 45 i Europaavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Tjeckien, å andra sidan (EGT L 360, 31.12.1994) som trädde i kraft den 1 februari 1995.

⁽²⁾ Europeiska rådet den 24 och 25 mars 1999.

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 1266/1999 av den 21 juni 1999 om samordning av stödet till kandidatländerna inom ramen för föranslutningsstrategin, (EGT L 161, 26.6.1999), och rådets förordning (EG) nr 1267/1999 av den 21 juni 1999 om upprättande av ett strukturpolitiskt föranslutningsinstrument, (EGT L 161, 26.6.1999).

Artikel 2

Italien skall från och med datumet för delgivningen av detta beslut avstå från att vidta någon form av åtgärder i syfte att upprätta Centrumet för finansiella tjänster och försäkringar i Trieste och skall inom sex månader efter det att detta beslut har fattats upphäva artikel 3 i lag nr 19 av den 9 januari 1991.

Artikel 3

Italien skall inom sex månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 4

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 11 december 2002.

På kommissionens vägnar

Mario MONTI

Ledamot av kommissionen
